Червоний горобець
Джейсон Метьюз

Доміника Єгорова – найцінніша з агентів російських спецслужб, випускниця «школи горобців» – особливого відділу контррозвідки. Вона – звабниця, яка використовуе свое тіло для збору інформациі та подальшого усунення іноземних дипломатів і шпигунів. Нова ціль Домініки – молодий офіцер ЦРУ Натаніель Неш, відповідальний за проникнення американських «кротів» до російськоі розвідки. Проте бездоганний план дае збій: між Домінікою та Нейтом спалахують почуття. Відтепер під загрозою опиняються не лише іхні кар'ери, а й безпека обох держав…

Обережно! Ненормативна лексика!

Джейсон Метьюз

Червоний горобець

Обережно! Ненормативна лексика!

* * *

Присвячуеться Сюзанні, Александрі та Софіі

1

За дванадцять годин МВС[1 - Маршрут з виявлення спостереження. (Тут і далі прим. перекл.)] ноги Натаніеля Неша геть заніміли. Мов дерев'яний, він брів бруківкою московського провулка. Давно стемніло, та Нейт усе ходив тим маршрутом, щоб полоскотати очі нишпоркам, – щойно вони подумають, ніби впіймали його на гачок, то одразу ж проявлять себе. Не було нічого, жодного натяку на зміну позиціі, перебіжку, жодних кроків на вулицях за його спиною, жодноі реакціі на його переміщення. Він чистий? Чи за ним стежить велика команда? Через саму природу Гри не помітити стеження куди гірше, ніж визнати, що ти весь у жучках.

Початок вересня, та між першою і третьою годинами його маршруту йшов сніг, що дало змогу безслідно втекти на авто. Пізніше того ж ранку Нейт вистрибнув на ходу з «лади комбі», за кермом якоі сидів Лівітт із бюро, який, прорахувавши інтервал, мовчки підняв три пальці, коли вони звернули на промислову вуличку, після чого поплескав Нейта по руці. Чіпке вистежування ФСБ, Федеральноі служби безпеки, не змогло відслідкувати втечу в трьохсекундному інтервалі й пролетіло повз – ховаючись за сніговою пеленою, Лівітт відводив іх геть. Нейт лишив свій активний

мобільний телефон з економічного відділу посольства у Лівітта в машині – нехай наступні три години ФСБ відслідковує телефон між московськими стільниковими вежами. Під час стрибка Нейт ударився коліном об асфальт, і перші кілька годин біль лише зростав, та тепер коліно заніміло так само, як і решта його тіла. На місто спадала ніч, а він бродив, ковзав, здирався та спускався половиною Москви, не виявляючи слідів стеження. Здавалося, він і справді чистий.

Нейт був членом невеликої групи офіцерів ЦРУ з «внутрішніх операцій», навчених працювати під стеженням на домашньому майданчику противника. Працюючи на вулиці, він не сумнівався ані на секунду. Знайомий страх невдачі, страх помилки, зник. Сьогодні він усе робив бездоганно, все, як слід. Ігноруй холод, який щільно огортає твої груди. Лишайся в сенсорному пузирі, хай розширюється під впливом стресу. Його зір був гострий. Фокусуйся на середній відстані, звертай увагу, чи не з'являються повторно у полі зору пішоходи та транспортні засоби. Зауважуй кольори та форми. Капелюхи, пальта, автомобілі. Особливо не задумуючись ні про що конкретно, він реєстрував звуки, які линули навколо у вечірньому місті. Дзижчання тролейбусів, що живляться від дротів над головою, шипіння автомобільних шин на мокрому асфальті, потріскування вугільного пилу під ногами. Він відчував у повітрі гіркоту дизельних парів, спаленого вугілля, і, з якогось невидимого вентиляційного отвору, до нього доносився глинистий аромат свіжого борщу. Він був мов камертон, що резонує в морозному повітрі, ідеально налаштований, та на диво спокійний. Через дванадцять годин був абсолютно певний: він чистий.

Перевірка часу: 22:17. Двадцятисемирічний Нейт Неш був за дві хвилини від зустрічі з легендою, з діамантом у тіарі, з найціннішим активом у стійлі ЦРУ. Лише за триста метрів від тихої вулички, де він зустріне МАРБЛа: вишуканого, ввічливого, ледь за шістдесят, генерал-майора СВР, що була правонаступницею першого головного управління КГБ, служби зовнішньої розвідки Росії, зарубіжних шпигунів Кремля. МАРБЛ перебував в упряжі вже чотирнадцять років, дивовижно, враховуючи, що російські джерела в часи Холодної війни жили в середньому вісімнадцять місяців. Доки Нейт сканував вулицю, перед його очима промайнули зернисті фотографії втрачених в історії агентів: Пеньковський, Моторин, Толкачов, Поляков, всі інші, нікого нема. Та не цього разу, не на моїй вахті. Все вийде.

МАРБЛ працював тепер головою Американського управління СВР, посада з колосальним рівнем доступу, але він був кагебістом старої школи, свої шпори (як і генеральську зірку) заслужив за кордоном. Його кар'єра вражала не стільки здобутками в оперативній роботі, як тим, що МАРБЛу вдалося пережити чистки, реформи та внутрішню боротьбу за владу. Він не мав ілюзій з приводу системи, якій служив, і зрештою почав ненавидіти її, та все ж лишався вірним їй професіоналом. Коли йому виповнилося сорок, він був полковником і працював у Нью-Йорку, Центр не дав йому дозволу відвезти дружину до американського онколога – безглуздий прояв радянського пуританства, – тож вона померла на каталці в коридорі московської лікарні. МАРБЛу знадобилося ще вісім років, щоб підготуватися і зважитися на добровільну співпрацю з американцями.

Ставши закордонним шпигуном – агентом, якщо говорити мовою розвідки, – МАРБЛ з улесливою догідливістю звертався до керівників операцій – своїх кураторів із ЦРУ, – принижено перепрошуючи за мізерність повідомленої ним інформації. У Ленглі[2 - Тобто в ЦРУ.] були приголомшені. Це були надзвичайно цінні розвіддані про операції КГБ та СВР, що давали змогу проникнути в іноземні уряди, а інколи йому вдавалося добути й такі перлини, як імена американців, що шпигують для Росії. Це був неоціненний агент.

22:18. Нейт звернув за ріг і почав спускатися вузькою вуличкою, з обох боків якої – житлові будинки, нерівний тротуар, обсаджений голими й притрушеними снігом деревами. На іншому кінці вулиці, у світлі на перехресті виник знайомий силует, він повернув за ріг та рушив назустріч. Цей старий був професіоналом: уклався в чотирихвилинне вікно.

Утома Нейта зникла, і він відчув, як повертається сила. З наближенням МАРБЛа Нейт автоматично перевірив порожню вулицю, шукаючи відхилень від норми. Жодних машин. Погляд угору. Жодних відчинених вікон, у квартирах темно. Погляд назад. На поперечних вулицях тихо. Перевірити тіні. Ні двірника, ні безхатька. Попри довгі години намагань виявити стеження, провокативних маневрів, очікування й чатування в снігу та холоді, лише одна-едина помилка може призвести до неминучого – смерті МАРБЛа. Навіть дипломатичний скандал чи втрата цінного джерела розвідданих не хвилювали Нейта так, як смерть цього чоловіка. Нейт не схибить.

МАРБЛ неспішно йшов уперед. До цього вони зустрічалися двічі. МАРБЛові призначили цілу низку кураторів ЦРУ – і кожного з них він перевіряв власноруч. Були серед них довершені. У декого МАРБЛ помічав дивовижну тупість. А один чи два виявляли неабияку аморфність, потенційно фатальну незацікавленість у тому, щоб бути професіоналом. Нейт був іншим, цікавим. У ньому щось було – гострота, зосередженість, агресія в прагненні зробити все правильно. Трохи сируватий – дещо компульсивний, думав МАРБЛ, – та мало хто мав цей вогник, тож МАРБЛ його затвердив.

Очі МАРБЛа задоволено примружились, коли він побачив молодого американця. Нейт був середнього зросту, худорлявий, з прямим чорним волоссям, рівним носом та карими рухливими очима, що оглядали старого, який підходив, швидше пильно, ніж неспокійно.

– Доброго вечора, Натаніелю, – сказав МАРБЛ. Незначний британський акцент унаслідок роботи в Лондоні, розбавлений перебуванням у Нью-Йорку. Примха розмовляти англійською, бути ближчим до куратора, попри майже бездоганну російську Нейта. МАРБЛ був низьким та присадкуватим, з глибокими карими очима, поміж яких випинався м’ясистий ніс. У нього були густі сиві брови та кучеряве сиве волосся, що надавало йому вигляду елегантного гуляки.

За планом, вони мусили б користуватися вигаданими іменами, та це було безглуздо. МАРБЛ мав доступ до всіх альбомів з фотографіями дипломатів СВР, тож ім’я Нейта було йому прекрасно відоме.

– Радий тебе бачити. З тобою все гаразд? – МАРБЛ уважно подивився на обличчя Нейта.

– Стомився? Скільки годин ти сьогодні пропрацював? – Запитання МАРБЛа були бездоганно ввічливі, та все ж йому хотілося знати. Він ніколи нічого не сприймав як належне.

– Dobryj vecher, dyadya, – сказав Нейт. Він почав використовувати фамільярне «дядя», почасти щоб приховано висловити свою повагу, а почасти щоб виказати справжню прихильність. Перевірив час: «Уже дванадцята. На вулицях ані душі». Мова, відома їм обом, і Нейт розумів, що МАРБЛа цікавить, наскільки ретельно він виконав свій МВС.

МАРБЛ не відповів. Вони йшли удвох уздовж тротуару в тіні дерев. Повітря було морозне, нерухоме, безвітряне. На зустріч вони мали не більше семи хвилин.

Здебільшого говорив МАРБЛ, Нейт уважно слухав. Старий швидко, утім без зайвого поспіху, видавав суміш пліток та політики: кого підвищили, кого понизили. Кілька слів про нову операцію, успішне вербування СВР в іншій

країні. Всі подробиці можна буде дізнатися з дисків. А це не стільки дебрифінг, скільки звичайна розмова двох людей. Звуки іхніх голосів, зоровий контакт, низький сміх МАРБЛа. Ось у чому була суть.

Прогулюючись, вони опирались природному імпульсу взятися під руки, як батько й син. Обоє знали, що контакт заборонений, прикра необхідність, обумовлена страхом отримати metka, шпигунський порошок. МАРБЛ сам доповідав про секретну програму, створену з метою обробки співробітників американського посольства в Москві, підозрюваних у співпраці з ЦРУ. Жовтий, пінистий порошкоподібний хімічний розчин нітрофеніл пентадієну, NPPD. Підставний російський службовець розчавлював резинову кульку, і порошок потрапляв на одяг, килимки, кермо. NPPD був створений так, щоб він розлітався, мов липкий пилок з нарциса, через рукостискання на лист паперу, а звідти на лацкан пальта. Він непомітно мітив усе, до чого торкався американський агент ЦРУ. Таким чином, якщо ви були підозрюваним російським чиновником і ваші руки, одяг чи папірець на столі світилися від NPPD, вам наставав кінець. МАРБЛ ошелешив Ленглі, доповівши згодом, що різні партії metka мали різний склад, це давало змогу ідентифікувати конкретного американського гостя.

Прогулюючись та розмовляючи, Нейт потягнувся до кишені й дістав запечатаний пластиковий пакет. Запасні батареї для секретного комунікаційного обладнання МАРБЛа: три металево-сірі пачки цигарок, надміру важкі. Секретні засоби комунікації використовували для передачі останніх нагальних новин, а також, щоб підтримувати контакт у періоди між особистими зустрічами. Але ці короткі зустрічі, смертельно небезпечні, були набагато продуктивнішими. Саме на них МАРБЛ передавав диски з величезним обсягом розвідданих, а йому поповнювали обладнання та готівку. Це був прямий контакт, можливість обмінятися кількома словами, час для відновлення цього майже духовного партнерства.

Нейт обережно відкрив пластиковий пакет та передав МАРБЛу, той порився й дістав попередньо загорнутий блок батарей, які пакували в стерильній лабораторії у Вірджинії. Після цього МАРБЛ укинув у пакет два диски.

– На цих дисках приблизно п’ять лінійних метрів файлів, – сказав він. – З найкращими побажаннями.

Нейт відзначив, що старий шпигун усе ще міркує категоріями лінійних метрів, коли говорить про папки з файлами, навіть тепер, видаючи секрети вже в цифровому вигляді.

– Дякую. Ви додали резюме?

Хакери розвідданих благали Нейта постійно нагадувати МАРБЛу додавати резюме до усієї подаваної інформації, аби мати змогу визначити пріоритетність перекладу та обробки його сирих звітів.

– Так, цього разу я не забув. На другий диск я також додав новий каталог, стосовно бюро. Кілька змін особового складу, нічого надзвичайного. І розклад планів моїх поїздок за кордон на наступний рік. Я шукаю оперативних причин для поїздки й додав усі необхідні деталі, – сказав він, киваючи в бік диска в пакеті.

– Чекаю з нетерпінням зустрічі за межами Москви, – сказав Нейт, – на відпочинку.

Час швидко минав, і вони вже дійшли до кінця вулиці, повернули й рушили неспішно назад, до іншого кінця.

МАРБЛ виглядав украй замисленим.

– Знаеш, я думав про свою кар’еру, про стосунки з американськими друзями, про життя, що чекає попереду, – сказав він. – Мабуть, у мене є ще кілька років до пенсії. Займатися політикою в літньому віці – це немислима помилка. Може, три чи чотири роки, а може, й два. Іноді мені здається, що було б добре жити на пенсії в Нью-Йорку. Як ти гадаєш, Натаніелю?

Нейт зупинився і трохи повернувся в його бік. Що це було? Вуличний гомін стих. В його агента проблеми? МАРБЛ підняв руку, ніби бажаючи стиснути Нейтів лікоть, та зупинився на півдорозі.

– Не варто хвилюватися, це лише думки вголос.

Нейт скоса поглянув на МАРБЛА: старий поводився спокійно, впевнено. Агентам притаманно думати про пенсію, мріяти про кінець небезпечного подвійного життя, остерігатися почути стукіт у двері. Таке життя, зрештою, дуже стомлює, а це, натомість, призводить до помилок. Чи звучала в голосі МАРБЛА втома? Завтра Нейт муситиме доповісти про всі нюанси цієї бесіди. Проблеми у справі завжди неминуче стосувалися куратора, проблеми, яких він не потребував.

– Щось не так, можливо, з безпекою? – спитав Нейт. – Ви ж знаєте, ваш банківський рахунок чекає на вас. Можете вийти на пенсію, коли забажаєте. Ми підтримаємо вас у будь-якому разі.

– Ні, все гаразд. У нас попереду ще багато роботи. А тоді вже можна й відпочити, – сказав МАРБЛ.

– Це честь – працювати з вами, – сказав Нейт, бо й справді так вважав. – Ваш вклад важко переоцінити.

Старший чоловік поглядав під ноги, на тротуар, доки вони прогулювалися темною вулицею. Їхня зустріч тривала вже шість хвилин. Час було прощатися.

– Може, вам ще щось потрібно? – спитав Нейт. Він заплющив очі та зосередився. Батареї передано, диски отримано, резюме додано, є розклад закордонних поїздок. Єдине, що лишалось запланувати, це наступна особиста зустріч за три місяці.

– Ми зустрінемось за три місяці? – спитав Нейт. – На той час уже настане справжня зима, грудень. Нове місце, ІГЛ, біля річки?

– Так, звичайно, – сказав МАРБЛ. – Orel. Я підтверджу повідомленням за тиждень до зустрічі.

Вони знову наближались до кінця вулиці, поволі рухаючись до яскравих ліхтарів перехрестя. Неоновий знак сповіщав про станцію метро через дорогу. Раптом Нейт відчув, як по спині пробіг тривожний морозець.

Пошарпана «лада седан» повільно проїхала перехрестя, на передньому сидінні двоє чоловіків. Нейт та МАРБЛ притиснулись до стіни будинку, повністю сховались у тіні. МАРБЛ також помітив машину, він був таким само фахівцем вуличних операцій, як і молодий куратор. Інше авто, новіший «опель», проїхало у зворотному напрямку. Двоє чоловіків усередині дивилися в інший бік. Озирнувшись, Нейт помітив, як третє авто повільно завертає на вулицю. Горіли лише стоп-сигнали.

– Прочісують місцевість, – прошипів МАРБЛ. – Сподіваюся, ви не припаркували машину десь неподалік?

Нейт похитав головою: «Ні». Ні, ні, дідько, ні. Його серце вистрибувало з грудей. Буде гаряче. Він миттю поглянув на МАРБЛа, і вони удвох зарухалися, як один. Забувши про шпигунські порошки, забувши про все на світі, Нейт допоміг МАРБЛу зняти його темне пальто, вивертаючи навиворіт, витягуючи його руки з рукавів, перетворюючи на світле пальто іншого крою, вкрите плямами та потерте на рукавах та з країв. Нейт допоміг МАРБЛу накинути його на плечі. Потягнувшись до внутрішньої кишені пальта, Нейт дістав поідену міллю хутряну шапку – частину його власного маскування – та нап'яв на голову МАРБЛа. МАРБЛ дістав із зовнішньої кишені окуляри в товстій оправі, одна з дужок яких була перемотана білою стрічкою, та надів їх. Нейт поліз до іншої кишені та дістав коротку палицю, яку злегка струснув. Еластичний шнур усередині розпрямився, перетворивши палицю на ціпок, який Нейт вклав МАРБЛові в руку.

Москвич середніх років зник, за вісім секунд його замінив старий скрипучий пенсіонер у дешевому пальті, з ціпком у руці. Нейт злегка його підштовхнув у напрямку перехрестя та станції метро. Такий вчинок кидав виклик правилам, користуватися метро було небезпечно, це означало самому йти в підземну пастку, та якщо МАРБЛові удасться втекти, це того варте. Маскування мало убезпечити від кількох камер спостереження на платформах.

– Я відведу їх звідси, – сказав Нейт, доки МАРБЛ, згорбившись, шкутильгав до перехрестя. Старий невидимка кинув на нього погляд, серйозний, але холодний, і підморгнув. «Цей чолов'яга – легенда», – подумав Нейт. Та зараз головним для нього було відволікти машини спостереження, перетягти їхню увагу на себе, подалі від МАРБЛа. Однак не можна ім попастися. Якщо в його кишені знайдуть диск МАРБЛа, старий – труп, як і у випадку, коли його самого заарештують.

Тільки не на його вахті. Голову та горло обдало холодком. Комір пальта був піднятий, хвилювання зникло, і він швидко перебіг дорогу перед машиною спостереження, яка поволі рухалась вулицею в його бік на відстані з півквартал. Це мала бути ФСБ, громила, що займаються внутрішнім шпіонажем у Російській Федерації. Це їхня територія.

Двигун «Лади 120 °СС» заверещав, вони помітили його у світлі вуличних ліхтарів, і він помчав до наступного кварталу та пірнув у підвальний сходовий майданчик, що смердів сечею й горілкою, а за його спиною почулося скреготання шин. Чекай, чекай, тепер знов рухайся, мчись провулками, перебігай, ховаючись, наземними переходами, лети вниз сходами до річки. Минай шлагбауми, перебігай залізничні колії, міняй вектор та напрям щоразу, як вони втрачають тебе з поля зору, нехай їхні здогадки будуть хибними, прослизай крізь їхню заставу. Перевірка часу: майже друга ночі.

Його трясло від утоми, і він біг, потім ішов, потім ховався за припаркованими машинами, чуючи усюди навколо звуки двигунів, які зрештою сходилися в одній точці, потім розсіювалися, потім знову сходилися, намагаючись наблизитись достатньо, щоб роздивитися його, достатньо, щоб покласти його обличчям на асфальт і запхати свої руки йому до кишень. Він чув звуки їхніх шумопонижувачів, як вони волали в рації, вони були у відчаї.

Його перший інструктор зі стеження сказав йому: «Ви відчуватимете вулицю, містере Неш, і неважливо, це Вісконсин-авеню чи Тверська, ви її відчуватимете», і Нейт з біса добре її відчував, та їх було забагато, хай навіть вони й не знали точно, де його шукати. Шини автомобілів скреготали на мокрій бруківці, доки вони гасали туди-сюди, і добре було, що вони не мали на нього достатньо інформації, аби розгорнути повномасштабну операцію, а погано – те, що час був на їхньому боці. Слава Богу, вони розшукували його, значить, МАРБЛа таки не помітили. Нейт молився, щоб

старого справді не помітили, доки той пірнав у метро, і щоб спостереження не проводили з самого початку, адже це б означало, що друга команда тепер слідує за МАРБЛом. Вони не впіймають його агента й не отримають пакета з дисками МАРБЛа, небезпечними, мов динаміт у його кишені. Скреготливі шини розчинились удалині, і на вулицях стало тихо.

Перевірка часу: вже за другу, ноги й спина ниють, в очах темніє, він спускається вузьким провулком, притискаючись до стін, ховаючись у тінях, сподіваючись, що іх уже нема, уявляючи, як усі ті пом'яті машини заіжджають у гараж, відгонячи запахом гарячого металу, з них скапує бруд, а начальник групи кричить на них у кабінеті. Нейт не бачив жодної машини вже кілька хвилин і вирішив, що вискочив з периметра пошуку. Знову пішов сніг.

Попереду заскрипіли колеса, авто зупинилось, дало задній хід і звернуло в провулок, у світлі його фар було видно, як ішов сніг. Нейт притиснувся до стіни, намагаючись сховатися, хоч і розумів, що його, певно, помітили, вогні фар освітили Нейта, машина просувалася вперед, плавно рухаючись його боком провулка. Нейт зачаровано спостерігав, як авто наближається, пасажирські дверцята пролітають за кілька сантиметрів від стіни і два зосереджені обличчя вдивляються попереду себе, склоочисники невпинно змітають сніг. Невже ці ФСБшні тварини його не помітили? Та потім він усвідомив, що вони прекрасно його бачили, вони намагалися розмазати його по стіні. Існує неписане правило, що групи спостереження, які йдуть слідом за іноземним дипломатом, ніколи, ніколи не вчиняють насильницьких дій, так казали інструктори, і справді, серйозно, якого хріна робили ці козли? Він поглянув назад і побачив, що вихід з провулка надто далеко.

Відчути вулицю, містере Неш, а головне – відчути чавунну дренажну трубу, що спускається будинком за кілька футів від нього, приєднана до цегельної кладки іржавим металевим кріпленням, і доки машина набирала швидкість, він підскочив і вхопився за трубу, користуючись цим кріпленням, щоб здертися вище. Авто врізалося в стіну, розколовши дренажну трубу, дах машини опинився прямо під зігнутими ногами Нейта. З важким скреготом автомобіль проіхався уздовж стіни та зупинився. Вони заглушили двигун, і Нейт відпустив трубу, впав на машину, а потім на тротуар. Дверцята водія почали відчинятися, з них виходив дебелий чоловік у хутряній шапці, але вони ніколи, ніколи не вчиняють насильницьких дій щодо своєї цілі, і Нейт плечем притис дверцята, затиснувши голову та шию громила, почув крик, побачив спотворене від болю обличчя. Нейт ударив його по голові дверцятами ще двічі, дуже швидко, і чоловік звалився назад у машину. Пасажирські дверцята були затиснуті стіною, і Нейт бачив, як інший громило намагається перелізти через передне сидіння, щоб дістатись до задніх дверцят, тож це був слушний час знову втекти, і Нейт помчався вниз провулком, зникнувши в тінях і звернувши за ріг.

За три будинки він натрапив на закопчену ідальню, відчинену в таку пізню годину, її світло розливалося на засніженому тротуарі. Нейту було чути, як машина в провулку дає задній хід, двигун реве. Він заскочив до крихітної порожньої забігайлівки та зачинив двері. Одна кімната, нічого окрім прилавка в кінці, декількох засмальцьованих дерев'яних столів та лавок, вицвілих шпалер і закіптюжених тюлевих фіранок на вікні. Стара баба з двома зубами, мов із консервним ножем у роті, сиділа за прилавком, слухаючи тріскуче радіо та читаючи газету. Дві пошарпані алюмінієві каструлі з супом булькали на електроплиті в неї за спиною. Кімнату заповнював запах вареної цибулі.

Ледве стримуючи руки, аби не тряслись, Нейт підійшов до прилавка й російською замовив миску борщу, дивлячись у відсторонені очі баби. Сів спиною до прикритого фіранкою вікна й почав дослухатися. Одна машина

проревіла, потім ще одна, а потім нічого. По радію комік розповідав анекдот:

«Хрущов відвідав свиноферму та сфотографувався там. У редакції сільської газети тривало запекле обговорення підпису до світлини. “Товариш Хрущов серед свиней”? “Товариш Хрущов та свині”? “Свині навколо товариша Хрущова”? Не годиться. Нарешті редактор приймає рішення: “Третій справа – товариш Хрущов”». Баба за прилавком зареготалася.

Він нічого не ів і не пив уже більш ніж дванадцять годин, тож почав жадібно черпати густий борщ тремтячою ложкою. Баба поглянула на нього, встала та, обійшовши прилавок, підійшла до дверей. Нейт стежив за нею краєм ока. Вона відчинила двері, і він відчув, як знадвору увірвалося холодне повітря. Баба виглянула на вулицю, подивилася ліворуч та праворуч, після чого, грюкнувши, зачинила двері. Вона повернулась на свій стілець біля прилавка й узяла газету. Коли Нейт доїв борщ та хліб, то підійшов до неї і відрахував кілька копійок. Стара карга взяла монети та вкинула у висувний ящик. Вона грюкнула ящиком і поглянула на Нейта.

– Добре, йди з Богом.

Нейт, намагаючись не дивитися на неї, вийшов.

За годину, мокрий від поту та тремтячи від утоми, Нейт, спотикаючись, минув міліцейську будку біля головного входу до посольського житлового комплексу. Диски МАРБЛа нарешті були в безпеці. Згідно з протоколом, оперативну ніч слід було закінчувати інакше, та він на кілька годин спізнився, тож його не підібрали на авто. Його повернення помітили, і вже за півгодини ФСБ, а одразу за ними і СВР, будуть в курсі, що саме молодий містер Неш з Економічного департаменту посольства зник з іхніх радарів на більшу частину вечора. І вони гадатимуть, що знають причину.

Бабин борщ

Розтопити масло у великій каструлі; додати нарізану цибулю і смажити, доки не стане напівпрозора; додати, помішуючи, три терті буряки й порізаний помідор. Влити яловичий бульйон, оцет, всипати цукру, солі та перцю. Бульйон має бути терпким та солодкуватим. Довести до кипіння й кип’ятити протягом години. Подавати гарячим з ложкою сметани і нарізаним кропом.

2

Наступного ранку в протилежних кінцях Москви, у двох різних кабінетах, витало невдоволення. В штаб-квартирі СВР в Ясеневі перший заступник директора Іван (Ваня) Дмитрович Єгоров читав рапорти про спостереження від ФСБ за попередню ніч. Слабке сонячне світло просочувалося крізь масивні вікна, які виходили на темний сосновий ліс, що оточував будівлю. Олексій Зюганов, миршавий начальник відділу контррозвідки, стояв перед його столом, не дістався запрошення сісти. Для близьких друзів – хоча, мабуть, тільки для матері – Зюганов, цей противний гном, був Льошею, але не цього ранку.

Вані Єгорову було шістдесят п’ять, генерал-майор зі стажем. У нього була велика голова, лиса, за винятком пучків посивілого волосся над вухами. Широко посаджені карі очі, м’ясисті губи, широкі плечі, круглий живіт та великі м’язисті руки надавали йому вигляду циркового силача. Він носив стильний темний костюм з підкладкою, Аугусто Карачені з Мілана, з темно-синьою краваткою. Його туфлі, блискуче-чорні, були від Едварда Гріна з Лондона, прямо з дипломатичної пошти.

На початку своєї кар’єри Єгоров був пересічним оперативником КГБ. Після кількох малоцікавих поїздок до Азії він переконався, що життя оперативника не для нього. Повернувшись до Москви, він узявся за внутрішню політику організації. Пропрацював на низці високопрофесійних посад, спочатку у сфері планування, потім в адміністрації і, нарешті, на новоствореній посаді генерального інспектора. Він брав активну та помітну участь у переході від КГБ до СВР в 1991-му, обрав правильну сторону під час невдалого перевороту КГБ того ж року, очолюваного Крючковим проти Горбачова, і в 1999-му його помітив флегматичний перший віце-прем’єр-міністр Володимир Володимирович Путін, білочолий скорпіон з апатичними блакитними очима. Наступного року Єльцин покинув Кремль, а Путін дивовижним, неймовірним способом до нього потрапив, і Ваня Єгоров чекав на дзвінок, який, він чудово це розумів, має скоро пролунати.

– Я хочу, щоб ти про все подбав, – сказав йому тоді Путін під час стрімкої п’ятихвилинної ділової зустрічі у вишуканому кремлівському кабінеті, де коштовна деревина стін страхітливо віддзеркалювалася в очах нового президента. Вони обоє розуміли, про що йшлося, і Ваня повернувся до Ясенева, спочатку третім заступником директора, потім другим, аж доки минулого року не переїхав у кабінет першого заступника директора, розташований на іншому боці встеленого килимом коридору від директорських апартаментів.

Виборам минулого березня передували певні хвилювання, кляті журналісти та опозиційні партії дозволяли собі куди більше, ніж раніше. СВР наглядала за кількома дисидентами, працювала під прикриттям на виборчих дільницях і рапортувала про окремих опозиційних членів парламенту. Одному готовому до співпраці олігарху доручили сформувати партію задля того, щоб відтягнути на себе голоси та роздробити опозицію.

Сам Ваня ризикнув усім, дійсно скористався своїм шансом, особисто припустивши, що Путіну варто звинуватити Захід – а саме США – у втручанні в демонстрації напередодні виборів. Кандидату дуже сподобалось таке припущення, позаяк він планував повернення Росії на світову арену. Він поплескав Ваню по спині. Певно, через те, що іхні кар’єрні шляхи були такими схожими, а можливо, тому, що вони обоє мало чого досягли, працюючи агентами розвідки в коротких відрядженнях за кордоном. Хоча, може бути, інформатор розпізнав колишнього nashnik. Як би там не було, Путіну він сподобався, і Ваня Єгоров чудово розумів, що буде винагороджений. У нього були час і сили, щоб рухатись уперед. Цього він і прагнув.

Та перш ніж навчишся керувати серпентаріем, тебе неминуче вкусять. Сучасний Кремль – це костюми й краватки, прес-секретарі, усмішки на самітах, хоча кожен, хто зміг протриматись довше, прекрасно розумів, що насправді нічого не змінилося ще від часів Сталіна. Дружба? Вірність? Заступництво? Досить одного неправильного кроку, оперативної чи дипломатичної невдачі, або ж, гірш за все, засмутити президента – і налітає burya, ураган, від якого неможливо сховатися. Ваня покрутив головою. Chert vozmi. Якщо йому чогось і бракувало, то саме цього випадку з Нешем.

– Хіба можна було провести розвідку гірше? – лютував Єгоров. Перед своїми підлеглими він зазвичай злегка грав. – Ясне діло, що цей малий гівнюк Неш

зустрічався минулої ночі зі своїм джерелом. Як йому вдалося уникати нас більш ніж дванадцять годин? Якою була головна мета розвідки в цьому районі?

– Здається, вони шукали чеченців, які збувають наркотики. Хтозна, чим зараз займається ФСБ, – сказав Зюганов. – Той район – то клята діра.

– А та аварія? Що то було?

– Важко сказати. Вони заявляють, що загнали в кут чеченця, і кажуть, що він був озброєний. Важко віриться. Можливо, вони надто захопилися переслідуванням.

– Kolkhozniki. Селюки, і ті краще б упоралися. Я попіклуюся, щоб директор повідомив про це президента наступного понеділка. Не можна, щоб здоров'ю закордонних дипломатів завдавали шкоди, навіть якщо вони зустрічаються з російськими зрадниками, – сказав Єгоров, фиркнувши. – Якщо таке трапиться ще раз, ФБР почне нападати на наших агентів у Джорджтауні.

– На своєму рівні я також передам повідомлення, генерале. Групи розвідки його чудово зрозуміють, особливо, коли дозволите, якщо додати кілька років katorga.

Єгоров байдуже поглянув на завідувача відділу контррозвідки, примітивши, з яким смакуванням він вжив ще царський термін ГУЛАГу. Господи. Олексій Зюганов був дрібним та невиразним, з пласким, мов сковорідка, обличчям та великими вухами. Зуби, натикані, мов тин, та постійна посмішка доповнювали його луб'янський образ. Та все ж Зюганов працював ретельно, злорадний приспішник, якого завжди є куди приставити.

– Можна критикувати ФСБ, та кажу вам, цей американець зустрічається з якоюсь шишкою. І ті ідіоти просто його прогавили, я впевнений.

Єгоров кинув рапорт йому на стіл.

– Отож. Ти здогадуешся, якою буде твоя робота віднині? – Він зробив паузу. – З'ясуй. Хто. Це. Такий.

Кожне слово він відстукав по столу своїм товстим пальцем.

– Я хочу, щоб голову цього зрадника принесли в кошику.

– Це буде нашим пріоритетом, – сказав Зюганов, розуміючи, що без зачіпок, не отримавши наводки від крота з ЦРУ або ж не вловивши чогось на вулицях, ім лишатиметься тільки чекати. У цей час він може зайнятися кількома розслідуваннями, провести допит, аби не гуляти.

Єгоров ще раз поглянув на звіт про спостереження – даремна праця. Єдиним підтвердженим фактом була ідентифікація Натеніеля Неша на вході до посольства. Жодної наводки чи опису кого-небудь іншого. Водій одної з машин спостереження (його фотографія з пластиром над лівим оком додавалася до звіту як свідчення про випадок у провулку) упізнав Неша, як і міліціонер на вході до корпусу американського посольства.

«Або пан, або пропав», – подумав Єгоров. Яскрава шпигунська справа, до якої він доклав руку, принизивши при цьому американців, або ж катастрофа, що зганьбить Кремль та сповненого тестостерону патрона Єгорова і призведе до раптового завершення його кар'єри. Залежно від гніву президента, це може включити й нари в Сегезькій колонії номер дев'ять, поруч із тією, де опинився олігарх-банкрот Ходорковський.

Болісно роздумуючи про теоретичне майбутне та усвідомлюючи політичні наслідки, того ранку Єгоров замовив та прочитав літерну справу Нейта, його оперативний файл: молодий, активний, дисциплінований, добре володіє російською. Стриманий, що стосується жінок та алкоголю. Не вживає наркотиків. Старанно працює на підставній посаді в Економічному департаменті посольства. Ефективний під час вуличних операцій, ніколи не видає оперативних намірів. Єгоров пробурчав: «Молокосос». Він поглянув на свого керівника КР.[3 - Контррозвідка.]

У Зюганова защипало в мозку, і він відчув, що має виявити більше ентузіазму. Перший заступник директора Єгоров, може, й не вуличний оперативник, та він був добре знаним екземпляром у зоопарку СВР, бюрократ із політичними амбіціями.

– Пане заступнику директора, щоб знайти виродка, який продає наші таємниці, варто зосередитись на цьому молодому geroy-янкі. На нього слід повісити три групи. Огортати його, мов лушпиння цибулину, з усіх боків. Двадцять чотири години на добу. Накажіть – хоча, радше попросіть – ФСБ розширити зону дії, хай волочаться за ним, а потім ми додамо свої групи на периферії. Придивимось, а тоді приберемо. Побачимо, чи він повторює місця зустрічі. Скоро буде ще одна зустріч, за три-шість місяців, це точно.

Єгорову сподобався вислів про лушпиння цибулини, він сьогодні повторить це перед директором.

– Гаразд, починаємо, даси мені знати про твої плани, щоб я стисло переказав директору нашу стратегію, – сказав Єгоров, махнувши рукою, даючи знак керівникові йти.

«Ще б пак, перекажи директору нашу стратегію», – подумав Зюганов, виходячи з кабінету.

* * *

Корпус американського посольства в Москві розташований на північному заході від Ясенева, в Пресненському районі біля Кремля та широкого вигину Москви-ріки. Пізніше того дня в кабінеті директора резидентури ЦРУ, Гордона Гондорфа, трапилась ще одна неприємна розмова. Як і лінійний директор контррозвідки, якого не запросили сісти, Нейт стояв перед столом Гондорфа. Його коліно пульсувало від учора.

Якщо вражаюча маса Єгорова надавала тому схожості з цирковим силачем, невелике тіло та дрібні риси обличчя надавали Гондорфу схожості з гончаком у цирковій виставі. Не більше п’яти з половиною футів зросту, він мав рідке волосся, поросячі оченята, надто близько посаджені одне до одного, та крихітні стопи. Брак статури компенсував своєю злісністю. Він нікому не довіряв і не бачив іронії в тому, що нікому іншому теж не вселяв довіри. Гондорф («Гандонф» поза очі) жив у таємнім пеклі, про яке відомо лише певному типу старших офіцерів розвідки: він втрачав контроль.

– Я прочитав твій рапорт про спостереження минулої ночі, – сказав Гондорф. – Якщо вірити написаному, складається враження, що для тебе результат виявився задовільним?

Голос Гондорфа був спокійний, він говорив поволі, зважуючи слова. Живіт Нейта напружився в очікуванні неминучої конфронтації. Наполягай на своєму.

– Якщо ви про те, чи вважаю я, що агент у безпеці, то так, – сказав Нейт. Він розумів, до чого веде Гондорф, та не збирався йому в цьому допомагати.

– Минулої ночі ти ледь не дав заарештувати найбільш плідного агента ЦРУ. Вашу зустріч накрила розвідка, чорт забирай.

Нейт стримав гнів, який усе наростав.

– Я вчора пробігав дванадцять годин МВС. МВС, який ви самі затвердили. Я підтвердив свій статус. Я був чистий, дістався на місце, як і МАРБЛ, – сказав Нейт.

– У такому разі, як ти поясниш спостереження? – спитав Гондорф. – Важко повірити, що його проводили випадково. Скажи, що ти так не вважаєш. – У голосі Гондорфа почулися нотки сарказму.

– Саме так усе й було. Вони просто не могли шукати саме мене, та хрінь у провулку, вони не стежили за мною від самого початку, це неможливо. Це сталося випадково, і вони зреагували, просто, як е. МАРБЛ покинув місце непомічений.

Нейт зауважив, що Гондорф зовсім не зацікавився випадком з машиною, яка влетіла в стіну. Інший керівник уже давно був би в кабінеті посла, б'ючи тривогу, вимагаючи від посольства заявити протест.

Підготувавшись до атаки, Гондорф сказав:

– Маячня. Це повна катастрофа. Як ти міг направити його в метро? Це ж мишоловка. Ти проігнорував протокол, коли взявся допомагати йому переодягати пальто. Він мав зробити це сам. Ти ж знаєш! Що, як просто зараз він весь світиться флуоресцентом під лампою?

– Я визначився й вирішив. Мені здалося, що головний пріоритет – змінити його вигляд та допомогти вшитися непоміченим. МАРБЛ професіонал, він знає, як спекатись пальта та ціпка. Можемо надіслати йому повідомлення, я перевірю його при наступній зустрічі, – сказав Нейт. Ця суперечка здавалася нестерпною, особливо з керівником, який не розуміється на роботі на вулицях.

– Наступної зустрічі не буде. Принаймні не з тобою. Ти надто засвітився. Минулої ночі вони впізнали тебе з десяток разів, твоєму економічному прикриттю кінець, відтепер у тебе на хвості висітиме половина московських служб спостереження, – сказав Гондорф. Було видно, як він насолоджується моментом.

– Вони завжди знали про цю підставну посаду. За мною завжди стежили, ви самі в курсі. Я й досі можу зустрічатися з агентами, – сказав Нейт, обпершись об стілець. У Гондорфа на столі стояв макет ручної гранати на дерев'яній підставці. На металевій табличці – напис: «ВІДДІЛ СКАРГ. ВИСМИКНІТЬ КІЛЬЦЕ ДЛЯ НЕГАЙНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ».

– Ні, я не думаю, що тобі варто й надалі зустрічатися з агентами. Ти тепер магніт для лайна, – сказав Гондорф.

– Якщо вони кинуть на мене таку кількість ресурсів, то збанкрутують, – не погоджувався Нейт. – Я можу точити іхні сили, роз'їжджаючи містом наступні шість місяців. І чим більше за мною стежитимуть, тим краще нам вдаватиметься маніпулювати ними.

Наполягай на своєму.

Гондорфа він не вразив і не переконав. Цей молодий оперативник ніс у собі загрозу особисто для нього. Гондорф був зосереджений на можливості істотного підвищення наступного року, по поверненні до Вашингтона. Ризик був надто великий.

– Неше, раджу тобі обмежити пересування Москвою. Ти надто засвічений, вони шукатимуть способу прибрати тебе і впіймати твоіх агентів. – Він поглянув угору. – Не хвилюйся, я подбаю, щоб тебе призначили на щось путне.

Нейт був шокований. Навіть оперативник на першому турі розумів, що виключення, переведення зі справи, ініційоване керівником резидентури, – з якоі б то не було причини – може погубити кар'еру. Він також був певен: Гондорф скористається своіми приватними каналами, аби натякнути, що Нейт облажався. Неофіційна репутація Нейта, його «особистий файл» постраждають, а це вплине на його просування по службі та майбутні призначення. Забуте відчуття відсутності твердого грунту під ногами почало виникати знову.

Нейт знав правду: він урятував МАРБЛа минулоі ночі завдяки вчасним та правильним діям. Він поглянув на байдуже обличчя Гондорфа. Вони обоє розуміли, що відбувається і чому. Тож Нейт не мав жодноі причини не завершити розмову якнайрозкішніше.

– Гондорфе, ти безхребетне сцикло, якого від вулиці кидае в піт. Ти топиш мене, аби втекти від відповідальності. Працюючи у твоему відділку, я багато чому навчився.

Виходячи з кабінету, Нейт зауважив, що відсутність лайливоі тиради від начальника говорить сама за себе.

* * *

Турнули з резидентури на першому ж турі. Не так погано, як убивство агента, крадіжка казенних коштів чи фабрикування рапорту, та все ж катастрофа. Як це вплине на майбутні призначення, просування по службі, Нейт сказати напевне не міг, та новини розлетяться миттю, щойно Гондорф зв'яжеться зі штаб-квартирою. Деякі його однокурсники з часів підготовки вже взялися за другий тур, закріплюючись у штаті. Ходили чутки, що одному з них запропонували роботу куратором у маленькій резидентурі. Додаткові місяці підготовки до Москви і так відкинули його назад, а тепер ще й це.

Як не намагався Нейт позбутися нав'язливих думок, та все ж хвилювався. Його завжди вчили триматися попереду, через необхідність не відставати, через обов'язкову умову – перемогти. Він виріс на півдні, у суспільстві, яке почасти нагадувло південний варіант клітки для боів без правил, де покоління Нешів зростали в палладіанському сімейному маетку на крутих південних берегах річки Джеймс. Дід Нейта, як пізніше і його батько, засновник та керівний партнер «Неш, Ворінг та Роялл» у Ричмонді, сиділи у темно-зелених кабінетах, цокали язиками та поправляли своі манжети. Вони схвально кивали головами, доки брати Нейта, один фееричний, з кучерями Юлія Цезаря, інший мокрий від поту, любитель надміру по-дівчачому зачесати волосся, боролися в костюмах на килимі, відкривали для себе закони життя, а потім одружилися на грудастих красунях, які замовкали, віддано дивлячись блакитними очима, щойно чоловіки заходили до кімнати.

«Так а шо робитимемо з Нейтом?» – питали вони одне в одного. Закінчивши університет Джона Гопкінса з дипломом з російськоі літератури, Нейт шукав прихистку в духовному, аскетичному світі Гоголя, Чехова, Тургенева,

світі, куди вкритий цеглою Ричмонд не міг утрутитись. Його брати реготали, а батькові це здавалося марнуванням часу. Планували, що він вступить до юридичної школи – у тому ж таки Ричмонді – та займе місце молодшого партнера у фірмі. Диплом з російської коледжу Міддлбері ставав таким чином проблемою, а подальша подача резюме в ЦРУ – сімейною кризою.

– Гадаю, життя держслужбовця виявиться для тебе геть несолодким, – казав його батько. – Чесно кажучи, я не бачу тебе щасливим на державній службі. – Батько Нейта знав колишніх директорів. Його брати були менш стримані у своїй критиці. Під час надзвичайно галасливого сімейного обіду вони робили ставки, скільки Нейт протягне в ЦРУ. Найвищою ставкою було три роки, чи менше.

Його заява на роботу в центральному розвідувальному управлінні не мала нічого спільного із втечею від підтяжок та запонок, з нищівним абсолютизмом Ричмонда чи з невідворотністю особняка з колонами, з якого відкривався вид на річку. Нічого спільного з патріотизмом теж не було, справді, хоча Нейт був таким самим патріотом, як і будь-хто інший. Усе зводилось до каменя на серці, коли в десятирічному віці він вирішив прогулятися уздовж виступу на третьому поверсі особняка, там, де яструби ширяють над річкою, щоб позбутися страху хижаків, щоб зустрітись віч-на-віч зі своїми жахами та невдачами. Річ була в напружених стосунках між ним та його батьком, дідом і всеідними братами, які постійно вимагали від нього поступливості, самі іі не виявляючи.

Той самий камінь у грудях він відчував під час співбесід у ЦРУ. Не раз доводилося заспокоювати серцебиття, коли удавав і безтурботно стверджував, як йому подобається говорити з людьми, приймати виклики та стикатися з неоднозначними ситуаціями. Утім, коли серцебиття заспокоювалось, голос ставав упевненим, на нього находило дивовижне прозріння, позаяк він справді міг бути холоднокровним, міг стикатися з речами, яких не контролював. Робота в ЦРУ, ось що йому було потрібно.

Але справжне хвилювання з'явилося, коли вербувальник ЦРУ повідомив Нета, що його заяву навряд чи приймуть, передусім через те, що він не мав «життевого досвіду» після навчання. Ще один інтерв'юер, більш оптимістичний, по секрету сказав, що його відмінно зданий тест з російської робить із нього вкрай бажаного кандидата. ЦРУ знадобилося три місяці, щоб вирішити, і за цей час його брати галасливо переглядали сімейні ставки, прогнозуючи день його повернення з ЦРУ. Стільки ж галасу було, коли надійшов лист. Його взяли.

Прибуваеш на службу, заповнюеш безкінечні формуляри, сидиш у десятках аудиторій, місяці в штаб-квартирі, кімнатах гуртожитку й конференц-залах із незацікавленими доповідачами та безкінечними презентаціями на проекторі. Потім, нарешті, Ферма, з укритими щебінкою дорогами, які прямими лініями простелилися крізь рудуваті соснові ліси, та лінолеумними кімнатами гуртожитку, задушливими навчальними кабінетами та аудиторіями з сірими килимами, пронумерованими стільцями, котрі до цього належали торішнім героям, героям сорокарічної давнини, безликим рекрутам, видатним шпигунам і не дуже. Хтось перейшов на інший бік – зрадники, а хтось давно мертвий, і пам'ятають його лише ті, хто знав особисто.

Влаштовували таемні зустрічі, проводили підставні дипломатичні прийоми з галасливим червонолицими інструкторами в уніформі радянської арміі та костюмах Мао. Вони блукали, мокрі по коліна, сосновим бором, вдивляючись у нічний простір та рахуючи кроки, доки не діставалися голого пенька та обгорнутої мішковиною цеглини, сови на гілках вітали іх зі знахідкою схованки. Їх завалювали на гарячі пихкотливі капоти авто на уявних блок-постах, доки інструктор, «прикордонник», тряс перед ними паперами та вимагав пояснень. Вони сиділи в покинутих фермерських будинках,

побудованих у стилі американськоі готики, обіч самотніх сільських доріг, і пили горілку, схиляючи акторів до зради. Між соснами шиферно-чорну річку борознили пазурі скіп, що чекали на сутінки.

Який інстинкт дав Нейту змогу виділитися з гурту в практичних вправах? Він не знав, але облишив тягар сім'і та Ричмонда і без зайвих зусиль вибіг на вулицю, під спостереження, холоднокровно зустрічаючись з агентами-інструкторами, вбраними в пальта та з чудернацькими капелюхами на головах. Казали, що в нього хист. Він почав цьому вірити, та нескінченні суперечки братів висіли над його головою, немов тупа сокира. Кошмаром Нейта було зазнати невдачі, вилетіти, знову показатися в Ричмонді. Людей викидали з підготовки без попередження.

– Ми чекаемо від наших студентів чесності, – сказав класу інструктор з роботи під прикриттям. – Ми відправляемо людей додому за спроби заздалегідь дізнатися сценарії майбутніх проблем. Просто щоб підвищити собі бали, – сказав він голосно. – Якщо вас ловлять із записником інструктора чи з будь-яким іншим забороненим матеріалом, це негайне виключення з програми.

Що, як думав Нейт, насправді означае – спробуйте.

Вони були класом і водночас особистостями, всі мріяли про важливі призначення, перші тури до Каракаса, Делі, Афін чи Токіо.

Прагнення досягти високих результатів та отримати перші призначення було нестримним і підживлювалося частими зустрічами у студентському центрі, які організовували різноманітні підрозділи штаб-квартири, приголомшливо завантажений тиждень для молодих шпигунів.

На одній із таких коктейльних вечірок, приурочених до завершення тренування, чоловік та жінка з Російського дому відвели його в бік і повідомили, що його кандидатуру схвалили та прийняли в російський відділ, тому йому не треба подавати заявки на будь-які інші призначення. Нейт тихим голосом запитав, чи не можна використовувати його знання російськоі, аби ловити росіян, скажімо, у відділах на Близькому Сході чи в Африці, та вони лиш усміхнулись у відповідь і сказали, що чекають на зустріч з ним у штаб-квартирі наприкінці місяця.

Він пройшов курс, і його попередньо прийняли. Він ставав частиною еліти.

Далі пішли лекціі про сучасну Росію. Обговорювали політику Москви щодо природного газу, яка дамокловим мечем висить над Європою, і кремлівську хронічну схильність підтримувати екстремістські уряди в ім'я справедливості, а насправді, щоб завдати шкоди і, так, щоб довести, що Росія все ще у Грі. Бородаті чоловіки читали лекціі про перспективи пострадянськоі Росіі, вибори та реформи охорони здоров'я, демографічні кризи та повторне падіння завіси, за якою – холодні блакитні очі, що нічого не прогавили. Rodina, священна Батьківщина чорноземів та безкрайого неба, мусить трохи потерпіти, адже ексгумували закуте в ланцюги тіло советів, витягли його з болота, і серце знову забилося, і старі в'язниці знову наповнилися незгодними людьми.

Сувора жінка читала лекцію про нову Холодну війну, про лукаві перемовини стосовно роззброення та нові надзвукові винищувачі, які можуть літати боком, але все ще окільцьовані червоною зіркою на крилах, про московську лють, пов'язану з будівництвом Заходом протиракетного щита в Центральній Європі – ох, як вони обурювалися втратою своіх підневільних краін! – про шаблі, що іржавіють на металобрухті, стара платівка часів Брежнева та Черненка. І вся суть, казали вони, вся суть Російського дому в безперервній потребі знати про плани та наміри, приховані за поглядом

блакитних очей з-під рівних білявих брів; сьогодні таємниці інші, однак, як і завжди, це таємниці, які необхідно викрасти.

Після цього оперативник у відставці – він нагадував продавця з Шовкового шляху, але мав зелені очі та кривий рот – приїхав до Російського дому задля неформальної презентації.

– Енергія, скорочення чисельності населення, природні ресурси, держави-кліенти. Можете про все це забути. Росія залишається єдиною країною, що здатна доставити МБР[4 - Міжконентальна балістична ракета.] на Лафает-сквер, навпроти Білого дому. Єдина, і в них тисячі ядерних бомб.

Він зупинився й почухав носа, голос його був глибокий та хрипкий.

– Росіяни. Вони ненавидять іноземців лиш на дещицю менше, ніж ненавидять самих себе, і вони природжені конспіратори. Ох, вони чудово розуміють, що мають перевагу, та росіянин не почувається в безпеці, йому хочеться, аби його поважали, боялися, як за старого Радянського Союзу. Їм треба визнання, і вони ненавидять свій другосортний статус із погляду наддержав. Саме тому Путін знову збирає СРСР 2.0, і ніхто не стане йому на заваді.

– Мале дитя, яке стягує скатертину та розбиває посуд, щоб привернути увагу, – це Москва. Їм не хочеться, аби їх ігнорували, і вони битимуть посуд, щоб упевнитись, що цього не станеться. Продаватимуть хімічну зброю Сирії, постачатимуть в Іран паливні стрижні, вчитимуть Індонезію розробляти центрифуги, будуватимуть на Бірмі легководний реактор, і, так, панове, усе в межах правил.

– Але справжня небезпека криється в нестабільності всього, що таким чином створюється, плодами виявляється наступне покоління безумців із маніею величі. Уся суть другої Холодної війни у відродженні Російської імперії, і не тіште себе ілюзіями, ніби Москва сидітиме собі та спостерігатиме, як китайський флот сам з усім порається, коли – а не «якщо» – на Тайванській протоці розпочнеться стрілянина.

Він знизав плечима свого блискучого піджака.

– Настали тяжкі часи; ви, шановні, муситимете з цим розібратись. Я заздрю вам. – Він підняв руку. – Гарного полювання, – сказав він і вийшов. У кімнаті запала тиша, і всі лишались на місцях.

Тепер Нейт проходив славнозвісну московську школу, з головою занурившись у спеціалізовану підготовку, підготовку з відокремлених внутрішніх операцій, і доки на горизонті неясно вимальовувалась місія в Москву, він вивчав операційний словник російською, мав дозвіл проглядати «книги», файли агентів, читати імена та розглядати пласкі обличчя на фотографіях у паспортах російських джерел, яких він може зустріти на вулиці, прямо від носом у стеження. Життя та смерть у снігу, кінчик списка, ось наскільки все серйозно. Його клас із Ферми розсіявся і здебільшого забувся. Тепер доводилось ризикувати чужим життям. Він ніколи, ніколи не зазнає невдачі.

* * *

За три дні після розмови з Гондорфом Нейт сидів у маленькому ресторані в московському аеропорту Шереметьево, очікуючи, коли оголосять його рейс. Із засаленого меню він замовив кубинський сендвіч та пиво.

Посольство запропонувало надіслати свого помічника, аби той допоміг з квитками та паспортним контролем, але він ввічливо відмовився. Минулої

ночі Лівітт захопив із собою трохи пива під кінець робочого дня, вони сиділи і стиха бесідували, уникаючи очевидних тем і точно не згадуючи, що думають інші агенти про те, що Нейтова кар'єра взагалі та репутація зокрема отримають серйозний удар. Прощалися дещо напружено.

Єдиною світлою плямою було повідомлення зі штаб-квартири два дні тому, у відповідь на попередження Гондорфа про скорочення пересування, що несподівано відкрилася посада куратора в сусідньому Гельсінкі. Враховуючи майже вільне володіння російською, велику кількість росіян у Фінляндії, його постійну мобільність, те, що він неодружений, а також його неочікувану доступність, у штаб-квартирі запитали, чи не бажає Нейт розглянути короткочасне призначення в Гельсінкі, до якого може приступити негайно. Нейт, не без сумнівів, погодився, хоча Гондорф уже уявляв його солодке звільнення. Надійшла офіційна телеграма з Гельсінкі, а за нею записка від Тома Форсайта, його майбутнього директора резидентури, у якій було кілька слів про те, що він радий можливості запросити Нейта до себе.

Рейс Нейта, Фіннейр, оголосили, і він пішов гудронованим шосе разом з іншими пасажирами в бік літака. Високо над ним, з кімнати огляду в заскленій контрольній башті аеропорту, команда з двох чоловіків робила знімки, використовуючи довгий об'єктив. Спостереження ФСБ прослідувало за Нейтом до аеропорту, попрощатися. ФСБ, СВР і особливо Ваня Єгоров прекрасно розуміли, що раптовий відліт Нейта – це не просто так. Доки Нейт підіймався сходами на літак, доки кліпали камери, Єгоров сидів у своєму кабінеті, заглиблений у думки. Який сором. Його найкращий шанс упіймати шпигуна, з яким співпрацювало ЦРУ, танув на очах. Минуть місяці, можливо, роки, перш ніж він зможе отримати схожу наводку в цій справі, якщо це взагалі станеться.

Неш був свого роду ключем, думав собі Єгоров. Імовірно, він ще контактуватиме зі своїм джерелом з-за меж Росії. Єгоров вирішив не спускати з Неша очей, і почати слід було з цього призначення у Фінляндії. Попрацюємо над ним трохи в Гельсінкі, думав він. СВР можуть працювати у Фінляндії майже як удома, ба більше, вони мають перевагу на закордонній ділянці. Більше не треба координувати своїх дій з босяками із ФСБ. Побачимо, думав Ваня. Світ надто малий, щоб сховатися.

Кубинський сендвіч з московського аеропорту

Розрізати дванадцятидюймовий буханець кубинського хліба уздовж і скласти разом. Збризнути зовні оливковою олією та налити всередину трохи гірчиці. Викласти шарами шинку, смажену свинину, швейцарський сир і тонко нарізані солоні огірки. Закрити та затиснути на десять хвилин під праскою або між двома гарячими цеглинами, загорнутими у фольгу (цеглини нагрівають протягом години в печі за температури 500 градусів).

Розрізати на два трикутники по діагоналі.

3

Доміні́ка Єгорова сиділа в приватній кабінці на банкеті в кришталево-мармуровій розкоші «Баккари», наймоднішого з нових ресторанів Москви, розташованого за кілька кроків від Луб'янськоі площі. Ліс кришталю й

срібла на сліпуче білій скатертині не був схожий ні на що бачене нею раніше. Вона отримувала справжню насолоду і, попри ділову природу вечора, була налаштована вповні насолодитися цією гріховно дорогою смакотою.

Дмитрій Устинов сидів навпроти, розпалений хіттю. Високий, дебелої статури, з копицею чорного волосся та міцною щелепою, Устинов був одним з керівників групи бандитів, російських олігархів, що заробили свої багатомільярдні статки на нафті та видобутку копалин у роки після Холодної війни. Він починав простим членом місцевої організованої злочинності, та йому вдалося далеко піти.

Устинов був одягнений у бездоганний смокінг з хустиною на шиї поверх білої сорочки з синіми діамантовими запонками. На ньому був годинник «Турбільйон» від компанії «Корум», яка виготовляла їх не більше десяти на рік. Його руки, такі схожі на ведмежі лапи, розважливо спочивали на портсигарі Фаберже, вкритому синьою емаллю, виготовленому 1908-го року для царя. Він дістав із портсигара сигарету й підпалив запальничкою «Лінь Де», закривши її з музичною ноткою, характерною для всіх запальничок «Дюпон».

Устинов був третьою найбагатшою людиною в Росії, та, попри все своє багатство, він не був найрозумнішим. Він неприкрито ворогував із владою, особливо з прем'єр-міністром Володимиром Путіним, і відмовлявся визнавати чи приймати державне регулювання свого бізнесу. Три місяці тому, на піку ворожнечі, Устинов легковажно висловив непристойні принизливі зауваження стосовно Путіна під час ток-шоу на московському телебаченні. Обізнані люди дивувалися тому, що він досі живий.

Того вечора Устинов не думав ні про що, крім Домініки. Він зустрів її на телеканалі, за місяць після свого інтерв'ю. Від її краси та нестримної сексуальності в нього перехопило дух. Просто щоб ще раз із нею зустрітися, він планував придбати канал, хоч це було й необов'язково. Вона одразу ж із задоволенням прийняла запрошення повечеряти. Роздивляючись її по інший бік столу, Устинов хотів лишити відбитки пальців по всьому її тілу.

Домініці було двадцять п'ять, вона мала темне каштанове волосся, зібране та зав'язане чорною стрічкою. Її кобальтово-блакитні очі пасували до його портсигара, і він про це сказав, нав'язливо підсунувши безцінну дрібничку до неї.

– Це тобі.

Вона мала повні вуста та витончені руки, які сьогодні були оголені. Вбрана в просту чорну сукню з глибоким декольте, яке відкривало ефектну улоговинку на грудях. Розсіяне сяйво свічок злегка освітлювало одну синю венку на її грудях під бездоганною шкірою. Вона потяглася та взяла портсигар своїми довгими, витонченими руками. Її нігті були коротко підрізані прямокутничками, без лаку. Вона поглянула на нього широко розплющеними очима, і він відчув, як десь між його животом та пахом забриніла струна.

Вона знала достатньо, аби просто слідувати власним інстинктам, ковтати роздратування, не подаючи знаку. Вона усміхнулася цьому примітивному ящеру.

– Дмитрію, яка чудова річ, я не можу прийняти такий подарунок, – сказала вона. – Це надто щедро з твого боку.

– Звісно ж, можеш, – сказав Устинов, з усіх сил намагаючись бути чарівним. – Ти найкрасивіша жінка з тих, кого я коли-небудь зустрічав, і те, що ти тут, зі мною, це вже найчудесніший подарунок.

Він ковтнув шампанського й уявив, як ця маленька чорна сукня лежить, поспіхом скинута в кутку його спальні.

– Ти вже так сильно мені подобаешся, – сказав Устинов.

Домініка стрималась, аби не розсміятися, відчувши прекрасний морозець, що пробіг спиною та руками. Цей селюк простіший за провінційного задираку, ким він, власне, і був у минулому. Але, Господи, який багатий. Під час тижня підготовки Доміниці розповіли кілька фактів про Устинова: яхти; вілли; пентхаузи. Нафтові та гірничодобувні холдинги по всьому світу. Приватна армія охоронців, зібрана з добре оплачуваних найманців. Три приватні літаки.

* * *

Домініка була единою дитиною Ніни та Василія Єгорових. Ніна була першою скрипкою в Московському державному симфонічному оркестрі, дівчиною-віртуозом, яка навчалася разом із Клімовим і мала стільки потенціалу, що Державний центральний музей музичної культури імені Глінки подарував ій прекрасну скрипку «Кочанскі» 1741-го року, зроблену руками Гварнері дель Джезу. П’ятнадцять років тому іі довгождане підвищення в Російський національний симфонічний оркестр відклали, коли Прохор Беленко, жабоід, скрипаль посереднього таланту, – але одружений з дочкою члена політбюро, – наполіг, щоб узяли його, і отримав це місце. Усі розуміли, що трапилось, та ніхто нічого не сказав.

Окрім яскравоі гри на вкритій червоним лаком скрипці, Ніну Єгорову знали за іі запальний характер і кипучий темперамент, який вибухав щоразу, як траплялась нагода. Перед здивованими поглядами вісімдесяти членів оркестру Ніна уперіщила Беленка по правому вуху його власним пюпітром під час його останньоі репетиції з Державним симфонічним оркестром. Ніна не розкаялась. Але вона була жінкою в тогочасному Радянському Союзі. Скрипку Гварнері в неі забрали. Вона відмовилася грати на іншому інструменті. Їі перемістили з першого на трете місце в струнних. Вона послала всіх до біса. Адміністративна відпустка вилилася у звільнення, коли з міністерства культури зателефонували диригенту оркестру, і іі кар’ері настав кінець. Тепер, багато років по тому, витончена шия зігнулася, сильні руки покрутилися, темне волосся вкрилося сивиною і було зібране в гульку.

Батьком Доміники був відомий академік Василій Єгоров, старший викладач історіі Московського університету. Він був одним з найповажніших та найвпливовіших представників російськоі інтелігенціі, маючи звання заслуженого професора. Його блакитно-золотий орден Святого Андрія висів, обрамлений, на стіні; щодня на лацкані він носив медаль Пушкіна за досягнення в літературі та освіті. Тим часом Вася Єгоров не здавався видатним чи впливовим. Він був низький та сухорлявий, з рідким волоссям, акуратно розгладженим на голові.

На відміну від дружини, Василій Єгоров пережив совецькі роки, уникнувши політики, лояльності чи суперечностей. Сховавшись в університеті, мов у коконі, він досягав успіхів, обережно культивуючи образ представника науки, розважливого та вірного своій справі. Чого ніхто не знав, так це того, що заслужений товариш професор Василій Єгоров мав таемницю, інший бік душі, відчуття своеі інакшості, він приховував моральну відразу до советів. Як і всі росіяни, він втратив сім’ю в 1930-х та 1940-х, через

Сталіна, у війні з німцями, після зачисток, на каторгах. Та більш того. Йому не подобалася відсутність рівноваги та нелогічність радянськоі системи, він нехтував крайній фаворитизм «своіх людей»: іхні лінощі та потурання власним бажанням ламали людський дух і коштували росіянам іхніх життів, іхньоі країни, іхнього спадку. Таким відступництвом він ділився тільки з Ніною.

Усі росіяни мають таємні думки, вони до цього звикли. Так було і з Василіем та Ніною, які приховували свою зневагу до того, наскільки не змінилася сучасна Росія. Навіть коли Домініка подорослішала й почала все розуміти, Василій не насмілювався говорити з нею про свої почуття. І батько, і мати прагнули подарувати ій незатуманений світогляд, дати можливість самій побачити правду. Якщо вони не могли говорити про пекельну еволюцію Росіі – від більшовицькоі люті до радянськоі гнилі, і навіть тепер, після гласності, до паразитичноі жадібності Федерациі, – Василій вирішив принаймні прищепити Доміниці розуміння справжньоі величі Росіі.

Простора трикімнатна квартира (після Нініного звільнення ім дозволили іі лишити, завдяки престижу та високій посаді Василія) була наповнена книжками, музикою, живописом та розмовами трьома різними мовами. Їі батьки помітили, коли Доміниці виповнилося п’ять, що в неі дивовижна пам’ять. Вона могла цитувати Пушкіна, розрізняти концерти Чайковського. Якось, коли грала музика, Домініка танцювала босоніж на східному килимі у вітальні, точно потрапляючи в ноти, кружляючи та стрибаючи, бездоганно зберігаючи рівновагу: очі блищать, руки літають у повітрі. Василій та Ніна переглянулися, і мати спитала Домініку, звідки вона цьому навчилася.

– Я слідую за кольорами, – сказала дівчинка.

– Що ти маеш на увазі, якими кольорами? – спитала іі мати. Домініка діловито пояснила, що коли грає музика або коли батько читає ій уголос, кольори заповнюють кімнату. Різні кольори, одні яскраві, інші похмурі, іноді вони просто «вискакують нізвідки», і Доміниці варто лиш слідувати за ними. Так ій вдавалося все запам’ятовувати. Коли вона танцювала, то перестрибувала через плями яскраво-синього, слідуючи за мерехтливими цяточками червоного на підлозі. Батьки ще раз переглянулися.

– Мені подобаються червоний, синій та пурпуровий, – сказала Домініка. – Коли тато читае чи коли мамуся грае, вони прекрасні.

– А коли мама тебе сварить? – спитав Василій.

– Жовтий, я не люблю жовтий, – сказала дівчинка, перегортаючи сторінки книги. – І чорна хмара. Мені це не подобаеться.

Василій спитав колегу з факультету психологіі про кольори.

– Я читав про схожий випадок, – відповів той. – Коли букви відчуваються як кольори. Це досить цікаво. Може, приведеш іі до мене якось увечері?

Василій чекав у своему кабінеті, доки його товариш сидів з Домінікою в аудиторіі неподалік. Одна година розтягнулася на три. Вони повернулись, маленька Домініка щаслива й збентежена, професор напружений.

– Що? – спитав Василій, скоса позираючи на свою доньку.

– Я б сидів із нею днями, – сказав професор, дістаючи з кишені свою люльку. – Твоя дівчинка проявляе дані синестета. Людини, яка сприймае звуки, чи літери, чи цифри як кольори. Неймовірно.

Василій знову поглянув на Домініку. Тепер вона весело малювала за батьковим столом.

– Боже, – сказав Василій. – Це хвороба, безумство?

– Хвороба, тягар, прокляття, хтозна? – Він набивав свою люльку. – З іншого боку, Васю, можливо, вона обдарована.

Василій, видатний гуманітарій, не мав слів.

– Є ще дещо, – сказав професор, дивлячись на Домініку, її схилену над малюнком голівку. – Здається, її синестезія пов'язана навіть з людськими реакціями. Не тільки зі словами чи звуками, вона бачить емоції як кольори. Вона розповіла мені про щось, що нагадує кольорові німби над головами та плечима людей.

Василій витріщився на свого друга.

– Можливо, вона стане фахівцем у питаннях людських намірів. Звісно, в неї також дивовижна пам'ять. Вона безпомилково повторила мені двадцять п'ять чисел, кілька разів поспіль. У таких випадках це не дивно, – продовжував професор. – Та ти й сам уже в цьому переконався.

Василій кивнув.

– Але е ще дещо, не настільки звичне для таких випадків. Твоя дівчинка схильна до буйства, називай як хочеш, темперамент, дитячі пустощі, запальність. Вона розкидала моі папери по підлозі, коли не змогла скласти головоломку. У майбутньому ій доведеться це контролювати, що вдіеш.

– Боже, – сказав Василій і поспішив додому, щоб розповісти дружині.

– Це все від твоеі сім'і, – сухо мовив Василій Ніні, доки страшенно незадоволена, з палаючими очима, розпашіла Домініка сердилася, що вимкнули музику. Якщо вона така у п'ять років, то якою стане в майбутньому?

Коли в десятилітньому віці Домініка прийшла до Московськоі державноі академіі хореографіі на Другій Фрунзенській, 5, приймальна комісія була вражена. Вона не володіла технікою, не мала формальноі дисципліни, та навіть у такому юному віці в ній помічали силу, природні навички, інстинкти великоі танцівниці. Їі спитали, чому вона хоче танцювати, і розсміялися від відповіді – «Бо я бачу музику», – після чого в кімнаті запала тиша, ii маленьке разюче красиве обличчя спохмурніло і вона поглянула на приймальну комісію, ніби уявляла, як заподіе усім фізичноі шкоди.

Домініка з тріумфом і без жодних проблем закінчила академію, головного постачальника кадрів для Большого. Вона процвітала, незважаючи на суворість класичного методу Ваганової. На той час дівчина вже призвичаілась до життя з кольорами. Здатність бачити іх, слухаючи музику, чи танцюючи, чи просто розмовляючи з людьми, тепер здавалась досконалішою, якимось чином ii вдавалося контролювати. І вона почала розшифровувати кольори, пов'язувати іх із настроями та емоціями. Це була не ноша. Для неі це було просто щось, із чим доводилось жити.

Домініка продовжувала вирізнятися серед інших, і не тільки в танцях. Вона отримувала найвищі оцінки в середній та старшій школах академіі, де здатність запам'ятовувати все, чому ii вчать, добре прислужилася. Це було щось нове, щось інше. Домініка слухала політичні лекціі, вивчала ідеологічні уроки, історію комунізму, злет та падіння соціалістичноі

держави, історію радянського балету. Звісно, траплялись ексцеси, і багато що доводилось корегувати. Сучасна Росія продовжувала ставати на ноги, сума, більша за її складові. Її молодий розум зробив стрибок, прийняв лицемірство.

У вісімнадцять років Доміника перейшла до головної трупи в школі і взялася вивчати курс політології. Щовечора вона поверталася додому й розповідала своєму батькові, який ледь стримував тривогу, про те, чого навчилася. Він намагався збалансувати її юний ентузіазм уроками літератури та історії. Але Доміника була в розквіті своєї молодості, захоплена кар'єрою. Якщо вона відчула природу цього відчайдушного посилу, якщо читала кольори над його головою, то знаку не подала. Василій не міг бути переконливішим. Він не наважувався виступати проти системи відкрито.

Звичайно, Ніні було приємно, що її донька так стрімко розвивається в молодшій балетній трупі. Це було чудово, блискуче майбутне було їй гарантовано. Але вона також з тривогою споглядала, як її донечка перетворилась на сучасну росіянку, ультратрадиціоналістку, високу красуню з каштановим волоссям, яка ходила з елегантністю балерини й поводилася, мов колишні апаратники.

Доміника лежала на килимі у вітальні, мати ніжно розчісувала її темне волосся, ритмічно, щіткою з довгою ручкою, яка належала ще її прабабусі. Черепахова щітка з плавним вигином ручки разом з обрамленою світлиною та срібним самоваром були єдиними спадковими коштовностями їхньої сім'ї, врятованими з шикарного будинку в добільшовицькому Петербурзі.

Щетинки щітки торкалися волосся Доміники з цікавим звуком малинового кольору. Її волосся сяяло. Потягуючись після довгого дня занять балетом, Доміника перебила батькову неголосну розповідь, повідавши, про що вона дізналася в школі.

– Батьку, ти розумієш, як нашій країні загрожують зовнішні впливи? Ти знаєш, що кількість дисидентів, які тільки і вміють сіяти хаос, збільшується з кожним днем? Ти читав статтю В. В. Путіна про те, як сіоністи працюють на дестабілізацію нашої держави?

З ниючим болем обоє батьків поглянули на свою доньку. Господи помилуй! Держава. В. В. Путін. Дисиденти. Лежачи на підлозі, Доміника щосили потяглася, її довгі ноги та гнучке тіло – це вже Їхній інструмент, її надзвичайний розум повільно переходив у Їхню власність. Ніна глянула на Василія. Їй хотілося розповісти доньці правду, попередити про небезпеки системи, які знищили її кар'єру, системи, яка змусила Василія обмежити свій винятковий розум і змовкнути на все життя. Василій похитав головою.

– Не зараз, ніколи, – сказав він.

У двадцять років Доміниці обрали першою балериною головної трупи. Її оцінки були бездоганними, а завдяки атлетичним здібностям балетмейстер не раз порівнював її з «молодою Галиною Улановою», першою балериною Большого театру після війни. Тепер, коли вона танцювала, кольори, які бачила, вже не були лише формами та лініями, перетворившись на складні хвилі, що постійно змінювались, накочували, пульсували й несли її з собою. Сепійні тони, які оточували її партнерів під час танцю, дозволяли чудово з ними поєднуватись. Вона миттево реагувала на рух, була точною, з сильною спиною та ногами, а ставши навшпиньки – вишуканою й високою. Балетмейстер наполягав, що час готуватись до щорічного конкурсу в трупу Большого.

Доки Доміника ставала сильнішою та гнучкішою, у її тілі оживало щось іще, щось, що виходило за межі танцю, відчуття власного тіла. То була не хіть, позаяк власну сексуальність вона завжди тримала при собі. То було

пробудження особистості, і вона безсоромно перевіряла кордони тілесності. Наскільки вона могла зрозуміти, жоден з її батьків не був таким, тож, певно, річ у якомусь забутому родичі-розпуснику.

У темряві своєї кімнати, за покликом тіла, вона відкривала власні відчуття, відкривала з такою ж старанністю, з якою тренувалася за балетним станком, її глибоке дихання червоніло за повіками, і вона тремтіла, дізнаючись, якою її створила природа. Це не було фетишем чи звичкою, скоріше, це була таємна часточка її душі, про яку вона, дорослішаючи, дізнавалася все більше. Вона насолоджувалася своїм таємним «я». Однак цілком невинним, дитячим та природним це також не було. Врядигоди вона відчувала потребу в гострих, заборонених відчуттях і міцно заплющувала очі. За вікном несамовито вирувала гроза, а вона, сама вражена собою, тримала у своїх довгих пальцях зігнуту лебедину шию ручки прабабусиної щітки, рухаючись у такт зі спалахами блискавки. Відчуваючи все більшу жагу, ледь стримуючи захоплення, вона рухалась усім тілом, затамувавши подих, і раптом находила найсолодша хвиля задоволення, коли ручка проколювала її, немов комашку під склом. Слава Богу, тепер вечорами після балетної школи вона сама розчісувала собі волосся.

Хоч Домініка й мала кількох випадкових друзів, приятельських стосунків з однокласниками не заводила. Вона була лідером класу, зосереджена й зацікавлена в самому лиш прогресі трупи, в результатах, тріумфах на змаганнях з іншими школами, особливо з рештою шкіл Санкт-Петербурга, духовного центру російського балету імператорського стилю. Домініка розповідала своїм утомленим подругам-балеринам про чистоту московської школи, її справді російський характер. За спиною всі називали її кликушею, відьмою, новою російською жінкою, гладіатором, зіркою, сектанткою, істинно віруючою. «О, замовкни вже», – думали вони.

У двадцятидворічної Соні Мороевої, імовірно, лишався останній рік, аби перейти з академії в Большой, та позаяк змагатись того року випадало з Єгоровою, шансів майже не лишалося. Вона все своє життя займалась лише танцями, була донькою члена Думи й до самих кісток зіпсованим та марнославним дівчам. Чесно кажучи, Соня була у відчаї. Вона безрозсудно спала з хлопцем із трупи, білявим гостроokим Костянтином – неймовірно ризикована річ, адже якби про це дізналися вчителі, вони обоє гарантовано вилетіли б зі школи. Але після п’ятнадцяти років в академії вона знала, коли в школі бувае безлюдно, коли сауну ніхто не відвідуе, а також, скільки часу в них е на гарячі зустрічі, під час яких її гнучкі ноги задиралися за голову й вона шепотіла Костянтину на вушко, як кохае його, притискалася до нього стегнами, злизуючи піт з його обличчя і благаючи зберегти її кар’еру, її життя.

Досвідчені учні балетної школи знають про анатомію, суглоби та травми стільки ж, скільки й лікарі. Костянтин, у своїй кролячій ненаситності піхвою Соні, чекав, коли опиниться в парі з Домінікою. Відпрацьовуючи па-де-де в заповненій залі, коли вона стояла на пуантах, він з силою наступив їй на п’ятку, від чого її нога неприродно хруснула, кольори змішалися, світ завертівся чорним виром, і вона зігнулася від нестерпного болю та повного колапсу. Її відвели до медпункту, однокласники стояли, завмерлі й бліді, уздовж станка, Соня блідіша за всіх. Домініка поглянула на неі, помітила на обличчі той винуватий вираз, ту сіру міазму, яка невидимою хмарою вирувала над її головою, і все зрозуміла. За столом у медпункті її нога стала чорною, баклажанно-пурпуровою – найгірше, що може трапитись. Від стопи підіймався, пульсував біль. Лікар пробурмотів: «Травма суглоба Лістфранка в середньому відділі стопи», і після ряду ортопедичних обстежень та операцій, після того, як ій на щиколотку наклали гіпс, Домініку виключили з академії; її кар’єрі танцівниці, десяти рокам її життя, настав кінець. Ось так раптово, ось такий фінал. І

всі улесливі слова про те, що вона наступна Уланова, розчинились. Керівники, вчителі, тренери – нікому вона більше не була потрібна.

У роки свого дорослішання вона навчилася контролювати всезростаюче «буйство», та тепер його не спиняла, смакувала в горлі. Вона істерично обдумувала план викриття Костянтина та Соні. Їх також виключили б, якби розкрилася іхня змова, та зрештою, Домініка зрозуміла, що не здатна на таке. Вона саме тупо розмірковувала над власним майбутнім, коли подзвонила мати.

* * *

У батька стався серцевий напад, і він помер на шляху до клініки «Кремльовка» в Кунцеві, де обслуговували привілейованих та заможних громадян. Він був найважливішою людиною в її житті, її наставником, її захисником, а тепер його не стало. Вона б притисла його руку собі до щоки, розповіла б про виключення з балетної школи, про віроломство однокласників. Вона попросила б його поради, запитала б, як бути далі. Сама вона, може, й не знала цього, та Василій прошепотів би своїй ідеалістичній доньці, що можна закохатися в державу, та держава не відповість взаємністю, ніколи.

Два дні по тому Домініка сиділа в маленькій вітальні іхньої квартири, права нога загіпсована, очі сухі, витончена шия та високо піднята голова. Її мати сиділа поруч, вбрана в чорне, тиха й спокійна. Будинок заполонили гості, десятки людей, які прийшли віддати шану, – академіки, артисти, урядовці та політики. Звук іхніх голосів заливав повітря відтінками зеленого, кольору, який асоціювався в неї зі смутком та скорботою і який, здавалося, витісняв із кімнати все повітря. Доміниці важко дихалося. З кухні принесли закуски, традиційні млинці з червоною ікрою, копчену осетрину й форель. На буфеті парував срібний самовар, стояли графини з мінеральною водою, фруктовий сік, віскі та крижана горілка.

Потім перед диваном замаячив дядя Ваня, схилившись над її матір'ю, промовляючи слова співчуття. Брати ніколи не були близькими, іхні характери та інтереси були ледь не полярно протилежними. Домініка не знала напевне, чим саме він займався, та хтось колись згадував літери КГБ чи СВР. Він підійшов ближче, сів поруч, його м'язисте обличчя за кілька сантиметрів від неї розвіювало атмосферу скорботи. Вона бачила, що він оцінює її в жалобі, вбрану в чорне, з волоссям, зачесаним назад. До її горла знову підкотився клубок, і мати потяглася, щоб потиснути їй руку. Тримайся.

– Домініко, мої найглибші співчуття, – сказав Ваня. – Я знаю, якими близькими ви були з батьком.

Він потягнувся і по-батьківськи її обійняв, щока до щоки. У нього був міцний одеколон («Houbigant» з Парижа), що пахнув лавандою.

– Дозволь також додати, що я співчуваю у зв'язку з твоєю травмою і тим, як вона вплинула на твою кар'еру.

Він кивнув у бік її гіпсу.

– Я знаю, якою чудовою ученицею ти стала, і в танцях, і в школі загалом. Батько завжди тобою дуже пишався.

Він відкинувся на диван, коли поруч проходив наступний родич, потискуючи руки.

До цього моменту Домініка лише дивилася на Ваню, не промовляючи й слова.

– То які в тебе тепер плани? – спитав він. – Мабуть, університет?

Домініка знизала плечима.

– Не знаю, чого чекати далі. Танці були моїм життям, тепер треба шукати щось інше.

Вона відчувала його пильний погляд.

Ваня затягнув краватку та встав, дивлячись на неї зверху вниз.

– Домінушко, я маю попросити про послугу. Потрібна твоя допомога.

Домініка остовпіло глянула на нього. Дядько Ваня стенув плечима.

– Нічого надсекретного. Ти маеш дещо для мене зробити, неофіційно. Дрібничка, але важлива.

– Для спецслужби? – спитала Домініка здивовано.

Ваня приклав палець до губ. Він провів її в куток вітальні. День батькового похорону. Він навмисно обрав саме цей час, хіба ні? Вони завжди так роблять.

– Мені потрібен твій талант, моя дорогенька, а також твоя краса, – сказав дядя Ваня. – Хтось, кому я можу довіряти, хтось із твоею розсудливістю.

Він підійшов ближче, і Домініка відчула лестощі, загорнуті в тепло його тіла.

– Це просте завдання, майже гра, зустрітись із чоловіком, познайомитись із ним. Пізніше я зможу надати більше деталей.

Змій.

– Ти погодишся допомогти своему старому дядькові? – спитав Ваня, тримаючи руки в неї на плечах. Змій, що вистромлює язика, вивідуючи. Просити її в такий момент було жахливо, типово по-свинськи. Домініці здавалося, що її серце стукотить у пульсуючій нозі.

У Вані над головою розцвів жовтий німб, ніби в якогось візантійського святого. Потім до неї повернулось звичне дихання, а разом з ним і цілковитий спокій. І саме через те, що він вирішив, ніби вона відмовить, Домініка погодилась. Вона спокійно поглянула назад, помітивши, як звузились його очі, як він міркуе. Вона бачила, як він намагаеться проаналізувати її обличчя, та нічого не видала, і він зреагував.

– Чудово, – сказав Ваня. – Знай, що твій батько пишався б тобою. Він був таким патріотом. І доньку свою виховав патріоткою. Патріоткою Росії.

«Скажеш ще щось про мого батька, я нахилюся та відкушу твою нижню губу», – подумала вона. Натомість Домініка наділила його усмішкою, дію якої відкрила для себе не так давно.

– Тепер, коли моій кар’єрі балерини кінець, – сказала вона, – можна зайнятись і таемними справами для вас.

Обличчя Вані ледь не розпливлося в посмішці, та він одразу опанував себе. Забрав руки з її плечей.

– Приїзди до мене наступного тижня, – сказав він, дивлячись на її гіпс. – Якщо зможеш. Я вишлю по тебе машину.

Ваня застібнув свій легкий вовняний костюм. Узяв її руку в свою дебелу лапу, близько нахилився до неї.

– Нумо, попрощайся з дядечком як слід.

Домініка поклала руки йому на плечі та легенько цмокнула в обидві щоки, глянувши на мить на його вологі масні губи. Аромат лаванди та жовтий німб.

Він прошепотів їй на вухо:

– Я не прошу про безкоштовну допомогу, – сказав він. – Гадаю, я зможу посприяти щодо вашої квартири.

Домініка відсахнулася.

– Твоя мати її не втратить, навіть після смерті батька. Це дуже її втішить.

Ваня відпустив її руку, випростався та вийшов з кімнати. Вона здивовано дивилась, як за його спиною зачиняються двері. «Ось воно, перше відчуття ярма на шиї», – подумала Домініка.

Опинившись на вулиці, Ваня жестом вказав водієві їхати і вмостився на задньому сидінні свого «мерседеса». «Що ж, – подумав він, зітхнувши, – вшанував. Брат Василій був кабінетним академіком і жив минулим. І та невістка. Вона вже з глузду з'їхала, божевільна. А от небога – справжнісінька тобі грецька статуя, – вона ідеально годиться для цієї справи, добре, що я про неї згадав. Тепер, з травмою ноги, у неї немає вибору. Вона навчиться чомусь іншому. Та квартира коштує мільйони», – думав Ваня. Так, зрештою, це сім'я, і це найменше, що він може зробити.

* * *

Того вечора, після того як усі розійшлися, вона сиділа з матір'ю в темній вітальні. Під акомпанемент майже порожнього самовара, який вряди-годи випускав останню пару, неголосно грав Бах. Доміниці світло в кімнаті було не потрібне. Великі темно-червоні хвилі музики пульсували навколо. Тримаючи обидві руки на колінах, Ніна дивилась на свою доньку і знала, що та «роздивляється кольори». Вона стиснула руки Доміники, щоб та зосередилась, і почала тихо та повільно говорити. Вона шепотіла, прихилившись до своєї доньки, розповідаючи про батька та про його життя. Говорила про балетну школу та Росію, і про те, що з нею трапилось. А потім Ніна заговорила про темніші матеріі, про обіцянки, зради та помсту. Два силуети в темній кімнаті, наповненій кіновар'ю Баха, дві klikushy, навіжені між дерев серед лісу, що сидять та планують розруху.

Два дні по тому Домініка повернулася до академії нібито поговорити з лікарями й зібрати свої речі. Вона вже була аутсайдером, здавалося, всі тільки й чекали, коли вона піде. Дівчина ненав'язливо затрималася, сидячи на стільці біля виходу, спостерігаючи, як танцюють Соня Мороева та Костянтин, ліва нога Соні задерта неймовірно високо, неймовірно прямо, а Костянтин обертає її по колу. Вона дивилася на розріз чорного трико уздовж її промежини. Під час вечірньої перерви, коли тіні довшали в майже порожній навчальній залі, Домініка помітила, як Соня та Костянтин прошмигнули коридором до сауни. Звісно ж, про них ходили чутки, але тепер

Доміні́ка знала напевне. Вона чекала й дивилась, як меркне світло на паркеті навчальної зали, відчуваючи знайоме збудження, контролюючи його, заспокоюючись.

У будівлі стало ґеть тихо, в кабінетах вимкнули світло. Балетмейстер та дві наставниці все ще сиділи в кімнатах, далі по коридору. Тьмяні лампи світили з дальнього його кінця, який без них був би ґеть темним. Доміні́ка нечутно прошкандибала до вестибюлю великої, обшитої деревом сауни для студентів, нечутно підійшла до кедрових дверей парильні та заглянула в задимлене віконце. Вони обоє лежали голі на дерев'яних рейках верхньої лавки, ледь освічені єдиною лампою зі стелі. Костянтин якраз підняв обличчя з-поміж широко розставлених ніг і здирався на неї, немов великий звір. Соня зчепила руки в нього за шиєю і закинула ноги йому на плечі. Крізь скло Доміні́ка бачила мозолі на подушечках Соніних стоп і розкарячені понівечені пальці ніг балерини.

Соня лежала ґоловою на лавці, роззявивши рота, та важкі двері сауни приглушували її стогін. Доміні́ка відступила назад і примусила охолонути власні емоції. Підкрутити паромір та замкнути двері, вставивши між ручками віник, – вони зваряться там за двадцять хвилин. Ні. Потрібен більш витончений, непомітний, згубний фінал. Ці двоє погубили кар'єру Доміні́ки, час закінчити їхні, однак без сліду, без жодного натяку на помсту.

Доміні́ка прочинила двері до вестибюля сауни, підперла та увімкнула світло, яке осяяло темний коридор. Потім відчинила одне з вікон. Холодне вечірнє повітря заповнювало коридор, і Доміні́ка рушила слідом за ним, за крижаними блакитними ґолками, що, немов світляки, ринули в бік кабінетів наставниць. Вона прослизнула в темний кабінет, на двоє дверей далі, притулилася до стіни і стала слухати.

За три хвилини наставниця («Котра з них?» – ґадала Доміні́ка) відчула холод і пішла коридором, перевірити, в чому річ. Світло з вестибюлю сауни та прочинені двері навпроти вікна змусили її щось забубоніти. Звучало схоже на мадам Бутирську, найсуворішу, найлютішу наглядачку академії. Доміні́ка чекала в тиші, рахуючи секунди, а потім почула скрип дверей сауни, волання мадам і здавлене схлипування. Звуки босих ніг на лінолеумі, невпинне волання, а тепер ще й хникання, ниття, яке все віддалялося коридором. «Тепер навіть батько в Думі її не врятує», – подумала вона.

В майже повній темені кабінету Доміні́ка тримала руку перед своїм обличчям. Раптом вона відчула, як до легень повернулось повітря, ніби хтось відкрив клапан кисневого балона, і вона усвідомила, здивувавшись і навіть дещо розгнівавшись, що не відчуває жодної емоції, знищивши тих двох, і втішається, як просто та водночас вишукано вона все зробила, а потім подумала про свого батька і трішки присоромилась.

* * *

З ноги зняли ґіпс. Люди з СВР мали на меті зіткнути Доміні́ку з Устиновим на телестанції. Хотіли, щоб він запросив її на побачення. Спати з ним їй не наказували, «Це необов'язково», – казали вони, та вона розуміла, що без цього не обійдеться. Це було ясно, мов день. Вона сама собі здивувалась, адже взагалі не збентежилась. Інструктори дивились на неї з осторогою, не в змозі розкодувати цей спокійний погляд та легку усмішку, не розуміючи, що це за птаха.

«Ґаразд, ґаразд», – казали вони, їм необхідно було більше дізнатися про його справи, отримати розклад його поїздок за кордон, список його

контактів. За іхніми словами, проводилось розслідування з приводу шахрайства та незаконного привласнення державних коштів. Кольори іхніх слів були блідими, вицвілими, ніби не встигли сформуватись. «Так, я зрозуміла, що від мене вимагається», – сказала вона й додала, що впорається. Чоловіки в кімнаті глянули один на одного, а потім знову на неі. Вона читала іх, мов Псалтир. Це було надзвичайно цікаве відкриття. «Ця СВР, ця російська спецслужба, – думала вона. – Зграйка гусей».

Прочитавши доповіді, що аж буяли кольорами, вона вирішила заткнути за пояс цих самовдоволених планувальників із контррозвідки, які сиділи й роздивлялися іі крізь задимлені очі, стерти усмішку з обличчя свого любого дядька Вані. Вона пригадала його лавандовий аромат. Маленька нещасна небога, зламана балерина, прекрасна донька його покійного брата. Не допоможеш мені в одній делікатній справі? Зрештою, можливо, нам вдасться залишити квартиру твоій матері. Дуже добре.

* * *

Тепер перед нею миготіло світло свічки, відбиваючись у кришталі, і доки Устинов запихався іжею, Домініка відчула, як у ній повільно зростае презирство до цього чоловіка, сповнюючи іі крижаною відстороненістю. Вона була готова завершити завдання й чудово знала, що слід робити і як саме.

І робила. За столом Домініка поводилася чарівно. Освічена, уважна, приваблива. Вона водила кінчиком пальця по своій шиі, спостерігаючи за параболами оранжевого навколо його плечей. Цікаво, думала Домініка, жовтий колір обману змішувався з червоним кольором пристрасті. Тварина.

Він насилу стримувався – вона бачила, як він ковтае шампанське, з жадібністю, що бере свій початок із всезростаючоі хіті. Запонки на його сорочці вібрували. Наприкінці вечері він сказав, що в нього у квартирі стоіть пляшка трьохсотлітнього коньяку, якого не запропонують у жодному ресторані. Чи не бажае вона поіхати з ним? Домініка поглянула на нього і змовницьки нахилилася вперед. Їі груди округлилися у світлі свічки.

– Я ніколи не пила коньяку, – сказала вона.

Устинов відчув, як у горлянці пульсуе серце.

Млинці, подані на поминках Василія Єгорова

Змішати склянку борошна з содою для випікання та кошерною сіллю. Додати молока, яйце, топлене масло й добре вимішати тісто. Готувати по одній столовій ложці за раз, на середньому вогні, доки млинці не підсмажаться з обох боків. Подавати з червоною ікрою, лососем, вершками, сметаною і свіжим кропом.

4

Вони поіхали з ресторану на лискучому БМВ Устинова, вікна якого були тоновані. Його квартира розташована на горішньому поверсі масивного будинку в неокласичному стилі, у житловому комплексі «Золота миля» на

Арбаті. Це був шикарний пентхаус, який складався з двох суміжних апартаментів із мармуровою підлогою, масивними білими шкіряними меблями та позолоченими світильниками на стінах. Крізь вікна від підлоги до самої стелі, які повністю замінили собою одну зі стін, було видно дахи будинків та вогні Москви.

У повітрі війнуло ладаном. Величезні китайські лампи стелили калюжки теплого світла по всій кімнаті, а в одному з кутів висіла абстрактна картина з голим тілом – пальці рук, ніг, очі в різні боки. «Пікассо, – вирішила Домініка. – За п’ятнадцять хвилин я виглядатиму так само», – подумала вона іронічно.

Устинов жестом відіслав своїх охоронців, і двері зачинились на замок. На серванті з чорного дерева, серед лісу пляшок, Домініка побачила приземкувату пляшку коньяку, імовірно, трьохсотрічну. Устинов наповнив бокал сімнадцятого сторіччя з богемського кришталю і передав їй. З таці вона взяла та скуштувала землянистого паштету з долькою лимона на ніжному підсмаженому хлібці.

Устинов узяв Домініку за руку й повів широким коридором, обвішаним підсвіченими картинами. Вони піднялись трьома сходинками й опинилися в темній спальні. Він не помітив, як дещо незграбно вона піднімала ногу, скоріше підстрибуючи, ніж крокуючи. Він був надто захоплений іі волоссям, шиєю, ніжними грудьми.

Вони зайшли до кімнати, автоматично увімкнулось вбудоване освітлення, і Домініка приголомшено зупинилась на порозі. Спальня нагадувала собою печеру, мала розміри тронної кімнати й була оформлена в чорно-білих тонах. Величезне кругле ліжко на обертовій платформі посеред кімнати було вкрите штучним хутром. На стінах висіло безліч велетенських дзеркал. Устинов узяв у руку пульт та натиснув кнопку. Ліжко почало повільно обертатися, а тканина, яка вкривала скляну стелю, роз’іхалась у боки, відкривши очам усіяне зорями чорне небо.

– Я можу слідкувати за переміщеннями місяця та зірок, – сказав він. – Зустрінеш завтра разом зі мною світанок?

Домініка насилу посміхнулася. Свиня у своему свинарнику. Як вдалося такому чоловіку накопичити стільки грошей, у той час коли інші, як і раніше, стоять у чергах по хліб? Атмосфера у спальні була важка, в повітрі витав аромат сандалового дерева. Килим кольору слонової кістки під іі ногами був товстий та м’який. Колекція срібного посуду на білому ясеневому серванті миготіла під рухливим світлом. Окремо був підсвічений обрамлений ебру, тонка, мов павутина, каліграфія. Устинов помітив, як на ній зупинився іі погляд.

– Шістнадцяте сторіччя, – сказав він, ніби був готовий ціеі ж миті зняти зі стіни й подарувати.

Тепер, коли вони стояли в його спальні, гра набувала серйозності, сексуальність, яку вона випромінювала за вечерею, здавалась уже ледь не помилкою. Фізичний акт іі не лякав, вона не була ханжею. Та вона розмірковувала, що втратить, якщо звабить цього чоловіка. Нічого, казала вона собі. Устинов нічого не міг у неі відібрати, як не могли й хитроокі інструктори зі служби чи дядя Ваня зі своім урочистим співчуттям та ароматом лаванди.

«Серйозна робота на Службу», – сказав дядя Ваня. «Нісенітниця», – подумала Домініка. Це була політична гра, що мала потіснити суперника, та в будь-якому разі ця блядь, цей золочений виродок мусив утратити все, що

мав, і потрапити до в’язниці. Вона його обпатрає, і дядько Ваня гадатиме, що ж за людину таку завербував для цього завдання.

Доміні́ка повернулась до Устинова й дала накидці спасти з плечей. Вона злегка поцілувала його в губи і провела рукою по щоці. Він притиснувся до неї і міцно поцілував у відповідь. Два їхні силуети відбивалися в сотнях дзеркальних відображень.

Устинов відійшов і подивився на Доміні́ку. Його тіло було суцільним відкритим нервом; мозок відділявся всередині черепа. Він скинув піджак на підлогу та розв’язав свою шовкову краватку-метелик. Олігарх, який заробив статок, беручи гору над іншими небезпечними чоловіками, дурячи, розтоптуючи і навіть вбиваючи своїх конкурентів, бачив лише блакитні очі, завитки каштанового волосся, що спадали на витончену білосніжну шию, губи, вологі від поцілунку. Доміні́ка поклала руки йому на груди і прошепотіла:

– Душка, почекай мене в ліжку. Повернуся за дві хвилини.

У позолоченому сяйві ванної Доміні́ка дивилася на себе в дзеркало. «Ти сказала “так”, – думала вона, – спочатку Вані, а тепер цьому слинявому ведмедю, тобі так важливо проявити себе, тож закінчуй справу». Вона завела руки за спину й розщібнула сукню, яка впала на підлогу. «Скористайся цим, – думала вона, дивлячись на своє тіло в дзеркалі, – зроби цю справу, полони його, дізнайся все, що ім потрібно». Їі попередили, що Устинов небезпечний, звір, який убивав, і не раз. Нічого. Завтра вранці вона годуватиме його холодним консоме, мов маленьке пташеня, і він розщебече усі свої секрети, після чого звір дивитиметься на світ крізь грати. Потім вона згадала інструктаж, швидко потяглась до сумочки та дістала таблетку бензедрину, яку ій дали. Для підняття фізичних сил, як ій сказали.

Устинов лежав у ліжку на спині, спершись на лікті, голий, у самих лише чорних шовкових трусах. Доміні́ка повільно підійшла до узніжжя ліжка, гадаючи, з чого почати. Їй згадалось, як приємно було, коли вчителі натирали їхні розпечені ноги в балетній академії, тож вона стала навколішки й великими пальцями почала з силою розтирати його стопу. Устинов уп’явся в неї пустим поглядом. «Ідіотка, – подумала вона, – добра з тебе куртизанка», і у відчайдушному інтуітивному пориві охопила губами великий палець на правій нозі Устинова й почала вертіти язиком, облизуючи. Він застогнав і відкинувся на ліжку. Краще. Його тремтяча рука потяглася до кнопок на каркасі ліжка, і темно-червоне світло одразу ж залило кімнату, ліжко, іхні обличчя, іхню шкіру. Доповнювали картину крихітні цятки рожевого, що кружляли кімнатою, відбиваючись від дзеркал і забарвлюючи малинове тіло Доміні́ки. Ліжко почало обертатись із ледь чутним дзижчанням. «Боже, бережи нас від бандитів», – подумала Доміні́ка.

Устинов щось ій прогарчав і простягнув до неї свою руку. Круговерть рожевих цяток на червоному тлі кімнати перетворилась на подвійні цятки, потім на потрійні, які все кружляли навколо кімнати, перетинаючись. Доміні́ка була переобтяжена кольорами та світлом, а Устинов продовжував тягнутися до неї. Його гортанні непристойності розлітались темно-оранжевими різками, стрімкими й брутальними; якимось незрозумілим чином вони прослизали під рожеві цятки, а не лишались над ними.

Доміні́ка поглянула на нього з-під напівзаплющених повік і подумала, чи варто облизати губи для більшого ефекту. Розвертаючись, мов кекс у мікрохвильовій печі, Устинов не відводив від неї очей. Доміні́ка розуміла, що ій доведеться одночасно улещувати і його тіло, і його розум, він мусив захотіти, щоб вона залишилася з ним. На тиждень, два тижні, два місяці. Стільки, скільки знадобиться, і чим довше, тим краще, як ій сказали. За

словами інструкторів, тротуар біля будинку Устинова був залитий сльозами після зустрічей на одну ніч.

Устинов повільно повертався до неї. Коли він опинився біля Домініки, яка чекала, стоячи на колінах, то обхопив руками її талію, поклав на спину – вона відчула, як на ній рвуться трусики, – схилився над нею, мов гаргулья, і почав займатися з нею пристрасним, навіть диким, сексом.

У червоному світлі зціплені зуби Устинова – зазвичай рівні та білі – видавались синіми, з чорними дірами поміж ними. Домініка відкинула голову й заплющила очі. Вона відчувала гаряче дихання Устинова на своїх грудях. Рожеві іскри світла пропливали її тремтячими ногами, іхніми тілами і дзеркалами. Вона підняла сідниці й почала рухати тазом, назустріч кожному його звірячому поштовху, зціпивши руки з його руками й повністю зосередившись на тому, аби звести його з розуму. Устинов відкинув голову в передчутті невідворотного фіналу. Домініка мимоволі охнула, коли він почав рухатись швидше й потужніше. Попри червоне світло, його сині зуби, його гарчання, Домініка здивувалася, відчувши, як власне тіло – її таємне «я» – реагує; її почало штирити від бензедрину. Вона поглянула повз його підборіддя на скляну стелю, та не побачила жодних небесних тіл. Куди поділися всі зірки?

Натомість вона побачила ангела смерті. Спочатку помітила безформну пляму на дзеркальних панелях на стелі. Ця безформна пляма перетворилась на тінь, що пливла до ліжка, минаючи поволі кожну із дзеркальних панелей, мов чорна ртуть, віддзеркалюючись сотню разів. Домініка відчула подув вітру, коли примара пропливла над головою Устинова. Очі бандюка були заплющені від задоволення. Він нічого не бачив. Сталевий дріт блиснув біля горла Устинова, з дзенькотом натягнувся та врізався в його плоть. Очі Устинова розплющились і вирячились, його руки хапались за дріт, який тепер упивався в його трахею. Пальці Устинова дряпали дріт, його обличчя висіло за сантиметри від Домініки. Її уста завмерли у мовчазному крику. Він дивився неї, нічого не розуміючи, своїми почервонілими очима, на його лобі набухла вена, його пальці все намагалися зачепитися за дріт. Його рот був широко роззявлений, чорна тягуча слина скапувала ій на щоку. Тіло Устинова забилося в конвульсіях. Він кидався з боку на бік, мов риба, намагаючись спекатись гачка. Домініка відчула, що він усе ще в ній; штовхнула його в груди, повернула голову, щоб уникнути його слини та крові, і спробувала вислизнути з-під нього. Та він був дебелий, і раптом виявився настільки важким, що була не в силі поворухнутись. Домініка змогла лиш заплющити очі, схрестити руки перед обличчям і відчувати, як життя покидає тіло Дмитрія Устинова. Вона відчувала, як кров із дроту, який впивався в його горло, капала ій на шию та груди. Устинов почав булькотіти та обм'як, його дихання пузирилося кров'ю, темно-синьою в такому освітленні, з його розірваної трахеї. Домініка відчула, як усе його тіло затремтіло, його ноги кілька разів ударились об ліжко, і він перестав рухатись. Ліжко оберталось у рожевій тиші.

Цілу жахливу хвилину нічого не відбувалося. Домініка розплющила одне око, щоб побачити, як над нею звисає обличчя Устинова з розплющеними очима, а в роззявленому роті видніється язик. Розмита чорна фігура маячила над ними, нерухома, обліплена рожевими цятками. То чорні крила за його плечима чи просто відображення дзеркал? Мальовнича картина з трьох нерухомих тіл, що без кінця обертаються посеред кімнати. Ніби за домовленістю, Устинов висковзнув з неї, а темна фігура одним рухом стягнула його тіло. Воно скотилося з ліжка на підлогу. Убивця не зважав на тіло, потягнувшись до кнопок, щоб зупинити ліжко. Домініка насилу підвелася, та фігура в чорному поклала руку ій на плече й обережним рухом штовхнула назад, на ліжко. Гола, вона тремтіла, і кров геть залила ій груди. Простирадло зібгалося, та вона зібрала її і спробувала витерти всю цю гидоту зі свого тіла.

Вона не дивилася на чоловіка, та чомусь знала, що він її не скривдить. Він стояв біля узніжжя ліжка, не рухаючись, і Домініка припинила свої спроби обтертися, тримаючи в руках чорне від крові простирадло. Її дихання було рвучким від страху та шоку. Чоловік роздивлявся її ногу, яку було видно з-під простирадла. Він потягнувся, а вона почала діставати ногу з простирадла і, керуючись якимось первинним інстинктом, перестала рухатись. Чоловік ніжно погладив кінчик її стопи. Більшість людей вітаються за руки, та з Маторіним усе було трохи інакше.

* * *

Формально Сергій Маторін був оперативником СВР у ранзі майора, призначеним в Управління виконавчої дії (Управління В). Неформально він був чистильником, катом російської спецслужби. В роки КГБ це управління було відоме під різними назвами – «тринадцятий відділ», Лінія Ф або ж просто «мокре діло». У розпал Холодної війни Лінія Ф займалась викраденням людей, допитами і вбивствами, та в новій СВР про такі речі нібито й мови бути не могло. Попри це, непоступливих російських журналістів знаходили мертвими в московських ліфтах, а в печінках деяких критиків режиму раптом виявляли високу концентрацію радіонуклідів полонію, але це не мало нічого спільного із сучасною службою зовнішньої розвідки Росії. Доба агентів, які штрикали парасольками, минула.

У часи радянського вторгнення до Афганістану Маторін служив командиром елітної групи спецпризначення «Альфа», на той час під командуванням КГБ. За п’ять років служби у долинах Афганістану гайки дисципліни послабшали, і у нього були постійні зриви. Його бойова група з восьми чоловік лише виконувала накази, та Маторін на накази мало зважав. Він за своєю природою був одинаком, що полюбляв убивати людей.

Його було поранено в бою металевим осколком, і він осліп на праве око, яке стало розмитим і молочно-білим. Високий, стрункий, з пошрамованим обличчям, Маторін носив на мертвотно-блідому черепі сиву копицю волосся. Це, а також гострий гачкуватий ніс, надавало йому вигляду могильника. Після Афганістану його кілька разів бачили в штаб-квартирі СВР, де він, мов привид, сновигав кабінетами Управління В. Молодші офіцери дивилися на цього Поліфема із захопленням. Старші працівники відверталися й хрестилися.

Навіть попри те, що тепер він виконував рідкісні «спеціальні завдання», Маторін сумував за Афганістаном. Він часто про нього згадував. Він міг повертатися туди подумки, бачити, чути звуки й запахи. Певні моменти спонтанно викликали в нього спогади. Такі неочікувані «подорожі» він полюбляв найбільше, вони були найживішими, він навіть здатен був чути музику і слухав бездоганне стакато ребабу[5 - Ребаб – струнний смичковий інструмент арабського походження.] та крещендо табел.[6 - Табла – індійський ударний музичний інструмент.]

Маторін гладив ногу Домініки так само, як колись гладив ногу зв’язаної афганської дівчини в Панджшерській ущелині. Вони з групою розвісили парашут на лопатях гелікоптера Мі-24 і прив’язали кути, тож вийшла велика затінена зона, де можна було відпочивати. Раніше вони обстріляли купку моджахедів на дорозі, спустилися зібрати трофеї і знайшли серед каміння гуркотливої річки дівчину.

Їй було років п’ятнадцять, темне волосся, мигдалеві очі, поношений та запилений одяг, звичайне брудне дівча, з тих, що постійно труться біля таборів. Кожен радянський військовий, який служив в Афганістані, чув історії про те, що афганські жінки робили з полоненими росіянами, тож про

співчуття до дівчини можна було забути. Її прив'язали дротами за зап'ястки, а подвійна петля на шиї при пручанні могла легко її задушити. Маторін присів між її широко розставленими ногами, прив'язаними за коліна, і дивився, як вона бореться. Він простягнув руку, взяв її запилену ногу й погладив. Від доторку невірного дівчина кричала, волала, озиваючись до гір, до своїх товаришів-бійців, благаючи про порятунок.

Та не варто було так перейматись через те, що хтось торкнувся її ноги. Головне було ще попереду. В наступні п'ятнадцять хвилин Маторін обережно зрізав з неї одяг своїм коротким ножем і розгорнув її хіджаб. Вона лежала на спині в пилюці, під парашутом, що легенько тріпотів на вітрі. Солдат змочив її обличчя водою, обмивши, та у відповідь вона плюнула на нього, роздираючи тіло оковами. Маторін закинув руку за спину, дістався свого хайберського ножа завдовжки два фути, лезо, елегантно вигнуте на кінці, виблискувало сріблом від постійного точіння.

Розпластавшись за брилою, на сотню метрів вище, на горі, афганський підліток поклав свій АК-47 і виглянув з-за каменя. Йому було видно великий строкато-зелений гелікоптер, відомий йому як «шайтан-арба», нерухомі ротори звисали під власною вагою. Він бачив постаті людей під покривом. Крізь ревіння річки та вітру між камінням хлопець почув ще один звук із дна ущелини: пронизливе голосіння, крики дівчини, які все лунали й лунали. Хлопець прочитав молитву і втік. Він знав, що там внизу е хтось набагато страшніший за простих невірних росіян.

Маторін заробив того дня свое прізвисько, принаймні від тих солдатів, котрим під силу було лишитись і спостерігати, як він використовуе ножа. «Хайбер» глянув на Домініку очима, що так нагадували яйця-пашот, забрав руку з її ноги і сказав: «Одягайся». На неі чекала зустріч із дядьком Ванею.

Паштет Устинова

Карамелізувати курячу печінку, панчету і часник, після чого обезжирити сковорідку коньяком. Збити петрушку, каперси, цибулю-шалот, лимонну цедру, лимонний сік та оливкову олію до однорідної маси. Додати ще трохи оливкової олії. Подавати на тостах з лимоном.

5

Після вбивства Устинова дядько Ваня викликав Домініку в Ясенево. Її провели до ліфту в штаб-квартирі СВР. У ліфті висіла емблема СВР із зіркою та земною кулею. Домініка досі відчувала мідний присмак у роті та не могла забути слизьку кров Устинова на своему тілі. Протягом тижня вона боролася з жахливими спогадами, марно намагаючись заснути, долаючи бажання зняти шкіру зі своіх грудей та живота. Нічні кошмари зникли, але тепер ій було ніяково, вона впала в депресію і лютувала від факту, що нею скористалися. Саме тоді дядько Ваня послав по неі.

Вона ніколи раніше не бувала в Ясеневі, всередині штаб-квартири СВР, тим паче на четвертому поверсі, де розташовувалися кабінети керівництва. В коридорах стояла мертва тиша, з жодних дверей не долинало й звуку. Вона йшла повз підретушовані офіційні портрети – кожен окремо підсвічений –

колишніх керівників КГБ, що вишикувалися в один ряд у довгому, вкритому червоним килимом коридорі, який вів від ліфта до кабінетів керівників: Андропов, Федорчук, Чебриков, Крючков. Берлін, Угорщина, Чехословаччина, Афганістан. На протилежній стіні висіли портрети нового керівництва СВР: Примаков, Трубников, Лебедев, Фрадков. Чечня, Грузія, Україна. Вони потрапили на небеса чи до пекла? Очі стариганів стежили за тим, як вона проходить коридором.

Праворуч були двері директора. Зліва за такими самими дверима розташувався його перший заступник. Домініку запросили всередину. Дядько Ваня сидів за великим столом з полірованого світлого дерева. Поверхня столу була покрита масивним склом. Окрім записника в червоній шкіряній обкладинці, на столі не було нічого. Кілька білих телефонів примостилося на тумбі біля столу. У просторому кабінеті, вкритому темно-синім килимом, стояв зручний диван та кілька крісел навпроти, поруч із трьома панорамними вікнами, з яких відкривався чудовий краевид на сосновий ліс. Стояв блискучий зимовий день, і сонячне світло заливало кабінет.

Ваня жестом запросив Домініку сісти. Він пильно на неї поглянув. Вбрана у синю спідницю і білосніжну блузку, підперезану на талії вузьким чорним ремінцем, вона була красива, як завжди, але під очима лежали темні кола, а обличчя – хворобливо бліде. Використати її для роботи з Устиновим – це була вдала думка. Шкода, що цей досвід виявився для неї настільки… екстремальним. Їй не пощастило, що терміновий наказ із Кремля збігся з її виключенням із балетної школи та смертю батька.

Ніхто з них не говорив. Згідно з рапортом, вона бездоганно виконала своє завдання, зачарувала Устинова по самі вуха, настільки, що він відпустив охорону, давши змогу Маторіну підібратися до своєї цілі. Попри те що вона не впала в істерику, його методи виявилися надто жорсткими. Для непосвячених це було занадто. Та вона переживе.

– Домініко, вітаю з бездоганною роботою під час останньої операції, – сказав Ваня.

Він не зводив очей зі своєї небоги, яка сиділа навпроти.

– Розумію, тобі, певно, було нелегко, ти була шокована.

Він нахилився вперед.

– Та все вже позаду, можна забути про неприємні деталі. Звісно, не варто нагадувати тобі про твій обов’язок, відповідальність ніколи нікому про це не розповідати.

Її мати сказала, що з ним завжди слід бути обережною, та вона явно перебільшувала. Стиснувши горло, Домініка поглянула на жовтий серпанок навколо нього. Її голос тремтів.

– Ви кажете «неприємні деталі». Я бачила, як убили чоловіка, прямо перед моїм обличчям. Ми були голі, він був на мені, як вам чудово відомо. Мене заляпало його кров’ю, від крові злиплося волосся. Я все ще чую її запах.

Вона стежила за очима свого дядька й відчувала, як він напружився. «Обережно, – подумала вона, – там усередині ховається ще й гнів». Її голос став м’якшим:

– «Це лиш маленька послуга, проста справа, – казали ви, – я тобі допомагатиму».

Вона усміхнулася.

– Якщо довелося його вбити, він, певно, на це заслужив.

Клята зухвалість. Ваня не збирався обговорювати політику, токсичний нарцисизм Путіна чи необхідність зробити з Устинова приклад для інших. Ні, він викликав свою небогу з двох причин. Він хотів оцінити її стан, зрозуміти, чи зможе вона тримати рот на замку, чи зможе вона пережити той інцидент, відійти від травми. І залежно від відповіді на перше запитання він збирався розглянути ще два варіанти.

Якщо Домініка скочить зі стільця, розгнівавшись і відмовляючись слухати, з будівлі штабу живою вона не вийде. Маторін владнає цю проблему. Домініка могла не розуміти цього, але вона стала очевидицею політичного вбивства, про яке вороги Путіна з радістю розповіли б світові. Якби так сталося, його, Єгорова, одразу б прибрали. Цієї миті відповідні державні органи подають смерть Устинова як жахливе вбивство від рук ділового конкурента. Всі знали правду; це було очікувано. Але якщо його двадцятип’ятирічна небога з блакитними очима та грудьми третього розміру згодом піде й розповість, що бачила і з якої точки, опозиційна преса ніколи не зупиниться.

Однак якщо вона зможе себе контролювати, він вживе всіх необхідних заходів, аби упевнитись в її подальшому мовчанні. Його політичний добробут залежав від її гарної поведінки. Він уже вирішив, що закінчить справу, взявши її до Служби, під постійну увагу та контроль Центру.

З цим не виникне труднощів. Робота з документами в архіві. Їй приділятимуть увагу, навчатимуть, вона дізнаватиметься про всі процедури та правила. За нею приглядатимуть. Як би успішно вона не навчалася, багато від неї він не очікував – вона могла працювати з документами в одному з відділів або ж бути окрасою кабінету якогось генерала. Пізніше, мабуть, її можна було б призначити на роботу за кордоном, сховати в резидентурі в Африці чи Латинській Америці. Через п’ять років – до того часу він уже стане керівником служби – її навіть можуть розжалувати й вигнати.

Ваня говорив м’яко:

– Домініко, твій обов’язок – завжди лишатися вірною, робити все від тебе залежне, служити своїй країні. А про твое мовчання й говорити нічого. Його від тебе вимагають у будь-якому разі. Це ж не викличе у нас із тобою проблем?

Ваня не відводив від Домініки погляду, збиваючи попіл зі своєї сигарети.

Саме цієї миті визначався наступний етап її життя. Звичний жовтий німб над головою Вані потемнішав, ніби налившись кров’ю, і тембр його голосу змінився, став якимось обривистим. У телепатичному спалаху Домініка все зрозуміла, пригадавши слова своєї матері. «Заледеній», – подумала вона, намагаючись опанувати себе. Вона поглянула на дядька, якого починала зневажати, а ще – побоюватися. Їхні погляди зустрілися.

– Про мое мовчання можете не хвилюватися, – мовила вона холодно.

– Знаю, – сказав Ваня.

Вона була розумною дівчиною, він бачив її в роботі, вона була розсудливою. А тепер додати ложечку цукру.

– І позаяк ти гарно впоралася із завданням, я маю пропозицію.

Він відкинувся у своєму кріслі й закурив ще одну сигарету.

– Я пропоную тобі роботу в штаті Служби. Хочу, щоб ти приєдналася до нас.

Домініка напустила на себе байдужий вигляд і з задоволенням спостерігала, як очі Вані аналізують її обличчя в пошуку реакції.

– Працювати на Службу? – запитала вона. – Ніколи про це не думала.

– У нинішніх обставинах це чудова нагода. Постійна зайнятість, почнеш накопичувати пенсію. Якщо ти працюватимеш на Службу, я й надалі зможу гарантувати, що квартира лишатиметься твоїй матері. Крім того, чим ще тобі зайнятися, підеш навчати танців чи що?

Він схрестив руки на столі.

Домініка подумки позначила точку на сорочці дядька Вані, куди встромила б олівця, який лежав на столі. Вона опустила очі й заговорила тихим голосом:

– Допомога матері – це дуже добре, – сказала вона. Ваня махнув рукою, «ну аякже».

– Дивно буде тут працювати, – додала дівчина.

– Не так уже й дивно, – сказав Ваня. – І ми працюватимемо разом.

Слова кружляли над його головою, змінюючи кольори разом із сонячним світлом за вікном. «Звісно, – подумала Домініка, – звичайний співробітник щодня тісно співпрацює із заступником директора».

– І які обов’язки будуть на мене покладені? – спитала Домініка. Вона вже достатньо знала, аби вгадати відповідь.

– Звісно, почнеш ти з базового рівня, – сказав Ваня. – Але кожна з функцій Служби задовольняє критичну потребу. Документи, звіти, архіви. Добробут розвідки залежить від того, як співробітники обробляють інформацію.

Звісно, їм треба було поховати її у підвалі, якомога глибше.

– Не впевнена, що розуміюсь на таких обов’язках, дядьку, – сказала Домініка. – І не думаю, що впораюся.

Ваня приховував своє роздратування. З цією Венерою Мілоською він мав лише два варіанти. Або ж ще до обіду Маторін позбудеться її, або ж він зможе завербувати її до Служби, взяти під контроль. Середини бути не могло. Не можна було дозволити їй просто розгулювати Москвою, адже роздратування зростало б, і, можливо, вона почала б планувати помсту. Sookin syn.

– Впевнений, ти швидко навчишся. Це досить важлива робота, – сказав Ваня. Тепер він змушений був переконувати цю дурепу.

– Гадаю, мені цікавіше було б працювати в іншому відділі Служби, – сказала Домініка.

Ваня глянув на неї з-за столу: руки складені разом, нерухомі. Вона сиділа прямо з упевнено піднятою головою. Ваня нічого не сказав, він чекав.

– Я хотіла б вступити до Академії зовнішньої розвідки, стати стажером.

– Академія, АВР, – повільно вимовив Ваня. – Ти хочеш стати агентом розвідки. В Службі?

– Так, гадаю, я добре впоралася б, – сказала Домініка. – Ви самі сказали, що з Устиновим я гарно попрацювала, завоювавши його довіру.

Згадка про Устинова зробила свою справу. Ваня закурив третю сигарету за три хвилини. Не рахуючи жінок з обслуги, було всього дві, може, три, які працювали в першому головному управлінні старого КГБ, і одна з них була старою істеричкою в президії. Жодну жінку ніколи не приймали до вищої школи КГБ, до Інституту Андропова чи нинішньої АВР. Єдиними жінками, причетними до польових операцій, були кооптовані дружини офіцерів резидентури, і горобці, натреновані зваблювати свої мішені.

Та за тридцять секунд Ваня Єгоров зробив блискавичний розрахунок. У ролі кандидатки до АВР його небога буде під ще пильнішим контролем. Її результати, підхід до навчання, а також місце перебування на найближче майбутнє будуть постійно відстежуватися. На тривалий час вона виїжджатиме з Москви. Якщо не втримається і відкрие рота, то потрапить під дисциплінарну юрисдикцію Служби. Її звільнення, ба навіть тюремне ув'язнення, можна організувати розчерком пера.

У ширшому сенсі, він зможе отримати політичну вигоду від присутності її імені серед кандидатів до Академії. Він стане благородним заступником директора, який уперше обрав жінку – атлетичну, освічену, яка вільно володіє різними мовами, – для формального навчання в сучасній СВР. Керівництво в Кремлі точно побачить у цьому перевагу з точки зору піару.

Сидячи навпроти, Домініка бачила його обличчя, зосереджене на розрахунках. Тепер настав час для вимушеної згоди, для неминучих суворих застережень.

– Ти просиш забагато, – сказав Ваня. – В Академії треба пройти вступний іспит, де дуже високий рівень відмов, потім тривалий тренінг, украй суворий.

Він повернувся в кріслі, щоб поглянути в панорамне вікно, розмірковуючи. Він прийняв рішення.

– Ти готова присвятити себе цьому шляху? – спитав він.

Домініка кивнула. Звісно, вона не була впевнена на сто відсотків. Та це випробування дуже її вабило. Крім того, вона була вірною, любила свою країну, знала, що хоче приєднатися до однієї з головних організацій у Росії, можливо, думала вона, навіть внести свій вклад. Убивство Устинова відштовхнуло її, але водночас показало, всього за один вечір, що ій під силу секретні завдання, що в неї є голова на плечах, є мужність і сила духу.

Було ще щось, і вона це розуміла, щось невизначене, що накопичувалося в грудях. Нею скористалися. Тепер вона хотіла проникнути в їхній світ, до цих домовласників, які зловживали системою і народом. Їй було цікаво, що б про це сказав батько.

– Я це обдумаю, – сказав Ваня, повернувшись, щоб поглянути на неї. – Якщо я вирішу подати твоє ім'я і якщо тебе приймуть, твої успіхи в АВР напряму матимуть вплив на мене, на всю сім'ю. Ти ж розумієш це, чи не так?

Як мило. Попри своє занепокоєння її долею та долею родини, він усе одно відіслав її до Устинова.

Вона ледь не сказала: «Я докладу всіх зусиль, аби зберегти вашу репутацію», та стримала гнів і натомість знову кивнула, цього разу більш упевнена у своєму бажанні вступити до Академії. Ваня підвівся.

– Чому б тобі не спуститися донизу й не пообідати? Я повідомлю свое рішення сьогодні, трохи згодом.

Йому треба було обговорити цю справу з директором (легке вмовляння) та навчальним керівником (задоволення). Місце для Домініки зарезервують, усе буде зроблено, його проблема з нею буде залагоджена. Коли вона пішла, Ваня підняв слухавку та швидко почав говорити.

Домініку провели коридором до ліфта. Здавалося, всі колишні директори злегка всміхаються. У просторому кафе Домініка замовила котлету по-київськи, булочку з кунжутом та пляшку мінеральної води. В кафетерії було людно, тож Доміниці довелося шукати вільне місце. Вона знайшла столик, з іншого боку якого сиділо дві жінки середнього віку. Вони поглянули на вродливу дівчину з утомленими очима та бейджем відвідувача, але нічого не сказали. Домініка почала їсти. Курка була злегка панірована, із золотою скоринкою, і смачна. Цівка масла витекла з котлети; насичений смак часнику та естрагону. Котлета перетворилася на горлянку Устинова, а масло стало яскраво-червоним. Вона тремтячими руками поклала виделку та ніж. Домініка заплющила очі, її починало нудити. Дві жінки за столом дивилися на неї. Таке не щодня побачиш. Вони й не здогадувалися, наскільки близькі до правди.

Домініка підвела погляд і побачила чорний вир. Сергій Маторін сидів за столом з іншого боку кафетерію, нахилившись над тарілкою, підносячи ложкою суп до рота. Він дивився на неї, доки їв, його мертвотні очі не кліпали. Немов вовк, який споглядає, навіть коли п’є воду зі струмка.

Котлета по-київськи з кафетерію СВР

Змішати вершкове масло з часником, естрагоном, лимонним соком і петрушкою та заморозити. Відбити курячі грудки на тонкі котлети. Щільно загорнути невеликі шматки масла у м’ясо та перев’язати ниткою. Посипати борошном, умочити в збиті яйця, запанірувати в сухарях. Смажити до золотої скоринки.

6

Домініку прийняли до Академії зовнішньої розвідки (АВР) невдовзі після похорону батька. Школа змінила кілька назв під час Холодної війни, від Вищої розвідувальної школи до Інституту червоного стягу та, зрештою, АВР, але ветерани просто називали її сто першою школою. Головний кампус десятиліттями розташовувався на північ від Москви, біля села Челобитево. На час, коли школа стала АВР, її модернізували, оптимізували навчальний план, лібералізували критерії вступу. Кампус переїхав на розчищену галявину в густому лісі на схід від міста, на двадцять п’ятому кілометрі Горьківського шосе. Тому тепер його називали «двадцять п’ятим кілометром» або просто «лісом».

У перші тижні, повні хвилювань та настороженості, Домініку, єдину жінку, а також дюжину її однокласників возили Москвою та околицями в торохкотливих автобусах ПАЗ із затемненими вікнами. Вони заїжджали крізь автоматичні металеві ворота в безіменні місця, оточені стінами, зареєстровані як лабораторії, науково-дослідні центри чи піонерські молодіжні табори. Ці дні були наповнені лекціями про історію Служби, Росії, Холодної війни та Радянського Союзу.

У той час як головною вимогою під час прийому в колишні школи КГБ була вірність Комуністичній партії, сучасна СВР вимагала від своїх слухачів абсолютної відданості Російській Федерації та зобов'язання захищати її від ворогів, як у самій країні, так і за її межами.

На початковому етапі ідеологічної підготовки стажерів оцінювали не лише за іхніми вміннями, але й за тим, що в старому КГБ назвали б «політичною надійністю». Доміника бездоганно справлялася як з усними, так і письмовими завданнями. В ній відчувалася внутрішня незалежність, нетерпимість до перевірених часом формулювань та диктатів. Інструктор писав, що, перш ніж відповісти на запитання, кадет Єгорова якусь секунду вагається, ніби обмірковуючи, варто відповідати чи ні, а тоді неодмінно дає точну і правильну відповідь.

Доміника знала, що від неї хочуть чути. Гасла в книжках та на дошці були калейдоскопом кольорів, іх легко було класифікувати та запам'ятовувати. Догмати обов'язку, вірності й захисту країни. Вона мала стати членом російської еліти, вчорашніх щита та меча, сьогоднішніх земної кулі й зірки. Її юнацький світогляд колись нажахав її вільнодумного батька – тепер вона це розуміла і, подорослішавши, вже не сприймала ідеологію так, як колись. Тим не менш, вона прагнула проявити себе з найкращого боку.

Початок другого навчального блоку. Уроки повністю перемістилися в кампус на двадцять п'ятому кілометрі, де скупчення довгих низьких будівель з черепичними дахами оточене соснами та березами. Охайні газони розділяли корпуси, гравієві доріжки вели до спортивних майданчиків за будівлями. Кампус починався за кілометр від Горьківського шосе в чотири смуги, ховаючись за високим дерев'яним парканом, пофарбованим в зелене, щоб зливався з деревами. За цим «лісовим парканом» за три кілометри вглиб лісу розтяглися два додаткові ряди залізобетонної огорожі, між якими вільно бігали чорні бельгійські вівчарки. Тих собак можна було роздивитися з вікон маленьких аудиторій, а з кімнат двоповерхових казарм студентам було чути, як вони хекають уночі.

Вона була єдиною жінкою в гуртожитку, тому їй виділили окрему кімнату в кінці коридору, однак ванну та душову доводилося ділити з дванадцятьма чоловіками, тож мусила використовувати безлюдні години зрання та пізно ввечері. Більшість її однокласників були досить мирні. Це були привілейовані сини шанованих родин, хлопці зі зв'язками в Думі, або в Збройних силах, чи Кремлі. Деякі були здібними, дуже здібними, інші навпаки. Було кілька сміливців, що звикли завжди отримувати бажане і які, дивлячись на постать за завісою в душі, були готові ризикнути всім заради траху.

Якось пізно увечері вона потягнулася по свій рушник, який висів на гачку за душовою кабіною у ванній кімнаті. Рушника не було. Раптом кістлявий однокласник з рудуватим волоссям, гевал з Новосибірська, зайшов до кабінки, став у неї за спиною, поклавши руки їй на талію. Вона встигла зрозуміти, що він голий, коли хлопець притиснув її обличчям до стіни та схопив за вологе волосся. Він шепотів, та вона не розуміла, що саме; вона не бачила кольорів. Він сильніше притиснув її, рука ковзнула з таліі до грудей. Доки він її стискав, вона думала, чи відчувае він її серцебиття, чи чуе її дихання. Її щока була притиснута до білих плиток кабіни, і вона

відчувала, як вони змінюються, мов призми під сонячним промінням, стаючи темно-червоними.

Тридюймова конічна ручка крану холодної води завжди хиталася, тож Домініка посмикала її, зрештою відірвавши. Вона обернулася, мокра, важко дихаючи, щоб поглянути йому в очі, її груди впиралися в нього. «Стій, зачекай секунду», – мовила вона хрипло. Він посміхнувся, а Домініка встромила гострий кінець ручки йому в ліве око, прибивши кулаком, і її поглинув блювотно-зелений крик болю й жаху, а він сповз стіною на підлогу, хапаючись за обличчя, підібгавши коліна. «Стій, – повторила вона, глянувши на нього, – я ж просила тебе почекати секунду».

Спроба згвалтування і виправдана самооборона. Таким було рішення таємної наглядової ради АВР, в автобусах Новосибірська з'явився одноокий кондуктор, а Домініку рада рекомендувала відрахувати з академії. Вона сказала, що не зробила нічого такого, що б спровокувало інцидент, а члени ради – жінка й два чоловіки – підвели на неї свої безпристрасні погляди. З нею знову вчинять так само. Балетна школа, Устинов, тепер АВР, тож Домініка сказала членам ради, що подасть офіційну скаргу. Кому їй скаржитись? Але чутки про інцидент долетіли до Ясенева, і заступник директора Єгоров вилаявся по телефону такими страшними словами, що Домініка побачила, як із трубки вилітає коричнева патока, і їй повідомили, що вирішено дати їй ще один шанс, випробувальний термін. Відтоді решта класу її ігнорувала, уникала несамовитої, що з неймовірно прямою спиною та ледь помітним кульганням гуляє лісом між будівлями.

* * *

Початок третього блоку АВР. Їх збирали в аудиторіях із пластиковими стільцями, звукоізоляційною плиткою на стінах та громіздкими проекторами під стелею. Між склом подвійних віконних панелей купками лежали мертві мухи. Тепер настав час інструктажу зі світової економіки, енергетики, політики, країн третього світу, міжнародних відносин і «глобальних проблем». А також Америки. Попри те, що Сполучені Штати більше не називали ворогом номер один, вони все ще лишались головним конкурентом. Це було єдине, що Росія могла робити, аби підтримувати паритет наддержави. Цих лекцій студенти чекали особливо.

Американці приймали їх за належне, вони ігнорували Росію, намагались маніпулювати нею. Вашингтон втручався в нещодавні вибори, хоч, на щастя, і безрезультатно. Америка підтримувала російських дисидентів і заохочувала підривну діяльність у цей делікатний період російського відродження. Американські військові сили кидали виклик російському суверенітету від Балтики до Японського моря. Нещодавня політика «перезавантаження» була образою, нічого не потрібно було перезавантажувати. Все було просто – Росію треба поважати, Батьківщину треба поважати. Що ж, якщо, будучи агентом СВР, Домініка коли-небудь познайомиться з американцем, вона точно доведе йому, що Росію треба поважати.

Іронія в тому, що Америка занепадає, як казали викладачі. Це вже не великі й могутні США. Перевантажена війнами, потерпаючи економічно, так звана «батьківщина рівності» розвалюється під натиском класової боротьби та отруйної політики суперечливих ідеологій. І дурноголові американці все ще не усвідомлюють, що незабаром Росія знадобиться їм, щоб спинити галоп Китаю, Росія знадобиться, як союзниця в майбутній війні.

Та якщо американці вирішать протистояти Росії, вважаючи її слабкою і кволою, вони дуже здивуються. Один зі студентів у класі не погодився. Він висловив думку, що вчорашні поняття «Сходу та Заходу» застаріли. Крім

того, Росія програла Холодну війну, це вже в минулому. В кімнаті запала тиша. Підвівся інший однокласник, його очі блищали. «Звісно ж, Росія не програла Холодну війну, – сказав він. – Війна не закінчилася». Домініка дивилась, як червоні літери піднімаються до стелі. Гарні слова, сильні слова. Цікаво. Холодна війна не закінчилася.

* * *

Незабаром Домініку відділили від решти класу. Вона не потребувала допомоги у вивченні іноземних мов, позаяк сама могла викладати розмовну англійську чи французьку. Тож вона пропустила наступний етап. Інструктори помітили її потенціал, передали інформацію керівництву АВР, звідти, натомість, зателефонували до Ясенева і попросили дозволу Центру допустити Домініку Єгорову – небогу першого заступника директора – до практичної, або ж оперативної фази навчання. Вона могла стати рідкісною кандидаткою, яка пройшла підготовку СВР як оперуповноважена. Не було жодних затримок. Центр уже давно надав необхідні дозволи.

Її допустили до оперативної підготовки, до «реальної сталі», до Гри: вона перейшла в особливу фазу, останню стадію лялечки, перш ніж вилетіти у світ, щоб служити Батьківщині. Час минав непомітно для неї. Здавалося, пори року змінювалися, а вона й не знала. Уроки, лекції, лабораторії, співбесіди налетіли в запаморочливому потоці днів.

Почалося все з безглуздих предметів. Саботаж, вибухові речовини, інфільтрація, усьому цьому почали навчати ще при Сталіні, коли війська вермахту оточили Москву. Потім з'явилося більше практичних занять, справжня робота. Вона вигадувала легенди, шифрувалася, ховала сліди, прокладала маршрути для виявлення ворожого спостереження на вулиці, знаходила сховки, передавала секретні повідомлення, знаходила явки, місця зустрічей, проводила зустрічі з агентами, будувала підходи до вербування. Вона практикувалась у маскуванні та роботі з цифровими комунікаціями, вивчала сигнали й таємні склади зброї. Те, як вона запам'ятовувала деталі, як учила все, приголомшувало.

Інструкторів з рукопашного бою вражали її сила та рівновага. Їх дещо тривожила її постійна напруженість і те, як вона відмовлялась лишатися на підлозі після кидків. Усі чули про інцидент у «лісі», тож чоловіки в класі пильно стежили за її руками та колінами й захищали свою матню, ставши з нею у спарингу. Вона бачила їхні обличчя, бачила зелене дихання їхньої незгоди та страху, доки вони сопли й бурчали в залі. Ніхто добровільно до неї не підходив.

Практичні уроки продовжувались. Її привозили в центр Москви, на вулиці, які слугували живими аудиторіями для відточення основ конспірації, вивчених у брудних кабінетах побіля Ясенева. Інструкторами з вуличної конспірації ставали старі шпигуни, декому з яких було за сімдесят, і вони вийшли на пенсію десятиліття тому.

Чим складнішими були вправи, тим важче їм було встигати за Домінікою. Вони дивились, як пружні ноги балерини без упину крокують мерехтливими московськими тротуарами. Ледь помітна неприємна кульгавість після гіпсу зникла. Вона була налаштована на успіх. Її обличчя блищало від поту, а сорочка змокла й потемніла між грудьми та біля ребер.

На вулиці їй допомагали кольори. Сині та зелені тони команд у вантажівках для стеження допомагали помічати їх серед натовпів на широких бульварах. Вона водила команди спостереження за носа, ретельно прораховувала час для входу чи виходу з людних платформ метро, зустрічалася з навчальними агентами на брудних сходових майданчиках опівночі, контролювала зустрічі,

читала іхні думки. Старигани кривили обличчя й бубоніли: «Фанатичка». А вона сміялася з них, красуня з акуратно зібраним на потилиці волоссям, рівними плечима, вона потайки бачила кольори іхнього захеканого схвалення. Годі вам, старі динозаври. Ці грубі старигани в душі любили іі, і вона це знала.

Старезні інструктори мали навчити іі, за яких умов доведеться працювати закордоном, чого очікувати на вулиці, як проводити операції в іноземних столицях. «Дурість», – думала Домініка. Яка дурість, що ці старигани, які востанне були за кордоном ще коли Брежнев вводив війська в Афганістан, казали ій, чого очікувати на вулицях сучасного Лондона, Нью-Йорка чи Пекіна.

Їй вистачило нахабства обмовитися про таку невідповідність координатору курсу, який наказав ій закрити рота й повідомив про іі міркування керівництву. Вона почервоніла від того, яким тоном із нею розмовляють, та розвернулася, розгнівавшись на саму себе. Вона вчилася.

Доки іі оцінювали, Домініка взялася за курс психології збору розвідданих, розуміння людської мотивації та виявлення слабких місць. Інструктор на ймення Михайло казав: «Відкривати людський конверт». Це був сорокап'ятирічний психолог СВР із Центру, Домініка була його единою студенткою. Він водив іі Москвою, і вони разом роздивлялися людей, стежили за іхньою взаемодією. Домініка не розповіла йому про кольори, адже мати ще в дитинстві змусила іі заприсягтися ніколи про це не згадувати.

– Звідки, на Бога, тобі це про нього відомо? – спитав Михайло, коли Домініка прошепотіла, що чоловік, який сидить на сусідній лавці в парку, чекае на жінку.

– Просто так здається, – відповіла вона, не пояснивши, що цвітіння пристрасно-пурпурового кольору навколо цього чоловіка спалахнуло, щойно з-за рогу з'явилася жінка. Михайло засміявся і здивовано поглянув, коли іі слова виявилися правдою.

Доки Домініка все більше зосереджувалась на цих практичних заняттях, іі відточена інтуіція підказувала, що вона мае вплив на Михайла. Попри те що він із самого початку поводився як суворий інструктор з Управління Т, вона помічала, як він дивиться на іі волосся чи крадькома кидае погляди на іі тіло. Вона подумки рахувала, скільки разів він навмисно на неі натикався, чи торкався іі плеча, чи клав руку на талію, коли вони заходили у двері. Він випромінював бажання, над його головою та плечима витав темно-малиновий туман.

Вона знала, який чай він любить чи коли йому треба подати окуляри, щоб почитати меню, відчувала його пульс, коли він міцно притискався до неі в заповненому вагоні метро. Вона помічала, як він крадькома дивиться на іі нігті, не вкриті лаком, чи як стежить, коли вона знімае туфлю за столиком у кафе.

Спати з ним було дуже ризиковано. Він був інструктором, а на додачу ще й психологом, відповідальним за оцінку іі особистості та придатності до служби. Та все ж вона знала, що він мовчатиме, знала, який вплив мае на нього, а сама думка про секс, про порушення суворого правила під час підготовки, неабияк збуджувала, куди більше, ніж фізичне задоволення.

Якого було чимало. По обіді, після вуличних занять, вони опинилися у квартирі Михайла, де він жив із батьками та братом, удома нікого не було. Ковдра з його ліжка лежала на підлозі, стегна Домініки тремтіли, волосся обрамляло обличчя, доки вона сідлала його, відчуваючи, як імпульси

підіймаються її спиною й опускаються до пальців на ногах, особливо на тій, що колись була зламана. Вона знала, чого хоче, її таємним «я» останнім часом нехтували в школі, на підготовці, в казармі. Вона заманила його в пастку – хто кого проштрикував? – і силою вклала на підлогу, беручи, що хоче й коли хоче. Буде час і для ніжності, воркування й зітхання, але пізніше. А зараз її очі були напівзаплющені, вона зосереджено перетворювала всезростаючий натиск, сильніше, сильніше – давай! ну ж бо! – на раптовий прилив задоволення. Надто чутливий, щоб продовжувати, надто солодкий, щоб зупинятись. В її очах прояснилось, і вона прибрала волосся з обличчя, відчуваючи останні імпульси в стегнах та пальцях ніг. Михайло мовчки лежав під нею, широко розплющивши очі, ніби випадковий перехожий, який не розуміє, що саме щойно побачив.

Згодом, заварюючи чай, він скоса поглядав на неї. Загорнувшись у светр, сидячи за кухонним столом, Домініка простодушно дивилась на нього, і психолог Михайло одразу ж зрозумів, що секс не мав з ним нічого спільного. Як і те, що нікому про нього не розповість, ніколи. І що це ніколи не повториться. Певним чином, Михайло відчув полегшення.

* * *

Оперативний курс наближався до кінця, вона майже закінчила третю частину підготовки з трьох обов'язкових. Виснажені пенсіонери, які навчали Домініку, давно назвали її мушкою, тією частиною зброї, крізь яку прицілюються. Вони позитивно оцінили її працьовитість, відзначили її інтелект, її розум, а також почасти неочікувано гостру інтуїцію в роботі на вулиці. Її вірність та відданість Батьківщині були беззаперечними. Один чи два пенсіонери вказали також, що вона нетерпляча. Вона могла б діяти більш аргументовано, слід розвивати гнучкість у підходах до вербування. Один із стариганів написав, що попри її бездоганні результати, на його думку, їй не вистачає істинно патріотичного завзяття. Вроджена незалежність неодмінно візьме гору над її вірністю. Це було просто його відчуття, його враження; жодних прикладів він не надав. Такий коментар відхилили як беззмістовну думку старого дурня. Так чи інакше, Доміниці ніколи не показували цих оцінок.

Лишався останній практичний іспит, на вулиці, перевірка того, як вона відточила майстерність роботи під прикриттям. Остання вправа, письмова перевірка й фінальна співбесіда. Вона вже майже пройшла. Та напередодні, на превеликий подив її інструкторів, Домініка зникла: її терміново забрали до Центру, повідомивши лиш, що «викликають для спеціального завдання».

* * *

На Домініку чекали в кабінеті в іншому кінці четвертого поверху Ясенева, біля портретів директорів. Вона постукала у двері з цільного червоного дерева і зайшла всередину. Це була ідальня для керівництва, маленька, обшита деревом, з килимом темно-червоного кольору, без вікон. Полірована деревина та антикварні буфети поблискували від вбудованого освітлення. Дядько Ваня сидів у дальньому кінці обіднього столу, вкритого білосніжною скатертиною і заставленого порцеляною Виноградова. Кришталеві келихи блищали у світлі. Він підвівся зі свого крісла, коли побачив, як Домініка увійшла, і пройшовся уздовж столу, щоб привітати її, міцно обійнявши за плечі.

– Випускниця повернулася додому, – радісно всміхнувся він, тримаючи її на відстані витягнутої руки. – Найкраща в класі, бездоганні оцінки з роботи на вулиці, я знав!

Він вклав її руку у свою і повів кімнатою.

На іншому боці столу сидів ще один чоловік, мовчки курячи сигарету. На вигляд років п’ятдесяти, замість носа він мав укритий червоними венами тетраедр. Очі в нього були тьмяні й водяві, зуби – жовті й криві, від нього віяло фамільярною недбалістю, зверхністю, відточеною десятиліттями радянського бюрократизму. Його краватка була кривою, а колір костюма – вицвіло-коричневим, нагадуючи відлив на пляжі. Він пасував тій газоподібній коричневій бульбашці, що оточувала його в кріслі. Його огортав не колір, а радше суцільна блідість – чорні, сірі й брунатні тони не могли знайти собі спокою. «Нещира людина, – подумала Домініка, – якій не можна довіряти».

Домініка сіла навпроти й зустріла його оцінюючий погляд, не кліпнувши. Ваня сів на своє місце на чолі столу, безтурботно склавши свої лапи перед собою. На відміну від колишнього радянського апаратника навпроти Домініки, Ваня, як завжди, був убраний у витончений перлисто-сірий костюм, блакитну сорочку з накрохмаленим комірцем і темно-синю краватку в дрібний білий горошок. На лацкані в нього була маленька червона стрічка з небесно-блакитною зіркою – за заслуги перед Батьківщиною – за визначний вклад у захист Батьківщини. Ваня підпалив сигарету добре зношеною запальничкою, яку закрив із дзвінким звуком.

– Це полковник Симьонов, – сказав Ваня, киваючи в бік сутулого чоловіка. – Начальник п’ятого відділу.

Симьонов нічого не сказав, а лиш нахилився та збив попіл у мідну попільницю поруч зі своєю тарілкою.

– Ми виявили унікальну можливість для проведення операції, – продовжував Ваня. – Цю справу доручили п’ятому відділу.

Домініка перевела похмурий погляд з Вані на Симьонова.

– Я сказав полковнику, що ти ідеально підходиш для такої операції, особливо, враховуючи, що ти закінчила підготовку в академії з бездоганним результатом. Я вирішив, що вам обом варто зустрітися.

«Що за маячня?» – подумала Домініка.

– Дякую, генерале, – сказала вона. Вона не називала його «дядьком» у присутності старших офіцерів. – Та в мене ще два тижні до завершення навчання. Попереду фінальна вправа та остаточне оцінювання. Я…

– Твоє остаточне оцінювання завершено, – втрутився Ваня. – Повертатися до АВР немає необхідності. Насправді я хочу, щоб ти розпочала додаткову підготовку до цього оперативного завдання з Симьоновим. – Ваня погасив свою сигарету в ідентичній попільниці зі свого боку.

– Генерале, я можу поцікавитись, що це за завдання? – спитала Домініка. Вона дивилась на два холодні обличчя. Вони обоє були надто розумними, щоб розкривати деталі поглядом, але не знали, що ще може бачити Домініка. Їхні кулі вирували навколо іхніх голів.

– Наразі достатньо сказати, що це потенційно важлива справа, конспірація, вкрай делікатна, – сказав Ваня.

– А що за додаткова підготовка? – спитала Домініка. Її голос був тихим, шанобливим. Двері в кінці кімнати прочинилися, і увійшла обслуга, несучи срібну тацю.

– Обід принесли, – сказав Ваня, сідаючи рівніше. – Поговоримо про проект, коли поїмо.

Офіціант підняв кришку й почав накладати паруючі голубці, засмажені до золотого та щедро политі томатним соусом і сметаною.

– Шедевр російськоі кухні, – сказав Ваня, наливаючи червоне вино зі срібного графина в келих Домініки. Це була шарада: свіжонавчені операційні антени Домініки вібрували. В неі не було апетиту до важкоі іжі.

Обід тривав похмурих півгодини. За весь час Симьонов пробуркотів три слова, продовжуючи витріщатися на Домініку через стіл. На його обличчі не було нічого, крім нудьги з ноткою небажання лишатися в цій кімнаті. Закінчивши істи, він обтер рота серветкою й відсунувся від столу.

– З вашого дозволу, генерале, – сказав він.

Кинувши на Домініку останній оцінювальний погляд і схвально кивнувши, він вийшов з кімнати.

– Вип'емо чаю у мене в кабінеті, – сказав Ваня, відсовуючи свое крісло. – Там нам буде зручніше.

Домініка обережно сиділа, випрямивши спину, на дивані в кабінеті Вані, перед ними – краевид ясеневського лісу. Домініка була вдягнена в чорню спідницю та білу блузку, волосся заколоте – неформальна форма в академіі. Дві склянки гарячого чаю в чудових антикварних підстаканниках «Кольчугіно» стояли біля них на столі.

– Батько пишався б тобою, – сказав Ваня, обережно ковтнувши чаю.

– Дякую, – відповіла Домініка, чекаючи.

– Вітаю тебе з таким досягненням, а також зі вступом до Служби.

– Підготовка стала для мене випробуванням, та на краще я не могла й сподіватись, – сказала Домініка. – Я готова взятися за роботу.

Це справді було так. Уже незабаром вона буде на передовій.

– Це завжди честь – служити своій країні, – сказав він, вказуючи на емблему на лацкані. – Немае більшоі честі.

Він уважно подивився на свою небогу.

– Таке, як ця операція з п'ятим відділом, не щодня трапляеться, а тим паче з недавніми випускниками.

Він ковтнув чаю.

– Я хочу дізнатися більше, – сказала Домініка.

– Досить сказати, що ця операція – вербування іноземного дипломата. Дуже важливо провести іі без викриття, щоб ніхто не помітив руки Служби. Дипломата слід скомпрометувати, ретельно й без помилок.

Його голос став тихішим, серйознішим. Домініка нічого не говорила, чекаючи продовження. Вона не могла розгледіти його слова, вони були неясними і блідими.

– Звісно ж, полковник Симьонов висловив стурбованість щодо твого загального досвіду участі в операціях, який, попри твої бездоганні результати при підготовці, може стати недоліком. Я запевнив його, що моя небога, – він зупинився на цьому слові, щоб показати, як скористався своїм впливом, – просто ідеальна кандидатка. Звісно ж, згодом він визнав логіку використання саме тебе, особливо у світлі рекомендованої мною додаткової підготовки.

Домініка чекала. В який відділ її направлять? Технічні заходи? Мови? Ваня запалив сигарету й випустив дим на стелю.

– Тебе включили до спеціалізованого курсу в Інституті Кона.

Домініка змусила себе заспокоїтися, не виявляючи жодних емоцій, водночас відчувши, як у животі з'явилось дивне відчуття й почало підійматися спиною. Під час підготовки люди пошепки перемовлялися про інститут: колишня державна школа номер чотири, більш відома як школа горобців, де чоловіків та жінок навчали шпигунському звабленню. «Ти посилаєш мене у школу повій», – подумала вона.

– Так звану школу горобців? – спитала Домініка, стримуючи тремтіння в голосі. – Дядьку, я гадала, що вступаю до Служби агентом, що мене призначать до відділу і я почну працювати в розвідці. Там готують проституток, а не агентів.

Вона відчувала, що ось-ось задихнеться.

Ваня спокійно на неї поглянув.

– Сприймай позитивно – ця підготовка відкрие безліч інших можливостей, коли ти почнеш керувати власними операціями в майбутньому.

Він зручніше вмостився на дивані.

– А операція з дипломатом, значить, буде медовою пасткою?

Вона читала про брудні секс-операції в академії.

– Об'єкт дуже сором'язливий. Ми багато місяців оцінювали його слабкості. Полковник Симьонов погоджується, що він людина вразлива.

Домініка застигла.

– Полковник знає, що ви плануете зі мною зробити, про школу горобців? – вона захитала головою. – Він роздивлявся мене за столом. Був готовий розкрити мені рота й перевірити зуби.

Ваня втрутився, тепер його голос звучав дещо надривно.

– Я впевнений, він дуже вражений, він ветеран. Усі операції по-своему унікальні. Ще не ухвалено остаточного рішення, як саме слід діяти. У будь-якому разі, для тебе це неабиякий шанс, Домініко.

– Я не можу, – сказала Домініка. – Після попередньої операції, після того, як усе закінчилося, мені знадобилися місяці, щоб забути Устинова.

– Ти згадуеш про це? Ти забула, що я казав? Зітри цей інцидент з пам'яті і ніколи до нього не повертайся, – сказав Ваня. – Я вимагаю повного дотримання цієї умови.

– Я нікому ніколи не обмовилася й словом, – відказала Домініка. – Просто якщо це ще одна з таких операцій, я краще…

– Ти «краще»? Ти тепер випускниця Академії і молодший офіцер служби. Ти прийматимеш призначення, які тобі дають, виконуватимеш накази і свій обов’язок. Ти захищатимеш Батьківщину.

– Я прагну служити Росії, – сказала Домініка. – Просто я не бажаю, щоб мене використовували в таких операціях… Є люди, які займаються цією роботою регулярно, я чула про них. Чому не використати когось із них?

Ваня нахмурився.

– Годі. Більше ні слова. Ти не бачиш, яку можливість я тобі пропоную. Ти думаєш про себе, про свої дитячі клопоти. Будучи офіцером СВР, ти не можеш обирати. Ти лише бездоганно виконуєш накази. Якщо вирішиш відмовитись, якщо дозволиш своїм безглуздим упередженням зламати власну кар’еру, перш ніж вона почнеться, скажи про це зараз. Ми звільнимо тебе, закриемо твій файл, скасуемо пенсію та відберемо привілеі – усі привілеі.

«Скільки разів шию моеі матері пхатимуть у петлю? – подумала Домініка. – Що ще вони ій вчинять, аби змусити мене служити з честю?»

Ваня помітив, як іі плечі опустилися.

– Дуже добре, – сказала вона, встаючи. – З вашого дозволу, можна мені йти?

Домініка підвелася і пройшла біля мальовничого вікна до дверей, сонячне світло падало ій на волосся, обрамляючи класичний профіль. Ваня стежив за тим, як вона крокувала килимом – вона що, злегка кульгае? – і на коротку мить зупинилася біля дверей, щоб знову поглянути на нього. Волосся заворушилося в нього на голові, коли він побачив, як іі виразні блакитні очі, мов пилка чи скальпель, зупинились на його обличчі на три тривожні секунди. Погляд, мов у вовчиці. Він ніколи не бачив такого погляду за все свое життя. Та перш ніж він устиг щось сказати, вона зникла, мов навіжена, в лісі.

Голубці СВР

Забланшувати листя капусти, відварити рис. Обсмажити нарізану цибулю, моркву, очищені помідори до м’якого стану, змішати з рисом та яловичим фаршем. Загорнути в листки капусти дві столові ложки суміші, зробивши великі квадратні конверти. Обсмажити в маслі до золотоі скоринки, а потім тушкувати годину в томатному соусі з лавровим листом. Подавати з невеликою кількістю соусу та зі сметаною.

7

Нейт Неш прибув до аеропорту Гельсінкі-Вантаа після двогодинного польоту. Сучасний аеропорт був блискучий та добре освітлений. Як і в Шереметьево, всюди впадала в очі нав’язлива реклама одеколону, годинників і туристичних фірм. Магазинчики, де продавали білизну, вишукані продукти

харчування та журнали, були розкидані по всій території терміналу. Проте нудотного аромату вареної капусти, дешевого одеколону та вологої вовни не було чути. Навпаки, десь поруч випікали запашні булочки з корицею. За той час, доки Нейт забирав свою едину валізу, проходив митницю і прямував до зупинки таксі на вулиці, він не помітив невисокого чоловіка в простому темному костюмі, який спостерігав за ним із зали очікування. Цей чоловік сказав кілька слів по своєму мобільному й відвернувся. Через тридцять хвилин, за дев'ятсот кілометрів на схід, Ваня Єгоров знав, що Неш приїхав до Фінляндії. Гра починалася.

Наступного ранку Нейт зайшов у кабінет Тома Форсайта, голови резидентури Гельсінкі. Кабінет Форсайта був невеличкий, але затишний, з єдиною картиною на морську тематику, що висіла над столом, та маленьким диваном біля стіни навпроти. Обрамлена світлина вітрильного судна на прозорій поверхні океану стояла на столі біля дивана, поруч з іншою, із зображенням Форсайта в юності за кермом. Єдине вікно в кабінеті закрите жалюзі.

Форсайту було вже далеко за сорок, високий та худий, з рідким сивим волоссям та міцною щелепою. Виразні карі очі дивилися на Нейта з-над окулярів у формі півмісяця. Форсайт усміхнувся, кинув стос паперів у коробку й підвівся, щоб потиснути руку над столом. Його рукостискання було твердим та сухим.

– Нейте Неш, – сказав він неспішно. – Вітаю в резидентурі.

Він жестом вказав Нейту на шкіряне крісло біля його столу.

– Дякую, шефе, – сказав Нейт.

– Тобі підшукали квартиру? Де тебе поселило посольство? – спитав Форсайт.

Відділ житлозабезпечення в посольстві надав йому комфортну двокімнатну квартиру в Круунунхаці. Нейт був у захваті, відкривши подвійні двері на маленький балкон з видом на пристань, поромний термінал та море за ним, так і сказав Форсайту.

– Це гарний район, дуже близько до роботи, – відповів Форсайт. – Я б хотів переговорити з тобою та Марті Гейблом, щоб ти краще зрозумів, що тут у нас і до чого.

Гейбл був заступником голови резидентури, з яким Нейт ще не зустрічався.

– У нас є кілька гарних справ, та ми зможемо зробити набагато більше. Забудь про внутрішні цілі, фіни – наші союзники, ми за ними слідкуємо. Ми з Марті все облаштували, тож тобі не слід перейматися внутрішньою службою. Пройдемось усіма односторонніми можливостями, які ми розробляємо. Всі звичні араби – з «Хезболли», хамас'у, палестинці – у всіх є свої люди в місті. Отримати до них доступ може бути нелегко, тож подумай про агентів під прикриттям. Іранці, сирійці, китайці. Невеличкі групи, вони почуваються тут безпечно, в нейтральній Скандинавії. Перси можуть шукати обладнання, на яке накладено ембарго. Перевір їх за дипломатичними каналами, – сказав Форсайт, відкинувшись у своєму офісному кріслі.

– Я хотів би зайнятись чимось більшим, – сказав Нейт. – Після того, що сталося зі мною в Москві, мені треба щось справді велике.

«Звісно», – подумав Форсайт. Він помітив тривогу в його очах і рішучість в його стиснутій щелепі. Нейт рівно сидів у своєму кріслі.

– Це добре, Нейте, – сказав Форсайт, – та будь-яке вербування – добре, доки воно продуктивне. Велику рибу можна виловити завдяки терпінню, роботі в команді та створенню десятків нових контактів.

– Це мені відомо, шефе, – швидко відповів Нейт. – Та я не маю такої розкоші, як час. Той Гондорф добряче до мене причепився. Якби не ви, мене повернули б до російських штабістів, я б сидів за комп'ютером, клацаючи мишкою. Ви не уявляєте, наскільки я вдячний за те, що мене викликали сюди.

Форсайт прочитав персональний файл Нейта, надісланий до резидентури, коли нове призначення було затверджене. Молодих офіцерів, які майже вільно володіють російською, було мало. Найвищі оцінки під час навчання на Фермі, а згодом тренування в «забороненій зоні» в Москві, пізнання особливостей роботи під постійним ворожим спостереженням. У файлі також позитивно згадувалась робота Нейта в Росії, особливо його обробка делікатних справ з обмеженням рівня доступу – жодних подробиць.

Але зараз Форсайт бачив перед собою спантеличеного молодого оперативника, який мав дещо декому довести. А це погано, це робить людину схильною до невдач і змушує постійно відволікатись.

– Не переймайся через Москву. Я говорив з деким у штаб-квартирі, нема приводу хвилюватися.

Він помітив, як обличчя Нейта змінилося від думки про його персональний файл.

– Я хочу, щоб ти мене послухав, – сказав Форсайт. Він зупинився, чекаючи на повну увагу Нейта. – Ти маєш працювати мудро, з максимальним рівнем конспірації, не халтурити. Усім нам хочеться великих справ – дідько, та ти зараз однією такою справою і займаешся, – але я не терпітиму недбалого ставлення до операцій. Зрозуміло?

Форсайт пильно поглянув на Нейта.

– Зрозуміло? – повторив він.

– Так, сер, – відповів Нейт.

Він зрозумів послання, та про себе подумав, що викрие агентів, він не збирався прощатися зі своєю роллю оперативника. Додому він не поіде. Перед його очима промайнули безумні картини: він сидить у заміському клубі Річмонда, навпроти Сью-Енн або Мінді з покусаними бджолами губами та баштою залитого лаком волосся, доки його брати перекидають м'ячі для гольфу через картатий килим в один з рожевих черевичків «Ліллі Пуліцер» Міссі, які стоять з іншого боку кімнати клубу. Дідька лисого.

– Гаразд, – сказав Форсайт. – Знайди свое робоче місце. Це перший кабінет далі по коридору. Давай, забирайся звідси. І знайди Гейбла, – сказав він, тягнучись до коробки з документами.

* * *

Марті Гейбл сидів за своїм терміналом в іншому невеличкому кабінеті, поряд з кабінетом Форсайта, намагаючись зрозуміти, як написати дипломатичну телеграму в штаб-квартиру, не використавши слова «членосос». Будучи старшим за Форсайта – Гейблові давно перевалило за п'ятий десяток, – він був великим та широкоплечим, з сивим коротко стриженим волоссям, блакитними очима та сталевим бруском замість носа. Його чоло

було засмагле, червоне, а обвітрене обличчя видавало людину, яка часто бувае надворі. Засмаглі великі руки нерухомо нависли над клавіатурою. Він ненавидів писати телеграми, ненавидів друкувати двома своіми пальцями, ненавидів бюрократію. Вуличний хлопець. Нейт стояв на порозі його кабінету. Кабінет був геть голий, нічим не прикрашений, за винятком фотографіі монумента Вашингтона на стіні. Стіл був порожній. Перш ніж Нейт устиг чемно постукати по дверній рамі, Гейбл повернувся у своему кріслі та похмуро глянув на нього.

– Ти новенький? Кеш? – прогорланив Гейбл. Акцент видавав у ньому жителя Іржавого поясу.[7 - Іржавий пояс Америки, відомий також як Індустріальний або Фабричний пояс, – частина Середнього Заходу та східного узбережжя США, де від початку промислової революціі і до 1970-х років були зосереджені сталеливарне виробництво та інші галузі американськоі важкоі промисловості.]

– Неш. Нейт Неш, – сказав Нейт, підходячи до столу. Гейбл лишився сидіти, та простягнув свою велетенську руку. Нейт напружився від невідворотності кісткодробильного стискання.

– Довгенько ти сюди діставався. Завербував когось дорогою з аеропорту? – розреготався Гейбл. – Ні? Нічого, ще буде час після обіду, – сказав він.

– Ходімо.

Виходячи з резидентури, Гейбл просунув свою дебелу ротвейлерську голову в декілька кабінетів у коридорі, перевіряючи, що роблять інші офіцери. Всюди було порожньо.

– Добре, – сказав Гейбл, – усі виперли своі дупи надвір. Сраний світ, яким він мае бути.

Гейбл повів Нейта в неохайний турецький ресторанчик на маленькій, укритій снігом алеі біля залізничного вокзалу. У единій кімнаті, заповненій парою, було півдюжини столів, вікно для подачі з кухні та портрет Ататюрка в рамі на стіні. Люди гелготіли на кухні, та коли Гейбл підійшов до віконця й ляснув у долоні, всі змовкли. Худий смаглявий чоловік із чорними вусами й у фартуху розсунув завісу з бісеру й вийшов із кухні. Він злегка обійняв Гейбла, який представив його як Таріка, власника ресторану. Не дивлячись в очі, турок м’яко потиснув Нейтові руку. Вони зайняли кутовий стіл, і Гейбл поставив стілець, на який вирішив усадовити Нейта, навпроти стіни, з видом на двері. Сам Гейбл сів спиною до іншоі стіни. Говорячи турецькою, Гейбл замовив два адана-кебаби, два пива, хліб і салат.

– Сподіваюся, ти полюбляеш спеціі, – сказав Гейбл. – У цій маленькій дірі готують найкращі турецькі страви в усьому місті. Тут багацько іммігрантів із Туреччини.

Гейбл поглянув на кухню. Нахилився вперед.

– Я знайшов Таріка десь рік тому, агента для підтримки, ну, знаеш, забрати пошту, заплатити за оренду сховку, щось десь підслухати. Кілька сотень на місяць, і він щасливий. За необхідності ми можемо вийти на громаду експатів у Гельсінкі.

Коли принесли іжу, Гейбл випростався, побачивши два довгі пласкі кебаби, поплямовані червоним перцем і засмажені до темно-золотого. Великий смажений плаский хліб, збризнутий топленим маслом, лежав знизу. Салат із сироі цибулі, приправлений темно-червоним сумахом та лимоном, лежав

купкою збоку тарілки. Дві спітнілі пляшки пива гепнулись на стіл, а Тарік пробурмотів: «Афіет олсун», на здоров'я, і пішов.

Гейбл почав їсти ще до того, як Нейт узявся за виделку. Він ковтав їжу, говорив і розмахував у повітрі своїми боксерськими рукавицями.

– Непогано, еге ж? – спитав він з приводу кебабів, набивши рота. Відкрив свое пиво й випив півпляшки. Його щелепи розривали їжу, як крокодил розривае газель. Не церемонячись, без будь-яких вагань він спитав Нейта, що за хрінь трапилась у Москві між ним та тим козлом Гондорфом.

Дещо засмутившись, згадавши про свої переживання, Нейт коротко, двома реченнями, пояснив ситуацію. Гейбл вказав на нього виделкою.

– Слухай сюди. Запам'ятай дві речі про цю кляту роботу. Ти ніколи не подорослішаеш як оперативник, якщо не помилишся серйозно хоча б раз. І судять про тебе за твоіми досягненнями, за результатами й за тим, як ти захищаеш своіх агентів. Вся решта не мае значення.

Інша половина пляшки зникла, і Гейбл замовив ще одну.

– О, і ще дещо, – сказав він. – Гондорф – придурок. Забудь про нього.

Гейбл закінчив зі своею порціею, у той час як Нейт не з'ів і половини.

– Ти за свою кар'еру помилявся? – спитав він Гейбла.

– Жартуеш? – промовив Гейбл, відкинувшись на стільці. – Я так часто потрапляв у лайно, що винайняв горішній поверх туалету. Так я сюди й потрапив. Після останньоі невдачі Форсайт врятував мій зад.

* * *

Кар'ера Гейбла минула, насамперед, в екскурсіях дірами планети – країнами третього світу Африки та Азіі. Деякі агенти заробляли репутацію, відсиджуючись в ресторанах, готельних номерах та вуличних кафе Парижа. Світом Гейбла були опівнічні зустрічі на безлюдних грунтових дорогах у вкритих червоним пилом «ленд-роверах». Інші агенти записували на касети зустрічі з урядовцями. Гейбл записував секретні дані в промоклий блокнот, сидячи з агентами, побілілими від страху, змушуючи іх зосереджуватись і не відволікатися, курва, від теми. Вони потерпали від спеки, поруч торохтів двигун, вікна підняті, а за ними голови мамб виринали з високоі трави по обидва боки авто. Нейт чув, що Гейбл легенда. Він був вірний своім агентам, тоді своім друзям, тоді ЦРУ, в такому порядку. Не було чогось такого, чого б Гейбл не бачив, і він чудово розумів, що насправді мае значення.

Гейбл зручно вмостився, ковтнув пива й почав розповідати. Його останнім призначенням був Стамбул, до біса велике місто, хороші оперативники. Він добре володів турецькою, знав, куди йти, з ким зустрітися. Досить швидко йому вдалося завербувати члена РПК, відсталоі курдськоі сепаратистськоі групи терористів зі східноі Туреччини. Вони лишали бомби у портфелях в урядових будівлях, в наборах для чищення взуття на базарі чи в паперових мішках у сміттебаках на площі Таксим.

Одного дня Гейбл сів у таксі, за кермом якого був курдський хлопчина, років двадцяти на вигляд. Гострий на язик, уважний на дорозі. Слухай, треба постійно тримати очі розплющеними. Він мав чуйку, інстинкт, тож наказав малому зупинитися біля ресторану й запросив цього курдського хлопчину пообідати. Йому доводилось постійно дивитись на товстого турка

за прилавком, вони всі ненавиділи курдів, називали їх «гірськими турками».

Малий ів, ніби з голодного краю. Розповідав про свою сім'ю. Гейбл зачув про РПК, тож винайняв таксі на тиждень. Чуйка його не підвела. Малий виявився членом місцевого осередку, хоч і не погоджувався з усією тією терористською маячнею. Трохи поваги, п'ять сотень евро на місяць – і маеш готове вербування. А все через те, що Гейбл тримав очі розплющеними в тому клятому таксі. Слід завжди про це пам'ятати.

Малий почав з непотрібного лайна, та Гейбл наставив його на правильний шлях – не дарма ж це, курва, зветься обробкою агента – і вони зосередились на лідерах осередку – як вони отримували накази, якими маршрутами подорожували кур'ери. Непогано, та Гейбл продовжував тиснути на малого, і вони почали отримувати місця розташувань складів РПК, де зберігався «Семтекс», чи що вони там використовували, «Нітроліт» з Польщі. Після цього він почав передавати імена тих, хто робив бомби.

Усе складалося добре, ми мусили тримати турецьку національну поліцію на короткому повідку, адже їм хотілося покінчити з терористами, «схопити мертвими», як самі вони казали.

Голова резидентури в Анкарі був задоволений, як і керівництво в штаб-квартирі. А потім Гейбл знахабнів, утратив контроль. Урок для Нейта: ніколи не втрачай контролю.

Молодий курд жив у Тепебаші, недалеко від району Пера, у старому європейському кварталі. Зазвичай Гейбл зустрічав малого в його таксі, їздив з ним містом, ніколи не зупиняючись, і завжди ночами, на льоту. Він порушив правила й відвідав дім малого, щоб познайомитись з його сім'єю. У нього вдома. Малий сам його запросив і відмову сприйняв би за образу, довелось враховувати культурні особливості, трясця. Крім того, Гейблу хотілося побачити, де жив його агент. Слухай, ти завжди знаеш, де живуть твої агенти, та ніколи не знаеш, чи якоісь ночі тобі не доведеться викопувати їх у лісі.

Вулиця була крута, обрамлена облущеними дерев'яними будиночками: зів'яла краса, вузенькі сходи біля порогів, подвійні двері, ліхтарі з гравійованого скла – усе розбилось і просіло. Старий европейський квартал тепер був завалений сміттям і смердів стічними водами. У Стамбулі звикаеш до запаху каналізації, він навіть починае подобатись. У будь-якому разі, на вулиці темніло, і в будинках починали запалювати світло. Вечірній заклик до молитви щойно закінчився.

Гейбл спустився з пагорба, дещо хвилюючись. Попереду була незручна година, повна сором'язливості, опущених очей і безкінечних склянок чаю. До біса, це частина роботи. Наближаючись до будинку, він почув крики. Двері його агента були відчинені. Щось розбилося. Трясця, недобре, скоро почнуть збиратися сусіди. Гейблові подумалось, що приблизно за дві хвилини вулиця перетвориться на справжній цирк. Він почав відходити від будинку. Було вже досить темно, ніхто б його не помітив.

Проблема була в тому, що через двері двое витягали агента Гейбла з будинку, тримаючи під пахви. Дружина малого, худорлява і смаглява, з мигдалевидними очима з південних схилів Таврських гір, у розірваній футболці, босоніж стояла в них за спинами, кричала, била цих чоловіків. Дитина років двох стояла голісінька на порозі і плакала. Ці два виродки були такими ж худющими, як і агент Гейбла, та опору не було, може, тому що один з виродків тримав пістолет.

Господи Ісусе, у малого проблеми з РПК. Можливо, він витратив забагато грошей, можливо, пробалакався про нового іноземного друга. Слухай, усе може спаскудитись ось так, раптово. Мусиш їх захищати, а іноді – виконувати за них іхню роботу. РПК дотримувалась середньовічних поглядів, коли справа стосувалась співвітчизників, яких вона вважала зрадниками.

Гейбл міг просто піти. Але побачив маленьку дівчинку на порозі – крихітну, заплакану – і подумав: «Ні, хай йому грець».

Він став на першу сходинку будинку й посміхнувся виродкам. Вони зупинились і відпустили малого, який упав на дупу на останній сходинці. Його дружина перестала голосити й поглянула на Гейбла, сраного дебелого ябанджі, іноземця з великими кулаками. Дюжина сусідів зібралась навколо – всі курди. В клятому районі було тихо, мов у труні, ні звуку, посеред вулиці текла вода. Виродок з пістолетом прокричав щось незрозуміле курдською.

Цей галасливий почав махати пістолетом, тикати в малого, в дружину, трусив ним, мов пальцем. Малого гарантовано прикінчили б, якби Гейбл не почав діяти. Трясця, насрати, все одно це вже достобіса точно був кінець завдання, малому слід було покинути Туреччину, якщо він хотів вижити. Хлопець з РПК спустився на одну сходинку нижче і продовжував кричати. Я ігнорував його очі-намистини, зосередившись на пістолеті. Суглоби на пальцях цього дрібного сучого сина побіліли від хватки, лишалось десь три секунди. Барабан приводився в дію.

У Гейбла із собою був Hi-Power,[8 - Browning High-Power (HP) – самозарядний пістолет конструкції Дж. Браунінга й Дідье Сева з УСМ одинарної дії.] схований в кобурі на ремені «Б'янкі», біля стегна. Він дістав браунінг і вистрелив у курда, бах-бах-бах. Це Мозамбік, два постріли в корпус, третій у район чола, здається, десь там це вигадали. Очі виродка широко розплющились, і він звалився замертво. Тіло гепнулось черепом об сходи. Пістолет упав поруч, Гейбл підняв його й викинув з гуркотом в решітку каналізації. У каналізації Стамбула, певно, плавають мільйони пістолетів. Не встигла випущена Гейблом латунь опуститися на тротуар, як сусіди розбіглись, мов срані білки, у всі боки. Як на пагорбі, так і під ним заляскали віконні ставні.

Малий курд тримав свою дружину. Гейбл подумав, чи розумів він тоді, що для них саме тієї миті розпочиналось нове життя, можливо, це розуміла дружина, вона здавалась розумною, крізь ту футболку проглядалися соски. Гейбл поглянув на іншого хлопця з РПК, який немов узрів Ісуса чи Мухамеда, неважливо, він тримав руки перед собою, долонями вгору, спустився сходами й побіг вулицею, зникнувши в темряві.

Гейбл дав малому п'ять кусків, аби той усе владнав. Більше вибити зі штабу не вдалося. Хтозна, куди вони поділися, можливо, переїхали до Франції чи Німеччини. П'ятеро курдських дітлахів вивчають німецьку. Коли ім виповниться двадцять, Нейт зможе їх знайти й завербувати. Трясця, здуріти можна. Гаразд, тепер до суті цієї сраної довгої історії.

– Наслідки були, курва, страшними, курбельоха гівна, я не жартую, – сказав Гейбл.

Спочатку консульство, потім істеричний генеральний консул з тоненьким, як музична скринька, голоском, потім посольство в Анкарі, потім довгі розмови в держдепартаменті. Дипломат причетний до смертельної стрілянини, вони дуже засмутилися, дуже. Тяжкі наслідки. Довелося покинути Стамбул. Турецька національна поліція вручила мені нагороду, влаштувала обід на прощання. Вони були у захваті. Турецькі копи люблять гарну стрілянину.

Але всі інші не на жарт розізлились, і це при тому, що ще навіть не почалося офіційне розслідування ЦРУ.

Гейбл цілий місяць вовтузився з Управлінням безпеки в штаб-квартирі. Після сорока годин розмов було вирішено зупинитись на «недостатньому рівні конспірації». Голова резиденції в Анкарі не прикрив Гейбла, надто багато політики замішано в справі, нагадує Гондорфа, еге ж? За свою кар'еру доводиться зустрічатись далеко не з одним гівнюком.

Здавалося, перспективи Гейбла щодо закордонних операцій були нульовими на невизначений час. Він застряг у кабінці чотири на чотири в турецькому відділі штаб-квартири, слухаючи, як двадцятитирічна стажерка з іншого боку перегородки на зовнішній лінії розповідає своїй подрузі, як намагалася відсмоктати на вихідних своєму хлопцеві. Ніхто з молодих офіцерів не носив наручних годинників, трясця іхній матері: час вони дізнавались зі своіх телефонів, чи планшетів, чи як там воно зветься.

Гейбл себе не жалів, це були операції. Все, що з ним траплялося, траплялося з певних причин. Слухай, найголовніше – це твій агент, його життя. Це едине, що мае значення.

Приблизно в той самий час Форсайт якраз заварив свою власну курбельоху гівна, але відскочив і опинився в Гельсінкі. Він чув, у якій дупі опинився Гейбл – у цьому не було нічого нового, – і послав по нього, аби зробити своім заступником, як у старі деньки, от тільки добрих старих деньків не існуе, це міф. Екстатики у штаб-квартирі з радістю відпустили Гейбла до Фінляндії, позаяк більш ніхто не хотів туди іхати, а його треба було спекатись – поганий вплив.

– От ми й тут, три дебіли в полі, працюемо біля довбаного арктичного кола. І ми з тобою п'емо пиво в турецькій забігайлівці.

Гейбл допив свое пиво й викрикнув: «Гесап!» Коли Тарік вийшов із кухні, Гейбл вказав на Нейта:

– Він платить.

Нейт розсміявся.

– Стривай, – сказав він. – Як це, Форсайт заварив власну курбельоху гівна? Що з ним трапилось?

Нейт дістав з кишені кілька евро і дав Таріку.

– Здачу лиши собі.

Тарік скромно усміхнувся, кивнув Гейблу й повернувся на кухню.

– Надто багато чайових, новачку, – сказав Гейбл. – Не дозволяй ім звикати до такоі розкоші. Вони мають лишатися голодними.

Гейбл підвівся й закутався у свое пальто.

– Лайно собаче, – сказав Нейт. – Ти дав тому малому курдові п'ять кусків, аби витягти зі Стамбула, але навіть сам визнав, що справа була закінчена, марна. Ти не мусив йому платити.

Нейт дивився на Гейбла, доки вони виходили з алеі і йшли у бік залізничного вокзалу. Гейбл уникав погляду у відповідь, і Нейт розумів, що в кремезному Гейблі ховаеться щось набагато більше, ніж здаеться на

перший погляд. Та найближчим часом він не мав на меті перевіряти, що саме.

Повітря було холодне, і Нейт підняв комір свого пальта.

– Ти не відповів мені про Форсайта, – сказав він. – Що там за історія?

Гейбл проігнорував це запитання і йшов собі далі тротуаром.

– Знаеш, де російське посольство? – спитав Гейбл. – Китайське? Іранське? Сирійське? Ти мусиш за необхідності вскочити в машину й доіхати до будь-якого з них. Одного дня тобі, можливо, доведеться прикривати якогось бідолашного виродка. Дам тобі тиждень, щоб усі іх познаходити.

– Так, гаразд, без проблем. Так що з Форсайтом? Що сталося?

Нейту доводилось виляти засніженим тротуаром між перехожими, доки Гейбл пробивав собі шлях крізь пообідній натовп. Вони підійшли до рогу й почекали світлофора. Нейт побачив кав'ярню на протилежному боці вулиці.

– По чашечці кави? Ходімо, я плачу.

Гейбл поглянув скоса на Нейта й кивнув.

За кавою і чаркою бренді Гейбл розповів історію.

Форсайт вважався одним із найкращих голів резидентур в управлінні. За двадцять п'ять років своеі кар'ери він піднявся по службі з бездоганними показниками. Ще молодим офіцером завербував першого в історіі північнокорейського донощика. До падіння «стіни» він керував польським полковником, який надав Форсайту військові плани південного командування Варшавського договору. За кілька років по тому він завербував грузинського міністра оборони, який, в обмін на рахунок у швейцарському банку, організував перевезення танка Т-80 з новою реактивною бронею о 03:00 пляжем у Батумі, де його повантажили на важке десантне судно, яке ЦРУ орендувало в румунів.

Підіймаючись угору, Форсайт був одним із членів керівництва, який сам займався роботою і знав, у чому суть Гри. Офіцери його просто обожнювали. Посли приходили до нього отримати пораду. «Костюми» з сьомого поверху штаб-квартири довіряли йому, і у віці сорока семи років його винагородили вершками – посадою голови резидентури в Римі. Перший рік Форсайта в Римі, як і очікували, минув успішно.

А от чого ніхто не очікував, так це що політично тямущий Том Форсайт скаже гордовитій помічниці сенаторки, яка відвідувала Рим разом з делегаціею конгресу, заткати рота і слухати, а не базікати під час брифінгу в резидентурі. Вона поставила під сумнів «заслужену мудрість» контроверсійноі та надсекретноі роботи римськоі резидентури. Двадцятитрирічна магістерка Єльського університету з політичних наук з двадцятимісячним досвідом роботи в Капітоліі також особисто розкритикувала роботу Форсайта, зауваживши, що, на іі думку, «конспірація тут, м'яко кажучи, слабувата». Це спровокувало зазвичай флегматичного Форсайта вимовити загадкове «срав пес!», що через декілька днів вилилося у повідомлення штаб-квартири про те, що сенаторка поскаржилася, що призначення Форсайта в Рим скасовується, що його звільняють.

Додавши справедливу догану в файл Форсайта, «сьомий поверх» мовчки запропонував йому роботу головою резидентури в Гельсінкі. Пропозицію було зроблено, аби продемонструвати Конгресу, що штаб симпатизуе реакціі Форсайта на безглуздий нагляд за оперативниками, які тяжко працюють у той

час, коли делегації подорожують за кордон задля прогулянок магазинами, прикриваючись необхідністю ознайомчих поїздок. Більш того, пропозиція Форсайту очолити Гельсінкі була не зовсім щирою та прорахованою, адже ніхто всерйоз не вірив, що він погодиться. Резидентура була в шість разів меншою за римську й навряд чи вважалась найважливішою серед чотирьох резидентур у сонних скандинавських країнах, це була посада для новачка. Очікували, що Форсайт відмовиться, знайде собі інше заняття й за два роки, щойно отримає змогу вийти на пенсію, полишить службу.

– Прийнявши призначення, він, по суті, сказав «сьомому поверху» йти до біса, – продовжував Гейбл. – За півтора року він влаштував мене своїм заступником, а вчора прибув ти. Не те щоб ти був якимось пришелепком, – розсміявся Гейбл. – Просто так про тебе говорять.

Гейбл бачив обличчя Нейта, його відсторонений погляд. Гаразд, сказав він собі, щось цього хлопця гризе зсередини. Він таке вже бачив, талановитий оперативник, який надто, курва, переймається своєю репутацією та майбутнім, щоб розслабитись і пустити все на самоплив. Той блідомордий Гондорф потріпав малому нерви, йому мае бути соромно, і тепер вони з Форсайтом мусили навчити Неша правильних думок. Він подумки зробив собі замітку – поговорити з головою резидентури. Чого-чого, а оперативника, який не знае, коли слід натискати вербувальний курок, іхній резидентурі точно не бракувало.

Адана-кебаб від Таріка

Перемолоти болгарський та червоний перець, змішати з сіллю та оливковою олією. Додати до пюре фарш із баранини, нарізану цибулю, часник і петрушку, подрібнене кубиками масло, коріандр, кмин, паприку. Змішати та зліпити пласкі кебаби; смажити на грилі до майже обгорілого стану. Подавати з обсмаженим на грилі пшеничним хлібом та свіжою тонко нарізаною фіолетовою цибулею, посипаною лимоном і сумахом.

8

Біло-блакитне судно «Восход» на підводних крилах сповільнило хід і наблизилось до пірсу у звивистій хмарі блакитного диму з дизельного двигуна. Тримаючи в руці маленьку валізу, Домініка ступила на круту рампу над імлистим берегом і підійшла до автобуса на вкритій гравієм дорозі біля річки. Одинадцять молодих людей – сім жінок та чотири чоловіки – тягнулися пірсом за нею. Мовчазні й виснажені, вони поскладали свої сумки біля відкритого багажного відділення автобуса. Ніхто не розмовляв і не дивився одне на одного. Домініка обернулася й поглянула на Волгу, сосни вишикувались уздовж берегової лінії з обох боків. Повітря було вологе, річка пахла дизельним паливом. За три кілометри на північ, біля вигину річки, в ранковому тумані можна було розгледіти шпилі та мінарети Казанського Кремля.

Домініка знала, що це Казань, позаяк вони іхали містом з аеродрому, повз усі дорожні знаки на шосе. Це означало, що вони в Татарстані, все ще в европейській частині Росії. Опівночі вони пролетіли сім сотень кілометрів з Москви до темного військового аеродрому. На непідсвічених знаках було написано «БОРИСОГЛІБСЬКИЙ АЕРОДРОМ» та «КАЗАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АВІАЦІЙНИЙ

ЗАВОД». Вони мовчки сіли в автобус із зіркоподібними тріщинами на вікнах, затулених брудними сірими завісами. Проїхали тихими передсвітанковими вулицями до пірсу, де перейшли на судно на підводних крилах, що хиталося на хвилях, доки сонце підіймалося над містом.

Вони мовчки прочекали годину на сидіннях судна, схожих на крісла літака, серед задушливого повітря. Аритмічне погойдування корпусу, вода, що стікала на пірс, і скрип зношених нейлонових тросів, натягнутих на швартові тумби, спочатку викликали в неї нудоту, а потім ледь не приспали. Окрім водія автобуса та чоловіка на містку судна, вони нікого не бачили. Домініка спостерігала, як сонячне світло розходиться на воді, й рахувала морських птахів.

Врешті-решт до сходні під'їхала сіра «Лада», з якої вийшли чоловік і жінка, несучи дві картонні коробки. Вони піднялися на човен, поставили коробки на стійці в передній частині кабіни й відкрили їх.

– Підходьте, пригощайтесь, – сказала жінка й зайняла сидіння в першому ряду, спиною до пасажирів. Усі повільно підвелися й підійшли. Востанне вони іли вчора, за сніданком. Одна коробка була набита солодкими свіжоспеченими пиріжками з родзинками, інша – пакетами теплого оранжаду. Чоловік спостерігав, як пасажири повертаються на місця, після чого вийшов і поговорив з тим, що стояв на містку. Двигуни судна з гуркотом запустилися, і сидіння почало трусити. Алюмініеві сходні брязнули об пірс, і троси відв'язали.

Судно летіло вперед, тримаючись на крилах, а коли опускалося на воду, все навколо тряслося. Сидіння під нею вібрувало, бриньчали ілюмінатори в салоні, дзеленчали металеві попільнички, вбудовані в підлокітники. Намагаючись подолати нудоту, Домініка зосередилась на тканині брудних підголовників попереду. Коледж куртизанок. Вона летіла Волгою назустріч колосальному приниженню.

Тепер вони були в автобусі, безіменна жінка сиділа на передньому сидінні. Вони пробиралися залитим сонцем сосновим лісом і нарешті зупинились біля бетонної стіни. Сонце світило крізь потріскане скло на даху. Автобус просигналив, протиснувся у ворота й піднявся звивистою доріжкою, зупинившись перед двоповерховим особняком в стилі неокласицизму, з потрісканим шифером на даху мансарди. В лісі було геть тихо, жодного поруху вітру, і біля особняка не було видно нікого.

Глибоко вдихни. Нумо, зберися. Ця гидка школа була черговою перешкодою, ще однією жертвою, перевіркою її вірності. Вона стояла в сосновому лісі, перед особняком гірчичного кольору, і чекала. Вона прибула в школу горобців.

Після розмови з дядьком Домініка не раз обдумувала варіант послати всіх під три чорти. Вона планувала відвезти матір назад до Стрельни, на Невській Губі, біля Петербурга. Вона могла б піти вчителем або тренером в зал. З часом, якщо поталанить, можна було б навіть спробувати повернутися до балету, влаштувавшись до академії імені Ваганової. Але ні, вона вирішила інакше. Вона впореться, чого б це їй не коштувало. Її не пристрелять. Ідеться про фізичну любов, не важливо, що` вони змушуватимуть її робити, її духу вони не зламають.

Навіть попри те, що подумки вона опиралася самій цій думці, таємне «я» Доміники, дзизкуче ество її тіла, все гадало, чи зможуть підлі катехизники з гірчичного будинку перед її очима задовольнити її. Вона ненавиділа саму думку про школу горобців і гнівалась через те, що її сюди відправили, та потайки все ж чекала й пильнувала.

– Лишіть свої речі в коридорі й ідіть за мною, – сказала жінка, яка завела їх парадними сходами крізь високі вхідні двері зі старого дерева. Всі зібрались в аудиторії. Судячи з книжкових полиць, раніше це була бібліотека, яку перетворили на лекційну залу з піднятою дерев'яною платформою, помостом і кількома рядами скрипучих дерев'яних стільців в іншому кінці кімнати. Жінка, убравшись у безформний чорний костюм, пройшлась біля них і видала по конверту в руки.

– Всередині ви знайдете номери своїх кімнат, – сказала вона, – та імена, які ви отримаете на час вашої підготовки. Користуйтесь тільки цими іменами. Забороняється розкривати будь-яку особисту інформацію про себе іншим студентам. За будь-яке порушення цього правила негайно відраховують.

У свої п'ятдесят адміністраторка мала зібране догори сиве волосся, прямокутне обличчя та прямий ніс. Вона нагадувала жінку з поштових марок, Терешкову, першу жінку в космосі. Її слова вилітали краплями жовтого.

– Вас обрали для спеціалізованого навчання, – сказала матрона. – Це велика честь. Декому з вас природа підготовки може здатися дивною і чужою. Зосередьтесь на заняттях та вправах. Решта не має значення.

Її голос луною відбивався під стелею високої зали.

– А тепер ідіть нагору до своїх кімнат. Вечеря о шостій у ідальні, далі коридором. Навчання почнеться тут, о сьомій. А тепер ідіть. Розійдіться.

У горішньому коридорі Домініка нарахувала дванадцять кімнат, по шість з обох боків, цифри в потрісканих емальованих ромбах, пригвинчених до дерева. Між дверима кімнат уздовж коридору були й інші, прості двері, без ручок. Їх можна було відкрити лише за допомогою ключа. Її кімната була пофарбована у світло-зелений колір, скромна, зате зручна, з односпальним ліжком, шафою, столом і стільцем. Від покривала на ліжку, від стінної шафи та від складеної на полиці постільної білизни линув слабкий, але тривкий запах засобу для дезінфекції. Туалет у кімнаті (над яким висів ручний душ) був відгороджений завіскою, поруч стояла вкрита іржею раковина. Над письмовим столом висіло велике дзеркало, надто велике. Воно здавалось недоречним у такій казарменій кімнаті. Домініка притулилася щокою до дзеркала й поглянула на його поверхню у блискучому світлі. Срібна димність двостороннього дзеркала. Ласкаво просимо до школи горобців.

Сутінків і нічного неба не видно крізь верхівки сосен. Світло в будинку тьмяне; годинників немає зоасім. Ні в кого не дзвонить телефон. У коридорах, на сходах та в кімнатах на першому поверсі тихо; на будинок насунувся вечір. Стіни голі, жодних тобі портретів Леніна чи Маркса, хоча лишились вицвілі прямокутники там, де ці портрети колись висіли. Яка знатна татарська сім'я жила тут до революції? Серед цих сосен влаштовували пишні гуляння? Полювали? Чи чули вони свист московського пароплава з річки? Який радянський інстинкт змусив створити школу так далеко від Москви?

Вона оглянула стіл за вечерею, доки одинадцять інших «студентів» тихо черпали ложками токмач, густий вермішелевий суп, який з величезної біло-блакитної порцелянової супниці їм у тарілки насипав мовчазний офіціант. Далі слідувала тарілка вареного м'яса. Усім жінкам та трьом чоловікам було трохи за двадцять. Четвертий чоловік здавався навіть молодшим, ще підлітком, худорлявим та блідим. Когось із них також навчали в СВР? Домініка повернулася до жінки ліворуч від себе і всміхнулася.

– Мене звуть Катя, – сказала вона, використавши свій навчальний псевдонім.

Жінка посміхнулася у відповідь.

– Я Аня.

Це була стрункa білявка з широким ротом та високими вилицями, злегка вкритими веснянками. Вона мала вигляд красуні-доярки з блідо-блакитними очима. Її слова були волошками – блакитними, невинними та щирими. Решта соромливо пробубніли свої псевдоніми. Після вечері всі мовчки перейшли до бібліотеки.

У кімнаті стояла повна тиша, потім світло згасло. Ласкаво просимо до школи горобців. Почався фільм, різкі чорно-білі зображення, жорстокі, дикі, бридкі, вони розкривали на екрані, на стіні кімнати, напружені обличчя, стиснуті тіла, статеві органи без кінця й краю, всюди, і настільки близько зняті, що ставали гінекологічними, невпізнаваними, чужорідними. На повній гучності увімкнули звук, і Домініка побачила, як голови її однокласників похитнулись назад від неочікуваної атаки звуку й картинки. Для неї повітря було сповнене виром кольорів. Вона відчула ознаки перенавантаження, коли почалася кровоточива послідовність червоного-пурпурового-синього-зеленого-жовтого. Вона втратила контроль і заплющила очі, щоб уникнути натиску. Тоді динамік стрельнув, і раптом звук став ледь чутним, настільки, що здавалося, ніби жінка на екрані шепоче, хай навіть її волосся налипло на щоку, а її тіло трусилося під натиском схованого за кадром партнера.

Світло замиготіло на балках під стелею, за двадцять футів над її головою. Чи стане їй сил лишитися тут до кінця? Чого вони від неї очікують? Що зроблять, якщо вона встане й вийде з кімнати? Її звільнять зі служби? Ну й начхати. Їм потрібен був горобець, вони отримають горобця. Ніхто не знав, що вона бачить кольори. Михайло сказав, що вона відчуває людей краще за будь-якого іншого студента в його кар’єрі. Вона лишиться. Вона навчиться.

Вона сказала собі, що це не любов. Ця школа, цей особняк, відокремлений від світу стінами, утиканими зверху битим склом, був двигуном держави, яка інституціоналізувала й дегуманізувала любов. Це не рахувалося, це був фізичний секс, це було тренування, як у балетній школі. У мигтінні променів світла серед затхлої бібліотеки Домініка сказала собі, що все витримає, на зло цим байстрюкам.

Увімкнулось світло, студенти сиділи з розпашілими обличчями, зніяковілі. Аня шмигнула носом і витерла очі тильним боком долоні. Матрона звернулась до студентів сухим, суворим голосом.

– У вас була довга мандрівка. Повертайтесь до своїх кімнат і відпочиньте. Навчання продовжиться завтра вранці, в нуль-сім-нуль-нуль. Розійтись.

Ніщо в її поведінці навіть віддалено не вказувало на те, що вони дивилися фільм, де дев’яносто хвилин люди займалися коітусом. Вони вийшли й піднялися великими сходами с масивними дерев’яними поручнями. Аня кивнула «на добраніч» і зачинила двері. Домініка гадала, чи знає Аня або хтось інший, що невидимі члени персоналу Інституту Кона набились до вуайеристських кабінок між кімнатами і стежитимуть, як вони роздягаються, миються та сплять.

Домініка стала перед дзеркалом, провела по волоссю щіткою з довгою ручкою, єдиним артефактом, який вона прихопила з дому, і глянула на щітку в руці, ніби та здатна її дражнити. Вона стояла і розстібала блузку.

Почепила блузку на дротяну вішалку й безтурботно повісила на рамку дзеркала, прикривши один його бік. Вона поставила свою валізку на стіл і відкрила навпроти дзеркала, закривши ще одну зону огляду, другу з трьох. Вона зняла спідницю й несвідомо зробила пірует, аби поглянути на вигин своеі спини та свій зад в нейлонових трусиках, перш ніж недбало кинути спідницю на раму дзеркала, сховавши останню третину. Зранку дзеркало очистять і, можливо, суворим тоном поговорять з нею про це, та спокійний сон був того вартий. Після цього вона почистила зуби, залізла під ковдру з дезінфікуючим ароматом камфори та трояндовоі олііі й вимкнула світло. Щітку для волосся вона лишила на комоді.

* * *

Чоловіків відділили від жінок, дні зливалися, і вони втрачали відчуття часу. Сонні ранки були присвячені нескінченним лекціям з анатомії, фізіології, психології людськоі сексуальності. З'явилось кілька нових членів персоналу. Лікарка без кінця розповідала про сексуальні практики в різних культурах. Потім почалися заняття з чоловічоі анатомії, іх навчали, як влаштоване чоловіче тіло, як збудити чоловіка. Техніка, позиції, сотні рухів. І все це вивчали, повторювали, запам'ятовували – камасутра Верхньоі Волги. Домініка дивувалась цій страшній енциклопедії, липким епіфаніям, які руйнували нормальність, які назавжди позбавляли Домініку невинності. Чи зможе вона коли-небудь кохатися?

По обіді за графіком на них чекали «практичні заняття», ніби іх готували стати фігуристками. Вони навчалися ходити, навчалися розмовляти, навчалися діставати корок з пляшки шампанського. Були кімнати з використаним одягом, зношеними черевиками, вицвілою від поту білизною. Вони переодягалися і практикувались, розмовляючи між собою, навчаючись слухати, проявляти зацікавленість, робити компліменти, лестити і, що найголовніше, витягувати інформацію під час розмови.

Рідкісний пообідній час на товариські посиденьки: п'ятеро дівчат на підлозі бібліотеки сидять колом, майже торкаючись колінами, сміються, базікають, практикують, як самі вони казали, «сексуальні розмови», які чули у вечірніх фільмах.

– Ось так, – сказала чорноволоса дівчина з помітним чорноморським акцентом, після чого заплющила очі й пробурмотіла дерев'яною англійською: – Так, коханчики, я від вас кінчаю.

Вибух сміху, і Домініка поглянула на почервонілі обличчя, подумавши, як скоро деякі з них лежатимуть в самих лише трусиках в готелі «Інтурист» у Волгограді, спостерігаючи, як кістляві в'етнамські торгові представники скидають взуття.

– Катю, спробуй ти, – сказала дівчина Доміниці.

З першого ж вечора вони всі відчули, що вона якось відрізняється, що вона особлива. Сидячи поруч, Аня поглянула на неі з очікуванням.

Не знаючи чому, може, щоб показати ім, а може, щоб показати собі, Домініка заплющила очі й прошепотіла: «Так, любчику… ось так… О, Боже», а потім із глибин живота видала гучне «ОХХХХХХХХ». Шокована тиша, а потім дівчата в колі схвально загули й заплескали в долоні. Білява Аня мовчки дивилася на неі великими очима серед загальних веселощів.

Аня з німбом кольору блакитноі лугової квітки. Їй було важко, іі засмучували особливо непристойні аспекти навчання, і вона трималася Доміники задля мужності й підтримки.

– Ти маеш звикнути до цього, – сказала ій Домініка, та Аня нітилася під час вечірніх фільмів, тримаючи міцно руку Домініки, доки на екрані, прямо перед іхніми очима, скаженів траходром. Дівчинка з маленькоі ферми не впорається, думала Домініка. Їі колір слабшае, а не яскравішае.

А потім одного вечора, після страшенно розбещеного фільму, через який вона тихенько схлипувала, Аня прийшла до кімнати Домініки з червоними очима і тремтячими губами, іі волошкові слова були майже нечутні. Вона прийшла до подруги по розраду, вона божеволіла. Вона сказала ім, що кидае школу, та ій відповіли щось – одному Богові відомо що, – і вона не змогла піти. Домініка потягнула іі за руку за завісу у ванній.

– Ти мусиш пройти через це, – прошепотіла вона, злегка стискуючи Аню за плечі.

Аня заридала та обвила шию Домініки руками. Вона притиснула губи до рота Домініки. Маленька ідіотка тремтіла, і Домініка іі не відкинула, не відштовхнула. Вони стояли на підлозі маленькоі ванноі кімнати. Домініка також обійняла Аню, відчувши, як та тремтить. Аня підняла голову для ще одного поцілунку, і Домініка майже відмовила ій, але потім змирилася і знову іі поцілувала.

Поцілунок мав неабиякий вплив на Аню, вона взяла руку Домініки, притягнула до себе і просунула під халат, до своіх грудей. «О, заради Бога», – подумала Домініка. Сама вона не відчувала пристрасті, скоріше ій було шкода дівчинку у своіх обіймах. То це й була та бісексуальність, про яку ім розповідали на першому поверсі? За ними могли спостерігати з-за завіси? В кімнаті були мікрофони? Це серйозне порушення правил?

Аня тримала іі руку за зап’ястя й водила навколо свого соска, який набухнув під пальцями Домініки. Халат розкрився, і Аня потягнула схоплену руку нижче, собі між ноги. Збочення? Акт доброі волі? Щось інше? Невідомий розпусний предок Домініки – ким би вона не була – не давав ій зупинитись, незбагненний відсторонений стан, коли зупинитись зараз – це майже так само неможливо, як і продовжувати. Легкі, мов пір’інки, пальці Домініки зарухались ідеальними колами, і Аня розтанула, іі голова притислась до Домініки, лінія іі шиі ніжна та вразлива.

Сидячи на плитці ванноі кімнати, Домініка відчувала дихання Ані між своіх ніг, і причин зупинятися не було. Їі таемне «я» наказувало ій відчути власне тіло, і від подиху Ані в неі вібрував низ живота. Голова Домініки відкинулась назад, на плитку, а рука схопилась за ванну для підтримки. Вона відчула у своій руці прабабусину черепахову щітку і спустила іі донизу. Щітка іі прабабусі, мати розчісувала нею іі волосся, це був іі таемний компаньйон під час мрій у дівоцтві.

Домініка провела ручкою щітки по животу Ані, і м’який бурштиновий вигин став безкінечно легким, безкінечно звабливим. Аня затамувала подих, іі очі тріпотіли за заплющеними повіками. Дивлячись на обличчя Ані, Домініка зупинила ручку в жаданому місці й вигнула зап’ясток. Рот Ані злегка відкрився, очі закотились, як у трупа на каталці в морзі. Аня напружилась і почала тремтіти від того, як щітка повільно занурювалась і виринала. Вона підвела голову, аби поглянути на Домініку, і прошепотіла: «Так, дитинко, саме так, ти мене кінчаеш», і Домініка всміхнулася, спостерігаючи за маленькою хтивою дояркою, ховаючи при цьому свое таемне «я» глибоко в бункер, всередину, закриваючи двері на замок.

За кілька хвилин Аня застогнала й підняла голову, щоб отримати черговий поцілунок. Годі.

– Тобі вже час, швиденько, йди, – сказала Домініка.

Розпашіла, Аня запахнула свій халат, поглянула на Домініку й тихо вийшла. Чи слід чекати завтра вранці звинувачень? Чи був зараз хтось за дзеркалом? Надто втомлена, щоб хвилюватися, Домініка лягла в ліжко в темній кімнаті. Щітка лежала, забута, на підлозі під раковиною.

* * *

Наступного ранку у великій вітальні на першому поверсі, обшитій дерев'яними панелями та вкритій велетенським блакитним килимом з візерунками кольору слонової кістки, жінок посадили на стільці, розставлені колом у центрі кімнати. Першій студентці, молодій худорлявій брюнетці зі жвавим західним новгородським акцентом, наказали встати, роздягнутися та пройтися колом – для оцінки.

Запала тиша. Дівчина завагалась, та потім роздягнулася. Лікарка та її асистентка, обидві в лікарняних халатах, грали роль модераторів, відзначаючи сильні та слабкі сторони. Після закінчення студенці наказали повернутися на стілець, лишаючись голою. Викликали наступну студентку, і процес повторився. Зашарілі обличчя, гусяча шкіра й покусані губи, поволі кімната наповнювалася збентеженими, тремтячими голими тілами. Під кожним стільцем лежали жалюгідні купки одягу та взуття.

Слава Богу, в кімнаті не було чоловіків. Коли невблаганна черга дійшла до Ані, вона почала нервово потирати руки й нажахано поглянула на Домініку. Домініка відвела очі. Лікарка гаркнула на Аню, коли та на мить зупинилася, вагаючись знімати трусики. Тепер настала її черга. Почувши своє ім'я, Домініка, попри нервування, підвелася. Це було жахливо – роздягатися у присутності півдюжини незнайомих людей, та вона себе змусила. Аня пильно за нею стежила. Домініку однаково турбували як власна оголеність, так і мовчання, що тривало, доки вона обходила коло стільців.

– Найкраща в групі, – прошепотіла асистентка.

– Це поки що тільки зовні, – виправила її лікарка.

Наступного дня посеред кола стільців став чоловік, знявши короткий халат. Під халатом він був голий, і йому б не завадило прийняти ванну та почистити нігті на ногах. Лікарка наочно розповідала про його біле тіло студенткам, після чого перейшла до детальнішого огляду. Наступного дня чоловік у халаті повернувся, цього разу з невисокою, присадкуватою шатенкою з міцними щоками та ліктями. Вони роздягнулися і невимушено зайнялись коханням на матраці посеред кола стільців. Лікарка виділяла різні позиції й могла, наприклад, наказати парі зупинитися посеред процесу, щоб проілюструвати певну точку або ж продемонструвати можливість фізично вдосконалити позицію. Моделі не показували емоцій і не виявляли жодних почуттів одне до одного, їхні кольори були дуже розмиті, ледь помітні. Вони були бездушні.

– Я не можу на них дивитися, – зізналася Аня Домініці.

У них з'явилася звичка прогулюватися удвох ріденьким садом біля особняка, усього кілька вільних хвилин після сніданку.

– Я не можу, я просто не можу.

– Слухай, звикнути можна до всього, – сказала Домініка.

Як цю дівчину взагалі обрали? З якої провінційної столиці її привезли? А потім вона подумала про себе. А як же ти? Чи зможеш ти, з часом, звикнути до всього?

Наступного тижня приниження лише примножувались, як Домініка й очікувала. Та сама вітальня, те саме коло стільців, та цього разу на стільцях сиділи чоловіки, грубі чоловіки в тісних костюмах та з нікудишніми зачісками. Студенткам наказали роздягнутися перед цими чоловіками, які відтак почали критикувати кожну з них, вказуючи на недоліки фігури, шкіри чи обличчя. Їх не вдавалось ідентифікувати; іхні пінисті жовті бульбашки змішувались, поглинаючи атмосферу всієї кімнати.

Аня прикривала своє залите сльозами обличчя руками, доки лікарка не наказала їй перестати бути тупою коровою і негайно прибрати руки. Почуваючись немов уві сні, Домініка відсторонилася від свого тіла, замкнула розум, щоб витримати погляд чоловіка з незворушним обличчям. Від кольору, що линув зсередини, його очі також здавались жовтими, немов у куниці. І доки його очі по ній блукали, вона дивилась на нього у відповідь, не блимаючи.

– На ній малувато м’ясця, – промовив він, ні до кого конкретно не звертаючись. – А соски надто маленькі.

Двоє інших чоловіків ствердно закивали головами. Домініка пильно дивилася на них, аж доки вони не відвели поглядів і не почали діловито підкурювати свої сигарети.

Домініка здивувалась, зауваживши, що перестає зважати. Зважати на свою оголеність, на непристойні коментарі, на погляди незнайомців, спрямовані на її груди, вагіну чи сідниці. «Хай роблять, що хочуть, – подумала вона, – та я не дозволю дивитися собі у вічі». Кожна студентка реагувала по-своєму. Одна маленька дурнувата ідіотка зі Смоленська, з південним акцентом, відверто фліртувала та виляла стегнами під час таких занять. Ані ж ніяк не вдавалося побороти сором. Виразний запах дезінфекції в особняку тепер перебивав ідкий аромат іхніх тіл, мускусу, поту, трояндової води та мила. А коли вимикалося світло, спітнілий персонал ховався по кабінках та робив записи, впевнюючись, що камери нічим не перекрито.

Одного вечора, коли Аня нишком постукала у двері, Домініка наказала їй забиратися геть.

– Я більше не можу тобі допомагати, – сказала вона, і Аня миттю зникла в темному коридорі.

«Це не моя проблема, – подумала Домініка. – Досить того, що я сама намагаюся не втратити розуму».

А потім приїхав автобус із військовими кадетами, які отримали найвищі оцінки в класі. Дівчата чекали на них у своїх кімнатах, сиділи на ліжках, спостерігали за худорлявими, вкритими синцями тілами, доки хлопці знімали з себе сорочки, черевики й штани, а тоді міцно трималися, коли ті крутилися й вертілися на них, немов горностаї, доки не вийшов час. Кадети пішли, не озираючись на жінок, і автобус, хитаючись, виїхав крізь ворота в сосновий ліс.

Наступного ранку в заштореній темній бібліотеці увімкнули проектор, але замість звичного фільму вони побачили свою однокласницю з п’ятої кімнати на одномісному ліжку з учорашнім кістлявим бритоголовим кадетом. Дівчатам не ставало сил дивитися на екран. Це був сором, це була зневага, нестерпно було бачити свої ноги, закинуті за прищуватий зад, руки,

зчеплені на худорлявих плечах. Лікарка зупиняла фільм на певних моментах, щоб прокоментувати та дати поради. Більш того, тепер усі зрозуміли, що фільми показуватимуть по черзі – кімнати п’ять, шість, сім… Аня похилила голову, тримаючи обличчя в долонях. Вона жила в одинадцятій кімнаті й мусила витримувати не тільки фільми, а ще й муку очікування. Коли її фрагмент закінчився, вона в сльозах вибігла з кімнати. Лікарка не зупиняла. Вона все тріщала про її помилки і про те, як їх можна виправити.

Домініка жила в кімнаті номер дванадцять, в кінці коридору. Таким чином, фрагмент її інтерлюдії з кадетом мав бути останнім. Відсторонившись від тіла, вона дивилась на себе, дивуючись своєму холодному обличчю, тому, як механічно вона хапала юнака, направляла його, як потягнула за вухо, щоб зняти його з себе, коли він закінчив свою справу. В її голові паморочилося, та вона не відчувала сорому чи бентеги. Вона дивилась на екран, нічого не відчуваючи й постійно повторюючи собі, що вона член Sluzhba Vneshney Razvedki, Служби Зовнішньої Розвідки Російської Федерації.

Наступного ранку Аня не прийшла на сніданок, і двоє дівчат знайшли її в кімнаті. Вони ледве змогли відчинити двері, штовхнувши плечем. Аня затягнула колготи навколо шиї, прив’язала кінець до гачка для одягу з внутрішнього боку дверей і просто, підібгавши ноги, задушила себе. Їй вистачило сил тримати ноги над підлогою, доки вона не відключилася. Вага її звислого тіла добре затягнула петлю. Гуляючи в саду, Домініка почула крики. Вона кинулася нагору, розштовхала інших, зняла Аню з гачка й поклала на підлогу. Вона відчувала провину та гнів. Чого ця маленька дурепа від неї чекала? Чому задушити себе до смерті їй вистачило мужності, а лягти з чоловіком у ліжко на тридцять хвилин – ні?

Реакції майже ніякої не було. Всі мовчки стояли навколо. Аню винесли з особняка на підрамнику, накривши ковдрою, з-під якої виднілося її біляве волосся. Ніхто не згадував про інцидент. День продовжився, як завжди.

Наближалося закінчення курсу. Шестеро горобців спостерігали, як четверо хлопців зайшли до ідальні. Тепер вони були молодими круками, підготовленими в меншому маетку, далі дорогою. Трое з них стали експертами з мистецтва зваблювання вразливих самотніх жіночок, мішеней СВР – старої незаміжньої секретарки міністра, розчарованої дружини посла, недооціненої помічниці генерала. Четвертого хлопця навчали іншій спеціальності: заводити дружбу з чутливими боязкими чоловіками – шифрувальниками, військовими аташе, подеколи старшими дипломатами, – які потайки жадали чоловічої дружби, товариства, любові, але були зворушливо вразливі перед загрозою викриття. Круки зарозуміло розповідали, що витерпіли справжні страждання під час підготовки. Партнерів для тренувань майже не було, прошепотів Дмитрій; вони практикувались на немитих дівчатах із найближчих сіл, займалися сексом із хворобливого вигляду шльондрами, яких звозили із заводів у Казані. Домініка не питала про четвертого хлопця, як і з ким практикувався він.

– Зате нас навчили бути найкращими, – сказав Дмитрій. – Ми експерти з сексу.

Він поставив руки в боки й поглянув на них крізь свої вії.

Дівчата слухали, не промовивши й слова. Домініка бачила на іхніх обличчях скептицизм, фаталізм і недовіру. Вони нагадували повій із Тверської вулиці в Москві. «Цвіт школи горобців, – подумала Домініка. – Порожне місце Ані за столом було не єдиною втратою».

Вони вирушили в аеропорт опівночі, везучи з собою дешеві валізи й не озираючись на темний особняк. Школу повій зачинили до прибуття наступної групи. Соснові ліси стояли чорні й мовчазні. Літак зробив коло над димарями Казані й рушив на захід, над невидимим краевидом. За якусь годину вони вже летіли над вогнями Нижнього Новгорода, розділеного надвое чорною стрічкою Волги. Потім почалося поступове зниження до сяючої безсонної Москви. Вона більше ніколи не побачить цих людей.

Наступного ранку Домініка мала з'явитися в Центр, у п'ятий відділ, щоб розпочати кар'еру молодшого офіцера розвідки. Вона розмірковувала про Симьонова, керівника п'ятого відділу, і про інших офіцерів, яких зустріне, як вони дивитимуться на неї і що казатимуть. «Що ж, – подумала вона, – тренована куртизанка повернулася зі степу і збирається поселитися в іхньому світі».

У вітальні було ще темно, коли вона зайшла навшпиньки у квартиру перед світанком, та в коридорі одразу ж з'явилася мати, вбрана в халат.

– Я почула твої кроки, – сказала вона, і Домініка знала, що це про її нерівні кроки на сходах.

Домініка обійняла матір, потім поглянула на її руку й поцілувала – устами, натренованими знищувати чоловіків.

Токмач зі школи горобців

Зварити нарізану великими шматками картоплю, тонко нашинковану цибулю та моркву в яловичому бульйоні до м'якості. Додати тонку вермішель та варити до готовності. Покласти відварену яловичину на дно тарілки й залити бульйоном з овочами.

9

Наступного ранку Домініка вирушила в «п'ятий», все ще змучена після перельоту з Казані. Минувши довгий коридор штаб-квартири зі світло-зеленими стінами, вона зайшла до кабінету Симьонова, щоб доповісти про себе, та їй повідомили, що полковника немає на місці, і порадили прийти пізніше. Натомість її відіслали до відділу кадрів, потім до реєстру, потім до архіву.

Домініка вийшла з-за рогу в коридорі й наткнулася на самого Симьонова, який розмовляв із сивочолим чоловіком у темно-сірому костюмі. Вона зауважила густі білі брови та зичливу усмішку. Його карі очі звузились, коли Симьонов коротко їх представив: генерал Корчной, голова Американського відділу, молодший лейтенант Єгорова. Вона туманно пригадала ім'я, знаючи про його авторитет. Порівняно з блідою аурою навколо голови Симьонова, Корчной купався в гарячій мантії, яскравішої за яку Домініка ще ні в кого не бачила. Фіолетовий оксамит, насичений і багатий.

– Молодший лейтенант саме повернулася з навчання в Казані, – сказав Симьонов, усміхнувшись. Кожен у Службі розумів, що це означало. Домініка відчула, як кров приливає до обличчя.

– Вона допомагае у вербуванні дипломата, про справу якого я вам розповідав, генерале.

– Не просто допомагаю, – сказала Домініка, глянувши на Симьонова, а потім на Корчного. – Я нещодавно успішно закінчила навчання в «лісі».

Вона не хотіла називати школу горобців, подумки проклинаючи Симьонова. Домініка розуміла, що саме робив Симьонов, та нічого не бачила навколо стариганя. Його важко було читати.

– Я чув про ваші успіхи в академіі, молодший лейтенанте, – сказав генерал загадково. – Радий познайомитись.

Корчной сухо та міцно потиснув ій руку. Симьонов подумав, що цей буде першим серед багатьох старших офіцерів, хто спробуе залізти ій під блузку. Адже вона працюватиме в канцелярії якогось генерала (та на його шкіряному дивані) вже за якихось шість місяців.

Здивована й приемно вражена словами Корчного, Домініка потиснула генералові руку, подякувала й пішла далі коридором. Очі чоловіків дивилися ій услід.

– Гаряча, мов banya в Якутську, – прошепотів Симьонов, коли Домініка зникла за рогом. – Ви знали, що вона небога заступника директора?

Корчной кивнув.

– Небога чи ні, а намучимось ми з нею, – пробурмотів Симьонов. Корчной промовчав. – Вона хоче бути оперативницею. Але гляньте на неі, вона ж створена, щоб бути горобцем. Тому Єгоров і відіслав іі в Казань.

– А француз? – спитав Корчной.

Пирхання.

– Polovaya zapadnya. Звичайна медова пастка. Це справа кількох тижнів. Він бізнесмен, ми вичавимо його досуха, і справу зроблено.

Симьонов кивнув головою в бік коридору.

– Вона хоче прочитати файл, увійти в курс справи. Єдине, куди вона увійде, то це в труси до француза.

Корчной усміхнувся.

– Щасти вам, полковнику, – сказав він, потиснувши руки.

– Дякую, генерале, – відповів Симьонов.

* * *

Домініку направили до французькоі секціі п’ятого відділу. Вона дивилась на кут, у якому сходились стіни кімнати без вікон і де стояв старий стіл, на якому – тільки тріснутий дерев’яний ящик для документів. Дві товсті папки грубо кинули ій на стіл. Симьонов нарешті дав дозвіл, щоб скоріше вже спекатись іі. Темно-сині папки з чорними діагональними стрічками були геть зношені, кути загнуті, корінці потріпані від сотень спітнілих рук. Osobaya papka. Їі перший оперативний файл. Вона відкрила іі й почала вбирати слова, кольори.

Об’єктом був Симон Делон, сорок вісім років, перший секретар торгового відділу Посольства Франції в Москві. Делон був одружений, та його жінка лишилася в Парижі. Він зрідка відвідував її у Франції для виконання подружнього обов’язку. Будучи географічним холостяком, Делон одразу впав в око ФСБ. Спочатку до нього приставили одного наглядача, та час минав й інтерес до нього зростав, тож його обвішали жучками. Вони багато часу проводили зі своїм krolik, своїм зайченям. Команда з дванадцяти осіб супроводжувала його на роботу й укладала спати.

З конверта, що лежав між сторінок файлу, випали світлини. Делон прогулюється наодинці біля річки, наодинці спостерігае за фігуристами на катку «Динамо», їсть сам за столом ресторану.

Домініка розгладила зім’яті розвідувальні документи, тонкі листки паперу синього кольору. Завдяки дзеркалу вдалося помітити, як довгонога повія провела рукою по нозі Делона в маленькому ескорт-барі на Кримському Валу. Суб’єкту було некомфортно, він нервував, відмовився (нездатний?) зняти повію, – значилось у записі.

«Бідолашний, воно йому було не треба», – подумала Домініка.

Технічний додаток: аудіоімплантат в електричній розетці у вітальні записав кілька годин звуку: 20:36:29, брязкіт посуду в раковині. 22:12:34, негучно лунае музика. 23:01:47, сон.

Його телефон прослуховували з центральноі телефонноі станціі, позаяк необхідно було записувати щотижневі дзвінки до дружини в Париж. Домініка прочитала стенограму французькою. На одному кінці була роздратована та непривітна мадам Делон, на іншому – маленький і мовчазний Делон.

«Шлюб без сексу, нещасливий, з дратівливою жінкою», – написав на полях невідомий стенограф.

Під час процесу оцінювання справи СВР ліктями пробила собі шлях і оголосила верховенство над ФСБ – це була іноземна справа, не місцева. Наступний том файлу починався з оперативного оцінювання, написаного абревіатурним стилем напівграмотного совета, типом письма, з якого постійно насміхалися в академіі. Потенціал об’єкта з погляду оперативноі експлуатаціі величезний. Не мае значних недоліків. Сексуально незадоволений. Доступ до забороненоі інформаціі задовільний. Очікуе на скорий вихід на пенсію, неагресивний. Вразливий до шантажу, враховуючи шлюб за вигодою. І таке інше.

Домініка сиділа на стільці, роздивлялася папери й думала про свое навчання в академіі. Було зрозуміло, що це невелика справа, невелика ціль, і в підсумку – маленька віддача. Делон міг бути самотнім чоловічком і, можливо, вразливим, та його доступ до посольства – мінімальний. У «п’ятому» не знайшли нічого кращого за цей navoz, цю купу лайна? Це все підлаштував Симьонов, він роздмухав цю справу, це було очевидно. Вона пройшла академію, закінчила школу повій лиш для того, щоб опинитися серед особливого типу проституток? Уся служба буде такою?

Вона спустилася ліфтом до кафетерію, взяла яблуко й вийшла на терасу, на сонячне світло. Сіла подалі від лавок, на низеньку стіну, що тягнулась уздовж паркану, зняла туфлі, заплющила очі й відчула ногами тепло цеглинок.

– Дозволите приеднатися? – промовив голос, трохи налякавши іі.

Вона розплющила очі й побачила постать генерала Корчного з американського відділу, що схилилась над нею. Його пальто було застебнуте, і він стояв, поставивши ноги, немов ma?tre d’h?tel.[9 - Метрдотель.] Від сонячного світла колір його фіолетового німба здавався ще насиченішим, з майже помітною текстурою. Домініка одразу ж скочила, схопивши свої балетки, і почала їх взувати.

– Облиште, молодший лейтенанте, – сказав Корчной, засміявшись. – Хотів би я свої зняти і втопити в найближчому ставку.

Домініка розсміялася.

– То в чому проблема?

Корчной дивився на блакитні очі, каштанове волосся і простодушне обличчя. Який стажер насмілиться висловити настільки обурливу пропозицію генералові? Якому випускникові вистачить снаги? А тоді голова управління СВР, відповідального за всі наступальні розвідувальні операції в північній півкулі, нахилився і зняв свої черевики та шкарпетки. Вони сиділи на сонці разом.

* * *

– Як просувається ваша робота, молодший лейтенанте? – запитав Корчной, дивлячись на дерева обіч тераси.

– Це мій перший тиждень. У мене е стіл, ящик для документів, я сиджу й читаю файл.

– Твій перший файл. І як тобі, подобається?

– Цікаво, – сказала Домініка, міркуючи про загальну затертість файлу, сумнівні висновки, хибні рекомендації.

– У твоєму голосі якось замало ентузіазму, – сказав Корчной.

– О, ні, навпаки, – запевнила Домініка.

– Але?… – запитав Корчной, злегка повернувшись у її бік. Сонячне світло кидало тонку тінь на його густі брови.

– Гадаю, мені потрібен час, щоб добре ознайомитись з оперативними файлами, – сказала Домініка.

– Тобто? – спитав Корчной. Він поводився м’яко, заспокійливо. Розмовляючи з ним, Домініка почувалася комфортно.

– Прочитавши файл, я не погоджуюся з висновком. Не розумію, як до цього дійшли.

– І з якою частиною ти не згодна?

– Йдеться про мішень низького рівня, – сказала вона, навмисне не розкриваючи надто багато деталей, пам’ятаючи про безпеку. – Він самотній, вразливий, але я не впевнена, що він вартий наших зусиль. У «лісі» часто говорили про марнування оперативних ресурсів, про те, що не слід гаяти час на збиткові завдання.

– Колись були часи, – сказав Корчной, перевіряючи її, – коли жінок не допускали до Академії. Були часи, коли важко було навіть уявити, щоб

молодший офіцер читав матеріали незавершеної справи і, тим більше, коментував її.

Він поглянув на полуденне сонце і примружився. Королівський пурпур.

– Вибачте, генерале, – м'яко мовила Домініка. Вона знала, що він не гнівається. – Я не збиралася критикувати чи висловлюватись невідповідним чином.

Вона поглянула на нього – примружений, спокійний, чекає. Інстинктивно вона вирішила розповісти цьому чоловікові про свої переживання.

– Пробачте, генерале, я лише хотіла сказати, що, як на мене, ця справа заслабка. Не розумію, як було зроблено оперативні висновки. Знаю, в мене майже немає досвіду, але це ж очевидно.

Корчной повернувся й поглянув на Домініку – вона була спокійна й упевнена. Він гмикнув.

– Ти й повинна читати, критично оцінюючи справу. А ті ідіоти в академії мають рацію. Нам слід бути ефективнішими. Старі деньки закінчилися. Та нам важко їх забути.

– Не хотіла здатись неввічливою, – сказала Домініка. – Я тільки намагаюся добре виконувати свою роботу.

– І ти маєш рацію, – усміхнувся Корчной. – Приведи до ладу свої думки, обміркуй аргументи й вислови їх. Будуть не схвалювати, та ти продовжуй. Щасти тобі.

Він встав, тримаючи свої черевики та шкарпетки.

– До речі, молодший лейтенанте, як звуть вашу мішень?

Він помітив, що вона вагається.

– Просто цікавлюся.

Домініка одразу ж зрозуміла, що часу грати в новеньку немає. Якщо він ще не знав імені, то міг би з'ясувати за десять секунд.

– Делон, – сказала вона. – Французьке посольство.

– Дякую.

Він розвернувся, тримаючи в руках свої черевики й шкарпетки, і пішов доріжкою далі.

* * *

Іншого вона й не очікувала, але труднощі почалися вже під час щоденного ранкового планування. Тримаючи два томи файлу в руках, Домініка увійшла до конференц-зали й сіла в кінці вицвілого столу поряд із трьома офіцерами, вбраними в сірі та коричневі костюми, з п'ятого відділу (відповідальними за Францію, Бенілюкс, Південну Європу та Румунію). Вона відчувала нестачу енергії в кімнаті. У цих чоловіків не було ані емоцій, ані уяви, ані пристрасті.

Усю стіну прикрашала величезна мапа Євразії, а на запиленому столику в кінці кімнати стояло кілька телефонів. Про вродливу випускницю школи

горобців уже ходили чутки. Домініка відповіла на іхні погляди, заледве запримітивши кам'яні обличчя, запитливі усмішки. Коричневі, сірі, брудні кольори брудних думок. Посередині столу – дешеві алюмініеві попільниці, по вінця заповнені сигаретними недопалками.

– Будуть якісь попередні коментарі? – спитав Симьонов з іншого краю столу.

Він сидів, не виявляючи ні емоцій, ні будь-якого інтересу, як і тоді, коли Домініка його зустріла вперше. Він поглянув на три обличчя за столом. Усі мовчали. Він повернувся до Домініки, чекаючи на іі коментарі. Вона глибоко вдихнула.

– З дозволу полковника, я хотіла б обговорити мішень, – сказала Домініка. Вона чула, як б'еться іі серце.

– Ми іі оцінили, – сказав Симьонов. Його тон натякав на те, що тонкощі операціі Домініки не стосуються.

– Мішень вартісна. Лишилося тільки визначити підхід, – сказав він, дивлячись на офіцера, який сидів поруч.

– Боюся, це не зовсім так, – сказала Домініка.

Голови повернулись в іі бік. Це що таке? Позиція? У випускниці Академіі? Від горобця? Очі повернулися до Симьонова, очікуючи на реакцію. Буде весело.

Симьонов згорбився над столом, поклавши руки поперед себе. Сьогодні він випромінював слабке жовте сяйво. Цей чоловік не терпів, щоб йому перечили. Його очі були червоні й водяві, сиве волосся лежало копицею на голові.

– Ви тут, товаришу Єгорова, – сказав він, – щоб допомогти визначитись із підходом до француза. Питаннями доступу, обробки та продуктивності будуть займатися офіцери цього відділу.

Він дещо нахилився вперед і поглянув на Домініку. Голови знову повернулись у іі напрямку. Звісно, це мав бути кінець дискусіі.

Домініка стиснула руки, тримаючи іх на папках файлу, перед собою, щоб ніхто не помітив тремтіння.

– Вибачте, що заперечую, товаришу, – сказала Домініка, повторивши його слово, анахронізм, – але мене призначили для повноцінної участі в цій операції, я оперативний працівник і сподіваюся взяти участь у всіх фазах даної справи.

– Оперативний працівник, кажете? – мовив Симьонов. – Ви випускниця «лісу»?

– Так, – сказала Домініка.

– Коли ви закінчили навчання? – спитав він.

– Разом з останнім випуском, – сказала Домініка.

– А потім?

Симьонов вичікувально оглянув стіл.

– Спеціалізована підготовка.

– Яка саме спеціалізована підготовка? – запитав спокійно Симьонов.

Вона до цього підготувалась заздалегідь. Симьонов чудово знав, де вона була. Він намагався принизити її.

– Я відвідувала базовий курс Інституту Кона, – сказала Домініка, міцно притиснувши губи до зубів. Вона не збиралась плазувати перед цими lichinki, цими опаришами. Подумки вона проклинала дядька Ваню.

– А, так, школа горобців, – сказав Симьонов. – І саме тому ви тут. Щоб взяти участь у вербуванні мішені, Делона.

Один з чоловіків за столом придушив раптову посмішку, хоч і не одразу.

– Перепрошую, полковнику, – сказала Домініка, – та мене призначили до цього відділу повноцінним членом команди.

– Я розумію, – сказав він. – Ви читали papka Делона? Його справу?

– Обидва томи, – сказала Домініка.

– Це схвально, – сказав він. – Які попередні коментарі ви хотіли б додати з приводу його справи чи, можливо, певних її вад?

Дим тягнувся під стелю, в кімнаті настала тиша. Домініка поглянула на обличчя, які її оцінювали.

Вона проковтнула слину.

– Проблема його доступу критична. Мішень, Делон, торговий директор середнього рівня, не має до секретних матеріалів достатнього доступу, щоб виправдати політично делікатну chernota – чорнуху.

– А що вам відомо про шантаж? – запитав Симьонов спокійним голосом, дещо вдоволено. – Тільки те, що вам розповідали в Академії? І все?

– Сам Делон не вартий зусиль, – повторила Домініка.

– Є ряд аналітиків Лінії P, які з вами не погодяться, – сказав Симьонов, підвищивши тон. – Делон має доступ до комерційних даних Франції та ЄС. Бюджетні показники. Програми. Інвестиційні стратегії, енергетична політика. Ви б знехтували такою інформацією?

Домініка похитала головою.

– Делон не знає нічого такого, чого нам не можуть надати безпосередньо наші низькосортні агенти з торговельних або комерційних установ у Парижі. Такий спосіб буде набагато зручнішим, з погляду загальних вимог, ви не згодні?

Симьонов, спохмурнівши, відкинувся у своєму кріслі.

– Бачу, ви багато чого навчилися в Академії. Отже, ви пропонуете, щоб відділ не підтверджував дану операцію? Щоб ми відпустили Делона й не вживали ніяких заходів?

– Я лише кажу, що потенційний ризик скомпрометувати західного дипломата в Москві невиправданий його низьким потенціалом як джерела.

– Перечитайте файл ще раз, молодший лейтенанте, – сказав Симьонов. – І повертайтесь, коли зможете додати щось конструктивне.

Усі дивилися на Домініку. Дівчина встала з-за столу, забрала файл і пройшла до дверей. Вона тримала спину рівно й зосередилась на дверній ручці. Зачинивши двері, одразу зачула приглушений гомін і здавлені смішки.

Наступного ранку Домініка підійшла до свого порожнього столу і знайшла в пошарпаному ящику для документів звичайний білий конверт. Вона обережно розкрила його нігтем великого пальця й дістала лист паперу. Красивим почерком, фіолетовим чорнилом було виведено усього кілька слів:

У Делона е донька. Слухайся своіх інстинктів.

К.

* * *

Наступного дня вони знову зібрались за столом, заваленим горою фотографій та звітами агентів спостереження. Попільниці були переповнені. Домініка підійшла до свого місця в кінці столу. Чоловіки іі проігнорували. Вони розглядали профіль Делона, без особливого інтересу, час від часу поглядаючи на стінний годинник.

Ні над ким з них не було основних кольорів. Вони проходились його звичками й обговорювали місця, де можна було б встановити контакт. Знуджений, як завжди, Симьонов поглянув на Домініку.

– Отже, молодший лейтенанте, е якісь ідеі стосовно точок контакту? Звісно, якщо ви переглянули своі попередні заперечення з приводу операціі.

Домініка заговорила рівним, спокійним голосом.

– Я перечитала файл, полковнику, – сказала вона, – і все ще вважаю, що цей чоловік не найкраща мішень.

Цього разу голови за столом не зреагували. Чоловіки не відводили поглядів від паперів перед собою. «Довго в "п'ятому" вона не протримається, – подумали вони. – А може, і взагалі в Службі».

– Досі лишаетесь при своему? Як цікаво, – сказав Симьонов. – Нам слід закинути його справу, це ви нам радите?

– Я цього не казала, – мовила Домініка. – Я вважаю, що навпаки, нам слід зосередитись на ньому як на мішені, експлуатуючи його самотність.

Вона відкрила перед собою папку.

– Та головним об'єктом, кінцевою метою операціі, мае бути не сам Делон.

– Що за нісенітниця? – сказав Симьонов.

– Це вже е у файлі. Я провела невелике додаткове дослідження, – сказала Домініка.

Симьонов оглянув стіл, потім перевів погляд на неі.

– Справу вже й так ретельно дослідили…

– І виявилось, що у мсье Делона е донька, – втрутилась Домініка.

– А також дружина, які живуть у Парижі, це нам добре відомо.

– І донька його працює в Міністерстві оборони Франції.

– Сумніваюся, – вимовив Симьонов. – За всією сім'єю слідкували. Паризька резидентура перевірила всі місцеві записи.

– Значить, дещо вони таки прогавили. Їй двадцять п'ять років, незаміжня, живе з матір'ю. Її звуть Сесіль, – сказала Домініка.

– Це безглуздо, – відповів Симьонов.

– У стенограмі ii згадують лише раз. Я перевірила іноземні каталоги в Лінії Р, – сказала Домініка, гортаючи сторінки файлу. – Сесіль Деніз Делон значиться в реестрі вулиці Сен-Домінік. А це центральний реестр Міністерства оборони.

Домініка подивилась навколо, на обличчя, які втупились у неі.

– А значить, наскільки я зрозуміла, вона мае доступ до секретних оборонних бюлетенів, які щодня публікуе уряд. Вона одна з тих, хто безпосередньо обробляе французькі військові документи. Ймовірно, вона займаеться розповсюдженням та зберіганням різноманітних звітів про французький військовий бюджет.

– На даний момент це лише припущення, – сказав Симьонов.

– Ми не знаемо, де французи зберігають свої ядерні секрети, але я не здивуюсь, якщо…

– Немае потреби в безглуздих спекуляціях, – сказав Симьонов. Жовтий туман навколо його голови розростався й темнів. Домініка розуміла, що він роздратований, злий, обачний, як знала й те, що ii впертості й непокори вже достатньо для того, щоб вилетіти зі Служби.

У кімнаті запала мертва тиша. Допотопні совецькі інстинкти Симьонова запрацювали; бюрократ у ньому розраховував комбінації. Його думки вмить набули традиційноі природи чиновника КГБ. Ця маленька tsarevna з великим прізвищем робить з мене посміховисько. Що я отримаю в результаті ii роботи? Якщо інформація ціеі maneken – маріонетки – правдива, винагорода буде неймовірною, але й ризик теж. Операція, націлена на французьке міністерство оборони, мае бути затверджена аж згори.

– Якщо це правда, – сказав він різко, – ми можемо отримати додаткову перевагу.

Він говорив так, ніби все знав заздалегідь. Він збив попіл у попільничку.

Вона могла читати його замаслені, вологі думки.

– Я погоджуюся з вами, полковнику. Ось де справжній потенціал Делона, і саме це робить його цінним об'ектом, і через це варто ризикувати, вербуючи його.

Симьонов захитав головою.

– Донька в Парижі, за двадцять п’ять сотень кілометрів.

– Мені здається, це не так уже й далеко, – сказала Домініка, усміхнувшись. – Побачимо.

Симьонову стало не по собі від цієї посмішки.

– Звісно, доведеться розвинути детальніший профіль про стосунки батька й доньки.

– Звісно, дякую, молодший лейтенанте, – сказав Симьонов.

Ще кілька хвилин, і вона захопить весь п’ятий відділ. «Гаразд, – подумав він, – нехай займається підготовчою роботою, скільки влізе». Під час операції він доб’ється, щоб вона опинилась на спині з задертими догори ногами, під об’єктивом камер, і цього буде досить.

– Дуже добре, молодший лейтенанте, оскільки ви розкрили таку цікаву деталь, я б хотів, щоб ви виклали свої думки з приводу контакту з мішенню, з Делоном, – сказав він Домініці.

– З вашого дозволу, полковнику, я вже склала план першого контакту, – сказала Домініка.

– Що ж…

Офіцери п’ятого відділу відкинулися в кріслах і загасили свої недокурені сигарети в попільниці. Господи, чутки про цього горобчика обмежувались блакитними очима, тим, що вона ховала під своєю строгою спідницею, та розміром її грудей. Ніхто нічого не розповідав про її сталеві yaitsa. Вони вийшли з кімнати, залишивши Домініку збирати папери, розкидані на столі, як новеньку, що мала прибрати кімнату. Вона була не проти. Зібрала папери, поклала на пошарпані папки файлу Делона і вийшла з конференц-зали, зачинивши за собою двері.

* * *

На Арбаті, за адресою Нікітський бульвар, 12, є маленький ресторан під назвою «Жан-Жак». Щось у стилі французької винарні, шумної, задимленої, наповненої ароматом рагу й тушкованого м’яса. Столики, вкриті білими скатертинами, стоять на чорно-білій кахлевій підлозі майже впритул, а навколо них натикані віденські стільці. Стіни аж до самої стелі вкриті винними пляшками на полицях, а біля вигнутої барної стійки рядком стоять табурети. «Жан-Жак» майже завжди був переповнений москвичами. В обідній час, якщо хтось сидів сам, то дозволяв сісти й незнайомцеві.

Ополудні дощового четверга у «Жан-Жаку» було більше народу, ніж зазвичай. Кліенти стояли на порозі або ж на вулиці, під накриттям, чекаючи, доки звільняться столики. Гамір був неймовірний, сигаретний дим висів у повітрі. Офіціанти снували між столами, відкриваючи пляшки й подаючи страви. Після п’ятнадцятихвилинного очікування Симона Делона з французького посольства в Москві провели до столика на двох у кутку кімнати. За цим столиком сидів молодик, доїдаючи тарілку діжонського рагу з овочами та шматками м’яса. Він вмочав чорний хліб у підливку. Коли Делон сів за стіл, молодик ледве підвів голову, вітаючись.

Попри натовп та шум, Делону подобався цей ресторанчик, він нагадував йому про Париж. Ба більше, російська обідня практика саджати незнайомців разом надавала шанси опинитись поруч з милою студенткою чи привабливою

продавчинею. Іноді вони йому навіть усміхалися, ніби знайомі. Принаймні так могло б здатися, якби хтось дивився з іншого кінця кімнати.

Делон замовив келих вина, розглядаючи меню. Молодик по той бік столу оплатив рахунок, витер рота й потягнувся по піджак, що висів на спинці стільця. Делон підвів погляд і побачив, як неймовірна чорнява жінка з крижаними блакитними очима прямує до його столика. Він затамував подих. Жінка сіла на місце, яке щойно звільнив молодик. Її волосся було підібране вгору, а під комірцем красувалось перлове намисто. Під легким плащем на ній була бежева атласна сорочка й темно-шоколадна спідниця з коричневим ремінцем зі шкіри алігатора. Делон ледь не розлив свое вино, коли помітив, як сорочка облягає тіло жінки.

Вона дістала маленькі квадратні окуляри для читання з сумки зі шкіри алігатора; вони трималися на кінчику ii носа, доки вона роздивлялась меню. Жінка відчула його погляд і підвела очі. У паніці він заховався за своїм меню. Ще один косий погляд, цього разу на витончені пальці, які тримали меню, на вигин ii шиі, ii віі за тими рентгенівськими очима. Вона знову на нього поглянула.

– Izvinite, я перепрошую, щось не так? – спитала Домініка російською. Делон захитав головою і соромливо ковтнув слину. На вигляд йому було трохи за п’ятдесят, він мав схоже на солому русяве волосся, велику голову й тонку шию, яка переходила у вузькі округлі плечі. Маленькі чорні оченята, гострий ніс і стиснуті губи, увінчані маленькими вусами, які доповнювали мишачий образ. Один з ріжків його комірця злегка виглядав із синьо-чорного піджака, а вузол його краватки був маленьким і нерівним. Домініка ледь стримувала бажання поправити його комірець і вирівняти краватку. Вона знала дату його народження, тип аспірину, який стояв на поличці над його раковиною у ванній кімнаті, колір покривала на його самотньому ліжку. Що ж, думала вона, він точно схожий на торгового аташе.

Делон ледве міг дивитися ій в очі. Домініка відчула його спробу заговорити. Коли він нарешті наважився, слова вилітали найблідіших відтінків блакиті, не такі волошкові, як ті, що вирізняли Аню в школі горобців. Він глибоко вдихнув, і Домініка приготувалась. Вона вже знала, що оцінила ситуацію правильно, ii плани на нього починали втілюватись.

– Я дуже перепрошую, – сказав Делон, – вибачте, але я не говорю російською. Ви говорите англійською?

– Так, звичайно, – відповіла Домініка англійською.

– Et fran?ais?[10 - А французькою? (фр.)] – спитав Делон.

– Oui,[11 - Так (фр.).] – сказала Домініка.

– Як добре. Я не хотів витріщатися, – затинаючись, заговорив він французькою. – Я лише подумав, як вам пощастило знайти місце. Ви довго чекали?

– Не дуже, – сказала Домініка, озирнувшись навколо і глянувши на двері. – У будь-якому разі, здається, народу поменшало.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (https://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=27451492&lfrom=362673004) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.

notes

Примечания

1

Маршрут з виявлення спостереження. (Тут і далі прим. перекл.)

2

Тобто в ЦРУ.

3

Контррозвідка.

4

Міжконентальна балістична ракета.

5

Ребаб – струнний смичковий інструмент арабського походження.

6

Табла – індійський ударний музичний інструмент.

7

Іржавий пояс Америки, відомий також як Індустріальний або Фабричний пояс, – частина Середнього Заходу та східного узбережжя США, де від початку промислової революції і до 1970-х років були зосереджені сталеливарне виробництво та інші галузі американської важкої промисловості.

8

Browning High-Power (HP) – самозарядний пістолет конструкції Дж. Браунінга й Дідье Сева з УСМ одинарної дії.

9

Метрдотель.

10

А французькою? (фр.)

11

Так (фр.).